

A
KERESZT
KIRÁLYI
ÚTJA

PLUS S.J.-ZSÁMAR S.J.

A SZENT KERESZT KIRÁLYI ÚTJA

**PLUS R. S. J. NYOMÁN
ZSÁMÁR JENŐ S. J.**

1934.

KORDA R. T. KIADÁSA, BUDAPEST, VIII., MIKSZÁTH K.-TÉR 3.

**CORDI CHRISTI REGIS
CRUCIFIXI**

2/1934.

Imprimi potest.

Budapestini, 13. Jan. 1934.

Fanciscus Biró S. J.
Praep. Prov. Hungariae.

Nihil obstat.

Johannes Hemm S. J.
censor dioecesanus.

No. 131.

Imprimatur.

Strigonii, die 16. Jan. 1934.

Dr. Julius Machovich
vic. gen.

Korda R. T. nyomdája, Budapest, VIII., Mária-utca 42.

FORRÁSJEGYZÉK.

Lucien Bouchon: Le Père Henri Auffroy de la Compagnie de Jésus. Paris, Action Populaire, J. de Gigord 1922, 229.

D. Bouhours S. J. P. Python S. J.: Vita S. Francisci Xaverii. Monachii, 1712, 816.

Brou Sándor S. J. — Desewffy Emma: Barat Szent Magdolna Zsófia. Nagyvárad, Szent László Nyomda. 1933, 212.

Chambon Mária Márta nővér. Fordították a „Jó Pásztor“ szerzetesnők. Székesfehérvár, Debreczeni István. 1931. 306.

P. Alexandre de Gabriac S. J.: Le Révérend Père A. De Ponlevoy, de la Compagnie de Jésus. Paris, Pierre Téqui, Libraire-Éditeur, 1912. I: 478, II: 484, III: 452.

Mgr. Gauthey. Vie et Oeuvres de la Bienheureuse Marguerite-Marie Alacoque, 3. kiadás. 3 kötet, Paris, De Gigord, 1915.

Hamon A. S. J.: René de Maumignyi de la Compagnie de Jésus. Paris, G. Beauchesne, 1921, 280.

Höyer F. S. J. — Jámbor L. S. J.: Kláver sz. Péter. Kalocsa, Jézus Szíve Hirnök, 1908, 200.

Jablonkay Gábor S. J.: Loyolai Szent Ignác élete és működése. Budapest, Pallas, 1921, I: 358, II: 756.

Mócsy Imre S. J.: Szikrák Loyolai Szent Ignác lelkéből. Budapest, Manréza, 1933, 106.

Müller Lajos S. J.: Ferrero Mária Benigna Consolata. Budapest, Korda, 1933, 160.

Nagyfejeő Gabriella: A Kisded Jézusról és a Szent Ábrázatról nevezett Terézia önéletrajza. Budapest, Szent István társulat. 1918, 280.

Alfred O' Rahilly-Wilhelm von Festenberg Packisch S. J.: Verborgenes Heldentum, P. Wilhelm Doyle S. J. Freiburg in Breisgau, 1923, Herder, 456.

Raoul Plus S. J.: La folie de la Croix. Toulouse, Apostolat de la Prière, 1927, Nouvelle édition 268.

Raoul Plus S. J.: L' Idée Réparatrice. Paris, G. Beauchesne, 1929, 204.

S. J.: A Szent Szív tüzében. B. Colombière Kolos S. J.
atya elvei és tanácsai. Budapest, Jézus Szíve Szövetség, 1932, 68.
Szent Teréziáról nevezett P. Ernő: Keresztes Szent
János művei. Budapest, Stephaneum, 1926. I: 440, II: 562.
Tanner M. S. J.: Martyrologium. Pragae, 1675. 548.
Trochu Francis Dr. Árvay-Nagy Bálint: Az arsi plébá-
nos. Vianney Szent János Mária Baptisza, Budapest, 1932, 428.
Vukov János S. J. Loyolai Szent Ignác lelkigyakorlatai.
Budapest, Korda, 1931, 128.

A Golgota nagy véres áldozata befejezés felé közeledik.

A Názáreti Jézus ott függ ég és föld között, a kereszten. Teste csupa vér, — a kegyetlen ostorcsapások nyomán véres sebek borítják testét, — a töviskorona szúrós tövisei kegyetlen fájdalommal mélyednek fejébe, — a rettentő szomjúság, a kínzó sebláz egész alakját megreszketteti, — beesett szeme fáradtan, üvegesen mered maga elé, — véres, kiszáradt nyelve odatapad a szájpaddlásához, — tagjai görcsösen huzódnak össze, — szent sebeiből hol patakszik, hol lassan, erőltlenül szivárog a vér, — érverése ijesztően lüktet, az agyongyötört szív majd kihagy, majd meg hevesen feldobban, — halálveríték lepi el homlokát, — Jézus haldoklik.

De még nem hal meg.

Keres valamit. Vagy valakit.

De kit?

Azokat keresi, akikért lejtött a földre, Akikért felvette gyarló természetünket. Azokat, akikért most is kitarja esdeklő karját a kereszten.

Láztól égő szeme végigsiklik a kereszthalattnyüzsgő tömegen. Hideg, közönyös, kárörvendő, ellenséges pillantások merednek rá, durva gúnyolódás, röhögés, szitkozódás, káromkodás hallatszik fülébe.

Tehát hiába? . . .

A fájdalom vérvörös fátyolán át az elhagyatottság révedező tekintetével a mérhetetlen messzeségbe tekint. Néz, keres, kutat . . .

Hátha ott . . .

Lelei szemével behatol minden térségbe, minden időbe, szeme előtt elvonul a föld minden népe, belátja-

tatlan sokasága, amely valaha is ezt a sárgolyót taposta és valamikor taposni fogja, óriási embertömegek ködképe iramlík el szeme előtt, eszeveszett gyorsasággal nyargal el a sokmillió lélek . . .

De a haldoklót egy tekintetre sem méltatja senki. Mindenütt hideg, vérfagyasztóan hideg, ellenséges, gyűlölködő pillantás fogadja.

Itt is hiába . . .

De talán az Atya?

Hol is az Atya?

Nincs sehol? Az Atya is elhagyta? . . .

Hiába egyenesedik fel lelkében a széttiport féreg, hiába szedi össze utolsó erejét, hiába tör fel lelkéből a megfoghatatlan felkiáltás: Istenem, Istenem, miért hagytál el engem!

Hiába minden . . .

Fenékig ürítette a fájdalom kelyhét . . .

Az áldozat, a Golgota nagy véres áldozata befejezés felé közeledik. Jézus haldoklik.

Még egy-két perc és vége.

Még egy utolsó erőfeszítést tesz. Felemeli fejét.

És erre mintha hirtelen minden megváltozott volna. A fáradt, fájdalmas tekintetet édes megnyugvás váltja fel.

Végzetetlen béke, lelkinyugalom, szeretet tükröződik arcán.

„Beteljesedett“ — mondja szent örömmel.

Aztán felkiált:

„Atyám, kezedbe ajánlom lelkemet!“

Lehajtja fejét és meghal . . .

Meghalt, de csak azért, hogy újraéljen.

Leszállt a keresztről, de csak azért, hogy másoknak helyet adjon.

Feltámadott, de csak azért, hogy általunk, velünk és bennünk újra és újra meghalhasson.

Ez a kereszt és a Megfeszített története.

A kereszt áldozata mindennap ezerszer és ezerszer megújul a maga teljességében az oltáron.

Krisztus, az örök Főpap, annyira szerette a lelkeket, akiket drága Vérével, halálával megváltott, hogy nem elégedett meg egy étellel, egy halállal, hanem minden egyes emberért, minden egyes lélekért külön-külön is meg akar halni.

Meg is hal, titokzatos, de valóságos halállal. Az oltáron. A szentmisében.

És ez a kereszt és a Keresztrefeszített történetének első fejezete.

De nemcsak ott.

Az oltáron kívül is. Titokzatos, de valóságos halállal. A lelkekben. A szívekben.

És ez a kereszt és a Keresztrefeszített történetének második és talán csodásabb fejezete.

Hogy az Isten kereszten halt meg értünk, azt még értjük. Isteni Szíve isteni szeretettel, isteni találékonysággal Istenit alkot.

De hogy az ember is kereszten akarjon meghalni, — sőt egész életén át a kereszten akarjon élni, ez már az isteni szeretet csodája.

Pedig ez nem mese, nem legenda, nem középkori képzelet találmánya, hanem valóság, élő, eleven valóság, a XX. század valósága, éppen úgy, mint az első nagypéntké. Érdemes tehát bepillantani a kereszt és a keresztrefeszített lelkivilágába, a szent kereszt királyi útjának legbensőbb titkába. Érdemes megfigyelni azt az ezer és ezer kis vérpatakot, amely az istenszerető szívekből forraszva mindennap belefolyik a pap kezében felemelt szent kehelybe, hogy Krisztus Vérével egyesülve hatalmas természetfeletti erő-, érték-, energia-, kegyelemfolyammá dagadva kiáradjon és magával sodorja a kárhozat felé hömpölygő hullámokból kiragadott lelkeket a boldog örökkévalóságba.

*Hogy mi is belefolyjunk Krisztus Vérének szent
folyamába. Hogy mi is megvigasztaljuk, megengesztel-
jük, a Nagy Szenvedőt. És résztvegyünk a Megváltás,
a Világmegváltás isteni, szent Művében.*

Jézus Szíve által.

Jézus Szívével.

Jézus Szívében.

I. KRISZTUS KERESZTJE.

*„Ha valaki utánam akar jönni,
vegye fel keresztjét.” (Mt. 16, 25.)*

1. A MESTER.

Még nem halt meg, de máris a keresztet hirdeti.
„Aki fel nem veszi keresztjét és nem követ engem,
nem méltó hozzám. Aki megtalálja életét, elveszti azt, és
aki elveszti életét énérétem, megtalálja azt.” (Mt. 10, 38.)
Nem értik. Még a választott tanítványok, az apos-
tokok sem.

Az Úr Jézus erre egészen félreérthetetlenül ki-
nyilatkoztatja terveit. Először felhívja figyelmüket, hogy
megváltozhatatlan isteni erővel hirdeti az evangéliumot,
minden szava szentírás.

„Kinek tartják az emberek az Emberfiát?”

És amikor nem kap elégséges feleletet, ismét kér-
dez, de most már a választottakhoz fordul?

„Hát ti kinek mondotok engem?”

Erre Simon Péter, a köszikla, valamennyiük nevé-
ben szent meggyőződéssel hitvallást tesz:

„Te vagy a Krisztus, az élő Isten Fia!”

Krisztus megdicséri, megjutalmazza. Hogy legyen
majd ereje a nagy felelősséggel járó, hősiességű lelkierőt
követelő hivatal viseléséhez, melyet jutalmul ad neki:

„Boldog vagy, Simon, Jónás fia! Mert nem a test
és vér nyilatkoztatta ki ezt neked, hanem az én Atyám,
ki a mennyben van. És mondom neked, hogy te Péter
vagy és erre a kösziklára fogom építeni egyházamat és
a pokol kapui nem vesznek erőt rajta. És neked
adom a mennyország kulcsait. És amit megkötsz a föl-

dön, meg lesz kötve a mennyben is, és amit feloldasz a földön, fel lesz oldva a mennyben is."

Most már minden feltétel megvan ahhoz, hogy világosan tudtukra adja, mi a szándéka, miért is jött a földre, hogyan akarja megváltani a világot. Most már tudják, hogy az Isten küldöttje, az Isten szentje, az Isten Fia.

„Attól fogva kezdte Jézus tanítványainak jelezni, hogy neki Jeruzsálembe kell mennie és sokat szenvednie a vénektől és írástudóktól és papi fejedelmektől és megöletnie és harmadnapon föltámadnia."

Ez már csak elég világos?

Nem! Hiába minden! Nem megy az apostolok fejébe, hogy akarhat valaki önként szenvedni.

Péter a maga őszinteségében nem is tudja magát türtőztetni. Most már ő a kis csapat feje, hiszen ünnepeles ígéretet kapott, amely rendkívüli hatalommal ruházta fel. Úgy gondolja, meg kell korholnia a Mestert, amikor ilyen furcsa dolgokat mond nekik. Miért is nem gondolja meg jobban, mit beszél?

Ilyen gondolatokat forgat fejében és azután határozottan fellép. De nem nyíltan. Hogyisne! Mit gondolnak majd a többiek? Nem szabad felhívni az ő figyelmüket arra, hogy Jézus így elszólta magát. Majd úgy csendesen, tapintatosan figyelmezteti őt:

„És félrevonván őt Péter, kezdett szemrehányást tenni neki, mondván: Isten mentsen téged, Uram, nem fog ez megtörténni veled."

Most már Jézus sem hallgat. Nem éppen az előbb mondotta Péter, hogy ő az Isten fia? Mégsem akart hitelt adni szavainak? Ezért „megfordulván mondotta Péternek:"

„Távozz előlem, kísértő! Megbotránkoztatsz engem, mert nem az Isten dolgával gondolsz, hanem az emberekével."

És még egyszer nyomatékkal megismétli előző tanítását:

„Ha valaki utánam akar jönni, tagadja meg magát,

vegye fel keresztiét és kövessen engem. Mert aki meg akarja menteni életét, el fogja azt veszíteni, aki pedig elveszti életét énértem, meg fogja azt találni." (Mt. 16, 13—25.)

Erre már nem tudnak felelni. Mit is? Hiszen oly világos!

De megértették-e?

Még néhány hónap és megkezdődik a véres valóság. Elfogják Krisztust, megostorozzák, tövissel koronázzák, kegyetlen gúnyolódások, csúfolkodások, bántalmazások között meggyalázzák, halálra ítélik, azután ráarakják vállaira a nehéz keresztet, kivezetik a Kálvária hegyére és ott keresztrefeszítik.

Szó szerint úgy, amint azt előre megjövendölte.

De vajjon változtat-e ez a kereszten bármit is? A kereszt csak kereszt marad. A kereszt pedig botrány. Nem is értik, nem is kell nekik.

Mikor harmadnapra dicsőségesen feltámad halottai-ból, nem mulasztja el az alkalmat, hogy ismét rávilágítson erre a fontos tanításra és most már véglegesen megértesse tanítványaival a kereszt fontosságát, nélkülözhetetlenségét, szükségességét. Mikor az asszonyok a sírban keresik a Megváltót, megjelenik nekik két angyal és tudtul adja nekik az örömhírt:

„Mit keresitek az élő a holtak között? Nincs itt, hanem feltámadott!” — de, hogy megértsék, a feltámadást kereszthalálnak kellett megelőznie, mindjárt hozzáteszi:

„Emlékezzetek, miket beszélt nektek, midőn még Galileában volt: azt mondotta ugyanis, hogy az Emberfiának a bűnös emberek kezébe kell adatnia és fölfeszíttetnie és harmadnapra föltámadnia.”

„És eszükbe jutottak az ő szavai. Visszatérvén a sírtól, jelentették mindezt a tizenegynek és mind a többinek . . . De azok előtt együgyű beszédnek tetszetek ez igék és nem hittek nekik.”

Hja, a kereszt! Megjövendölte? Föltámadt? Mind-egy. A kereszt kereszt marad és a kereszt botrány.

Elhagyják Jeruzsálemet. „Ime ketten közülük aznap Emmaus nevű helységbe mentek . . . És beszélgeté- nek egymással mindazokról, amik történtek . . .”

Jön Jézus. Érdeklődik, miről tárgyalnak oly szomorúan? Elpanaszolják csúfos kudarcukat. Hogy Messiásnak tartották a nagy csodatevőt, de hát nem lehet az, mert hiszen keresztrefeszítették. Igaz, azt mondják, feltámadt, nincs a sírban: de mi nem tartot- tuk fontosnak, hogy utána nézzünk, igaz-e, mert nem lehet igaz. Kereszten meghalt Üdvözítőről nem akarunk tudni. Erre Jézus szeretettel megfeddi őket:

„Ó, ti balgatagok és késedelmes szívűek mind- azok elhívésére, miket a próféták szóltak. Hát nem ezeket kellett-e szenvednie a Krisztusnak, és úgy mennie be az ő dicsőségébe? És kezdve Mózesen és vala- mennyi prófétán, megmagyarázta nekik mindazt, amik felőle az Írásokban szóltak.” (Lk. 24, 4—35.)

A kenyértörésnél szívükbe száll a kegyelem. Meg- adják magukat. Megértik. Hiszen józanul már igazán nem lehet többé kételkedni.

De ahhoz, hogy elfogadják, szívükbe vessék a nagy tanítást és még inkább ahhoz, hogy másoknak is hirdessék a Kereszt evangéliumát, fel kellett Krisztus- nak szállnia a mennybe és el kellett küldenie a Szent- lelket, a Vigasztalót.

„Midőn érkezett a pünkösd napja, mindannyian együtt voltak ugyanazon a helyen és hirtelen zaj támadt az égből, olyan mint a heves szélvész zúgása és be- töltötte az egész házat, ahol ültek. Majd pedig szét- oszló nyelvek jelentek meg nekik, olyanok mint a tűz, és leereszkedtek mindegyikükre. Ekkor mindnyájan be- teltek Szentlélekkel.” (Ap. cs. 2, 1.)

Eljött a Lélek, megnyitotta szemüket és meg- acélozta akaratukat.

És erre megkezdődött a Kereszt Evangéliumának,

a Kereszt és a Keresztrefeszített csodás történetének második fejezete.

Péter, az ijedős, makacs Péter, aki hallani sem akart eddig a keresztről, most nyíltan kiáll a férfiak elé és gyönyörű beszédet mond a keresztről, a Keresztrefeszítettéről.

„Izraelita férfiak, halljátok az igéket! Ti a názáreti Jézust, azt a férfiút, akit az Isten előttetek erőkkkel, csodákkal és jelekkel igazolt, melyeket — mint ti is tudjátok — Isten általa művelt közöttetek, ezt istentelenek keze által felszegezve megöltétek, miután Isten elhatározott terve és előretudása szerint átadatott. Isten azonban feltámasztotta őt, megoldván az alvilágnak a fájdalmait, aminthogy lehetetlen is volt, hogy abban fogva tartassék . . . Férfiak, testvérek, hadd szóljak hozzátok bátran . . . Tudja meg tehát Izrael egész háza teljes bizonyossággal, hogy az Isten Úrrá is, Krisztussá is őt tette, azt a Jézust, akit ti keresztrefeszítettetek.” (Ap. cs. 2, 22.)

A kereszt megkezdette diadalát. Háromezren megkeresztelkednek és ezzel megalakul az első keresztény egyházközség.

Péter és az apostolok pedig elindulnak világhódító útjukra. Kezükben a kereszttel, szívükben a Megfeszítettrel hirdetik a Kereszt vallását, a keresztrefeszített tanítását.

2. AZ ÉDESANYA.

„Álla a keserves Anya . . .

Lehet-e Jézus keresztjéről beszélni a nélkül, hogy ne emlékeznénk meg a Szentséges Szűzről?

Hisz Ő a vértanuk királynéja!

Vértanuk királynéja? Hogyan? Hiszen természetes halállal halt meg?

És mégis azt kell mondanunk, a Szentséges Szűz a szó legteltesebb értelmében vértanu volt, és hozzá

annyt, úgy szenvedett, hogy joggal szólítja meg az Egyház így: vértanuk királynéja.

Van-e nagyobb szenvedés, mint a lelki szenvedés?

Azt mondják, nincs nagyobb szenvedés, mint mást, akit szeretünk, szenvedni látni. És ha nem segíthetünk a szenvedőn, ez még csak fokozza a fájdalmat. Minél jobban szeretjük a szenvedőt, annál jobban szenvedünk magunk is. Szívesebben elviselnénk minden gyötrelmet, csak ne kellene néznünk, hogy az, akit szeretünk, szenved.

Szenvedett valaki is jobban, mint Jézus?

Az Ő Fia volt.

Szeretett valaha valaki is ezen a földön jobban, mint Mária Jézust?

Hiszen Fia volt!

És kellett valakinek valaha is tehetetlenebbül néznie forrón szeretett Gyermekeének szenvedését, mint Máriának Jézus gyötrelmeit?

Pedig Fia volt!

Amily viszonyban van Jézus Máriával, oly viszonyban van Jézus szentséges Szíve Mária szeplőtelen szent Szívével.

Jézus Szívét összezúzta a fájdalom, a kín, a haláltusa, a sok hálátlanság, bűn, szentségtörés. Mária Szívét ugyanez a fájdalom, a fájdalom hét töre szúrja keresztül. Szívében szenved el Jézus Szívének minden fájdalmát. Szíve Jézus megtépett, szétmarcangolt, összezúzott Szívének visszatükrözése.

Ez a kimondhatatlan lelki szenvedés már Jézus születésekor megkezdődik. Látnia kell, hogy az Isten Fiát, a világ Üdvözítőjét, a Megváltót senki sem fogadja be. „És övéi nem fogadták őt be.” Kitaszítják maguk közül, mint a belpoklost, annyi irgalmat sem gyakorolnak vele, hogy szerény kis csürben meghúzhassa magát édesanyjával, nevelőapjával. Árva, kitagadott, megvetett lesz. A városon kívül, nyomorúságos, hideg, piszkos, barátságtalan barlangban kell megszületnie...

Ágyacskája jászol, takarója rongyok, melegsége a barmok lehelete, derékalja istállószalma.

És imádói? Hódolói? Szegény, egyszerű pásztorok.

Mint vérezhetett a forrón szerető Édesanya Szíve! Vértanuk királynéja! Mily szívesen odaadta volna akár életét is, csakhogy valamivel enyhítse fiacskájának fájdalmát, szenvedését. Hiszen úgyis lesz még elég kereszt! És Mária szeme előtt megjelenik a véres Golgota, a rettenetes bitófa, rajta az Ő szerelmes Fia, haldokolva.

Mint szaggathatta meg finom lelkét a fájdalom, mikor látta azt az édes, ártatlan kis gyermeket, vérral borítva, fájdalommal eltorzult arccal, ellenségei gúnyolódásai, káromkodása, éles kitörései közepette . . .

És ettől a pillanattól fogva nem derült fel lelkében az öröm. Igaz, Jézus édes közelsége kimondhatatlan, leírhatatlan gyönyörrel árasztotta el lelkét, de ott lappangott az öröm mögött a kereszt véres fája.

És ha talán kis ideig el is felejténé, gondoskodik arról az Úr, hogy forrón szeretett édesanyja ne nélkülözze a fájdalmak keresztjét. Hiszen annyira szereti! És van-e a földön nagyobb, jobb ajándéka Istennek, mint a kereszt? Természetes tehát, hogy a szeplőtelen Szívű édesanyjának ki kell vennie részét belőle. És hozzá oly fokban, amely fokban szereti Fiát. Oly fokban, aminőben ember nem képes azt elviselni. Csak az Istenanya. És azután Mária minden kegyelem közvetítője, Corredemptrix, együttműködik a megváltásban, oly szoros értelemben, ahogyan csak isteni mindenhatóság tudja azt kitervezni. Tehát együtt kell viselnie Jézus keresztjét, . . . szívében. Egész életét végigkíséri a fájdalom, a szenvedés.

Nyolc nap múlva körülmetélik az ártatlan Kisdedet. Azután menekülni kell, gyorsan, hirtelen, futva-lopva, árván, szegényen, nélkülözések, szenvedések árja között. Az új lakhelyen, az idegen, pogány városban. A kezdet, a családi tűzhely megalapításának nehézségei között. A megnemértés, hidegség, közöny, szeretet-

lenség, kemény munka, nélkülözés, egyszerű igénytelen-ség, fájdalom között.

És azután azok a kemény, verejtékes munkában eltöltött názáreti esztendők! Amióta szent Fia bejelentette a jeruzsálemi templomban, hogy neki tulajdonképen egyetlen anyai joga van Jézushoz: hogy többet szenvedjen, mint más; azóta mint édesanya kétszeresen, százszorosan átérzi Fia minden fájdalmát, és ezerszeresen szívébe markol a fájdalmas megváltás gondolata. Azóta mindig megadással, de folyton gyötrő fájdalommal gondol arra a keserű napra, amikor majd ki kell engednie az isteni Bárányt a világba, a nagy világ-misszió megkezdésére, a farizeusok lelketlen, vérlázító áskálódásai, ellenségeskedései, örökös intrikái közé. Mikor látja, hogy nagy cseppekben hull alá szent Fia arcáról a verejték, hogy kemény munkával szerzi meg a mindennapi kenyeret, hogy este fáradtan jön haza a Munkás: ó, hogy szeretné kivenni kezéből a szerszámot, hogy maga végezze el helyette a munkát! De nem lehet, az isteni Mester példát akar nekünk adni, mindent velünk együtt akar végigélni: velünk akar szenvedni, küzdeni, meghalni.

És azután a kemény három apostoli esztendő.

Folytonosan jönnek a nyugtalanító hírek: a zsidók tört vetnek neki, nyilvánosan ki akarják pellengérezni, addig nem nyugszanak, míg el nem teszik láb alól, el akarják fogni, le akarják taszítani a hegyről, halálra keresik Fiát . . . A szent Szűznek nincs se nappala, se éjjele, a fájdalom, a szenvedés töre annál hasogatóbban járja át édesanyai szívét, minél inkább nélkülöznie kell szent Fia jelenlétét, minél messzebb kell Őt tudnia, idegenek, megnemértő pogányok, halálos ellenségek között.

Végül megkezdődik a Golgota véres színjátéka.

Zokogva öleli át utoljára isteni Gyermekeit, hogy halálra adja. Hogy nem repedt meg az édesanyai Szív az utolsó vacsorán! Nem, nem repedt meg, csodás isteni erővel élve maradt, hogy még többet szenvedhessen,

hogy végigszenvedhesse Fia Kálváriáját, megjárja a szörnyű keresztutat, és eltemethesse isteni Gyermekeit . . .

Egymásután viszik neki a híreket: elfogták Fiadat, . . . most megostorozzák, börtönbe vetik, vérrel borítva mutogatják: Ecce homo, . . . gúnyolják, büntetlenül ütik-verik, egy nyomorult szolga arculcsapta, végül Pilátus halálra ítélte.

És a Gondviselés úgy intézte, hogy találkozzék Jézussal a keresztúton. Micsoda szívbemarkoló viszontlátás! Van-e ehhez hasonló fájdalom? Jézus vállán a kereszt . . . Ó, hogy szeretné saját vállára venni! Jézus arcáról vércseppek gördülnek alá a porba: ó, hogy szeretné sajátmaga fejére tenni a szörnyű töviskoronát! Jézus testén nincs talpalatnyi hely, amely ép volna . . . az egész szépséges szent Test vérrel borítva: óh, hogy szeretné, hogy őt mardossák, égessék, kínozzák ezek a sebek! De nem lehet! Irgalmatlan, lelketlen hóhérok kegyetlenül kitépik kezéből szent Fiát és viszik a kivégzés helyére, a Golgotára . . .

Minden egyes kalapácsütés mélyebbre, mind mélyebbre üti szentséges Szívébe a fájdalom törét. Ó, mert nagyon mély ez a Szív, kimondhatatlanul mélységes! A sok lelki szenvedés igen mély lelket teremt. A Szentséges Szűz át tudja érezni, teljes mivoltában fel tudja fogni a szörnyűséges égbekiáltó istengyilkosságot. Lelkére nehezedik a bűn, Fiával együtt érzi, hogy őt terheli a rengeteg istenkáromlás, szemérmertlenség, hitetlenség, istengyilkosság, szentségtörés . . . Az Ő Szívét is tépi, marcangolja mindaz, ami Jézus Szívét összetörite.

Felemelik a keresztfát. Ott függ már áldott Gyermek é ég és föld között. Végre odaengedik Hozzá . . . Ingadozó léptekkel lép a kereszt alá, hogy Fia Vére hullását felfogja. Minden egyes csepp mély örvényt váj Szívében, zokogni sem tud, beszélni sem tud, vigasztalni lelketlenség volna . . . Csak áll; némán, megkövülten nézi halállal vívódó Gyermekeit!

Ó, van-e szív, amely a Fia lassú haldoklását szemlélő édesanya fájdalmát felfogja?

Van, de csak egy, és az az Isten Szíve!

„Asszony, íme a te fiad!”

Jézus helyett János . . .

Igaz, szüzi, tisztaszívű apostol . . . De Jézust pótolni? Ezentúl ő lesz az ő fia! Jézus helyett János . . .

Mert immár Jézus meghal . . .

Még pár pillanat és megszűnt élni . . .

Nem csoda-e, hogy túlélte ezt a fájdalmat?

Aztán Jézus felkiált: „Atyám, kezedbe ajánlom lelkemet.”

És meghal . . .

Nincs többé itt a földön . . .

Eljön az est. A hóhérok megtörik a latrok láb-szárait, tompán döng a súlyos vasdarab mellükön, vér-íagyasztó üvöltést váltva ki a haldoklók kebléből. Az Édesanya szíve kínosan megvonaglik. Hogyan? Hát nem volt elég? Még halála után is bántalmazni akarják Szentséges Szent Fiát? Oda akar szaladni, de nem bír . . . lába szinte földbe gyökerezik. Csak néz, néz, a fájdalom töre élesen mélyed be édesanyai szívébe. És ekkor a százados megkapja lándzsáját és beledöfi Jézus Szívébe, úgyhogy a másik oldalon kilátszik a lándzsa hegye.

Van-e fájdalom, mint a Szentséges Szüz fájdalma?

Ezt a szeretettől dobogó, szeretetébe belehalt Szívet sem kímélték meg!

Aztán jön a temetés. Ölében forrón szeretett Gyermeke élettelen Teste. Mély fájdalommal szedi ki a töviskorona kegyetlen töviseit a mély sebekből, könnyeivel mossa szent Fia arcát, nyakát, kezét testét.

És azután elkíséri a temetőbe, a sírboltba.

Van-e szív a világon, amely annyira együtt szenvedett Jézussal, mint Mária?

Nincsen, Ő a vértanuk királynéja!

Szenvedése Jézusé. Vezeklése, engesztelése Jézusé. Lélekmentése Jézusé.

Jézus Szíve Mária szívéből nőtt fel.

S Mária keresztje Jézus keresztjéből fakadt, az Ő keresztje ugyanaz, mint Jézusé.

És ebben a megváltói keresztben forrt össze a két Szív elválaszthatatlanul, örökre.

3. A KÖSZIKLA.

A keresztnek és a Megfeszítettnek egyik legnagyobb rajongója *Szent Péter*.

Első hatalmas beszéde után nemsokára a főtanács elfogatja és Jánossal börtönbe veti. De ő kemény szókimondással felemeli szavát és nyíltan hirdeti a kereszt evangéliumát:

„Vegyétek tudomásul mindnyájan, ti és Izrael egész népe, hogy a mi Urunknak, a názáreti Jézus Krisztusnak neve által, kit ti keresztrefeszítettetek, kit Isten feltámasztott halottaiból, Ő általa áll itt ez előttetek egészségesen. Ez az a kő, melyet ti, mint építők, elvetettetek, mely szegletkő lett és nincsen üdvösség senki másban. Mert más név nem is adatott az embereknek az ég alatt, amelyben üdvözlünk kellene.” (Ap. cs. 2, 14.) A kereszt tanát nem helyeslik, de Pétert megölni nem merik. Mit tegyenek? Megtiltják, hogy hirdessék azt. De hiába. A börtönből másodszor is kiszabadulnak, most már angyali erő által és hirdetik a templomban Jézust, a Megfeszítettet. Dühös hangon kéri tőlük számon:

„Parancsban hagytuk meg nektek, hogy ne tanítsatok abban a névben, és lám, betöltöttétek Jeruzsálemet tanítástokkal és ránk akarjátok háritani annak az embernek a véré.”

Péter ismét tüzes lelkesedéssel mondja:

„Inkább kell engedelmeskedni az Istennek, mint az embernek. A mi atyáink Istene feltámasztotta Jézust, kit ti a fára függesztve megöltetek . . . Ezeknek a dolgoknak tanui vagyunk, mi és a Szentlélek, kit az Isten megadott mindazoknak, akik neki engedelmeskednek.”

Már arra gondolnak, hogy kivégzik őket is. Gama-

liel megmenti ugyan életüket, de a keresztet már nemcsak kezükben, szívükben hordozzák, hanem testükön is.

„Azután előhíván az apostolokat, megverették őket . . . Azok pedig eltávoznak a főtanácsból örvendezve, mivelhogy méltóknak találtattak, hogy Jézus nevéért gyalázatot szenvedjenek. Nem is szüntek meg naponta a templomban és házakban tanítani és hirdetni Jézus Krisztust.” (Ap. cs. 5, 28.)

De nemcsak élőszóval. Írásban is. Az apostolfejedelem levelei éppoly fanatikus meggyőződéssel hirdetik a keresztt és a Megfeszített tanítását.

„Szentek legyetek . . . tudván, hogy . . . a szeplőtelen és érintetlen báránynak, Krisztusnak, drága véréen történt a ti megváltástok . . .” (I. Pét. 1, 16.)

„Járuljatok hozzá, mint élő köhöz, és ti is, mint élő kövek épüljete föl rajta lelki házra, élő papsággá, lelki áldozatok bemutatására, melyek kedvesek Istennek, Jézus Krisztus által.” (I. Péter. 2, 4.)

„Ti választott nemzetség, királyi papság vagytok.” (I. Pét. 2, 9.) — Hogyan? Utánozzátok Krisztust, a Főpapot, ki önmagát adta értetek áldozatul a Kereszten: mutassatok be áldozatot, „lelki áldozatot”, ti, igen ti, a hívek serege, mert hiszen ti mindnyájan az isteni Főpap, Krisztus testébe vagytok beolvasztva, ti mindnyájan áldozat vagytok az áldozat Krisztussal és mindnyájan papok, királyi papság vagytok Krisztussal, a Főpappal.

De hát mit áldozunk mi fel? Keresztrefeszítsük magunkat mindnyájan? Igen: „lelki áldozatok” által.

„Kegyelem az, ha valaki Isten iránt való lelkiismeretességből tűri a viszontagságokat, igazságtalanul szenvedvén. Mert mi dicsőség, ha vétkezvén, arcúüteseket szenvedtek? De ha jót cselekedvén, békével tűrtök, ez kedves Isten előtt. Mert erre vagytok hivatva, minthogy Krisztus is szenvedett érettünk, példát hagyván nektek, hogy az ő nyomdokait kövessétek . . . ki midőn szidalmaztatott, nem szidalmazott, midőn szenvedett, nem fenyegetődött, hanem átadta magát az őt igazságtalanul elítélőknek, ki a mi bűneinkért maga

elviselte testében a fán, hogy a bűnöknek meghalván, az igazságnak éljünk, akinek sebe által meggyógyultatok.” (I. Pét. 2, 19.)

Tehát a Keresztrefeszített nyomdokait kell követnünk.

És ezen nincs mit csodálkoznunk.

„Szerelmeseim, ne ütközzetek meg az égető szorongatáson, mely a ti kipróbálástokra van rajtatok, mintha valami új dolog történnék veletek, hanem örüljétek, ha Krisztus szenvedéseiben résztvehettek, hogy az ő dicsőségének kinyilatkoztatásában is vigadva örvendezetek. Ha szidalmaznak titeket Krisztus nevéért, boldogok lesztek, mert az Isten tisztelete, dicsősége és ereje és az ő Lelke megnyugszik rajtatok . . . S ha mint keresztény szenved, ne szégyelje, hanem dicsőítse Istent e névben . . . (I. Pét. 4, 12.)

Ez Péter evangéliuma. Ez az első apostolfejedelem tanítása, a keresztrefeszített Jézus szenvedésének teljes, hű utánzása.

Ráismerünk a régi Péterre? Nem. Itt a kegyelem csodát művelt. Mennyire átváltoztatta a lelkét a kegyelem!

Fülében csengett Krisztus tanítása: „Átadnak titeket a törvényszékeknek és megostoroznak benneteket zsinagógáikban és a helytartókhoz és királyokhoz hurcolnak majd énérettem, bizonyságul nekik és a pogányoknak.” (Mt. 10, 17.)

És eljött az idő, amikor nemcsak prédikálással, előszóval, nemcsak írással levélben kellett hirdetnie a kereszt nagy tanítását, hanem élete feláldozásával is.

Néró, az emberiség e szörnye, mint őt a pogány írók is nevezték, elfogatta szent Pétert, és halálra ítélte.

Elérkezett hát az idő. Itt az alkalom. Megmondta a Mester: „Más övez fel téged . . .”

Vajjon lesz-e ereje meghalni Jézusáért? Szereti-e annyira a Keresztrefeszítettet, hogy érte a kereszten akarja kiontani vérét? Örömmel fog-e kapni az alkalmon, hogy élete nagy áldozatát bemutassa a mennyei

Atyának, egyesülve Jézus keresztáldozatával, a Főpappal, a lelkek, a világ üdvösségeért?

A legenda szerint a hívek rábeszéltek, hogy mentse meg életét. És Péter rászánta magát a menekülésre. Megfut a kereszt elől? Talán megint felébredt lelkében a kereszttől való félelem?

Útra kel. De midőn Róma egyik kapuján ki akar menni, megjelenik neki Jézus. Vállán a szörnyű súlyos kereszt, amelyet oly szent örömmel hirdetett már évek óta az Egyház közziklája. Megszólítja, csodálkozva, mint annak idején:

„Uram, hová mégy?”

Jézus szomorú tekintettel feleli:

„Rómába, hogy újra keresztrefeszíthessem.”

És Péter megérti a látomány értelmét. Nem szabad megfutni a kereszt elől, Isten akarja, hogy vértanulahalált haljon Mesteréért.

Visszatér. Elfogják, szent Pállal együtt bezárják a mamertini börtönbe. Nyolc hónapig synylődik a börtönben. Azután megostorozzák, keresztrefeszítik, — saját kérésére — fejjel lefelé.

Nem tartotta magát méltónak arra, hogy úgy feszítsék keresztre, mint Jézust.

4. AZ APOSTOL.

A kereszt legnagyobb rajongója *szent Pál*.

Pedig sokáig botránykő volt az ő szemében is az, akárcsak a zsidók, pogányok szemében.

De az Úr földre teperi nagy ellenségét a damaszkuszi úton. És ami eddig ostobaságnak tűnt fel előtte, most mint Isten bölcsesége ragyog, tündöklík:

„Mi a keresztrefeszített Krisztust hirdetjük, ami ugyan a zsidóknak botrány, a pogányoknak oktalanság, maguknak a meghívottaknak azonban . . . Krisztust, az Isten erejét.” (I. Kor. 1, 23.)

„Mert nem szándékoztam más valamit tudni . . .

mint Jézus Krisztust, és pedig a Megfeszítettet." (I. Kor. 2, 2.)

Ez már nem a régi Saul. Saul meghalt a damaskuszi úton. Meghalt a világnak, a szenvedélyeknek, hajlamnak, önmagának.

Amit neki a világ nyujtott, hatalom, tekintély, befolyás, dicsőség: mind lábbal tiporja és helyette megaláztatás, szenvedés, küzdelem, gúnyolódások, megaláztatások: ez az ő osztályrésze. Minden, amit a világ nagyrabecsül, öröm, vigasság, siker, kitüntetés, számára megvetésre méltó szemét, úgyhogy szent rajongással kiált fel:

„Ami nyereségem volt, azt veszteségnek ítéltm Krisztusért. Sőt mindent veszteségnek tartok Jézus Krisztusban, az én Uramnak mindent felülmuló ismerete miatt, akiért minden kárvallást elszenvedtem és mindent szemétnek tekintek, csakhogy Krisztus legyen a nyereségem és én öbenne legyek." (Fil. 3, 7.)

„Tőlem azonban távol legyen másban dicsekedni, mint a mi Urunknak, Jézus Krisztusnak keresztiében, ki által a világ megfeszítettett nekem és én a világnak." (Gal. 6, 14.)

Ez már a Megfeszítettért rajongó Pálnak diadalmas felujjongása.

„Én az Úr Jézus stigmáit viselem testemen." (Gal. 6, 17.)

Boldogan számlálja el Krisztusért és a Kereszt evangéliumáért elviselt szenvedéseit:

„A zsidóktól öt ízben kaptam egy hiján negyven ütést. Háromszor szenvedtem megvesszőzést, egyszer megkövezést, háromszor hajótörést, éjjel és nappal a mély tengeren voltam. Gyakran voltam úton folyóvizek veszélyében, rablók veszélyében, veszélyben a saját nemzetembeliectől, veszélyben a pogányoktól, veszélyben városban, veszélyben pusztaságban, veszélyben tengeren, veszélyben hamis testvérek között, fáradságban, és nyomorúságban, sok virrasztásban, éhségben és szomjúságban, sok bőtölésben, hidegben és mezítelenségben.

ben, eltekintve attól, ami ezenfelül van, naponkinti zaklatásom az összes egyházak gondja." (II. Kor. 11, 24.)

Most már nem fél a kereszttől, örökre eljegyezte magát a Megfeszítettel:

„Ki szakít el minket Krisztus szeretetétől? nyomorúság, vagy szorongatás? éhség, mezítelenség, veszedelem, vagy üldözés, vagy kard? . . . Mindezekben győzedelmeskedünk azáltal, aki szeret minket. Biztos vagyok ugyanis abban, hogy sem halál, sem élet, sem angyalok, sem fejedelemségek, sem hatalmak, sem jelenvalók, sem jövődők, sem erők, sem magasság, sem mélység, sem egyéb teremtmény el nem szakíthat minket az Istennek szeretetétől, amely Jézus Krisztusban, a mi Urunkban van." (Róm. 8, 35.)

Annyira biztos már Jézus, a keresztrefeszített Jézus szeretetében, hogy önmagát meri odaállítani hívei elé:

„Legyetek az én követőim, mint én is Krisztusé." (I. Kor. 4, 16.)

Sőt már nemcsak Krisztus-követőnek vallja magát, hanem egyenesen azonosítja magát a Megfeszítettel:

„Megdicsőítették Krisztus az én testemben, akár élet, akár halál által. Mert számomra az élet Krisztus, a halál nyereség." (Fil. 1, 20.)

„Krisztussal együtt keresztresegeztettem, már nem én élek, hanem Krisztus él bennem." (Gal. 2, 19.)

Krisztussal együtt keresztresegeztettem . . . Aki fent van a kereszten, az Krisztust már nem látja, hanem vele és benne él, éli az ő megfeszített életét. Teljesen egyesül vele, az ő szemével lát, az ő ajkával szomjazik, az ő szívével érez.

Látja a Krisztus keresztese körül tolongó lelkek millióit, jókat és rosszakat, és mert Krisztusban él, — Krisztus szíve, Pál szíve, — Krisztussal együtt érez, saját tagjainak tekinti Krisztus tagjait: az Egyházat.

„Ti pedig Krisztus teste vagytok és egyenként tagjai." (I. Kor. 12, 27.)

Ezért fáj és sajog a szíve, amikor látja, hogy nem értik meg nagy hivatásukat.

„Mert sokan élnek úgy, — sokszor mondtam nektek s most is sirva mondom, — mint Krisztus keresztiének ellenségei.” (Fil. 3, 18.)

Könyörög nekik, hogy értsék meg, mit vár tőlük Krisztus, aki őket Istenben újrászülte:

„Kérlek tehát benneteket, testvérek, az Isten irgalmasságára, hogy adjátok testeteket élő, szent és Istennek tetsző áldozatul.” (Róm. 12, 1.) „Mert akik Krisztuséi, megfeszítették testüket.” (Gal. 5, 24.)

„Meghaltatok, éltetek el van rejtve Krisztussal az Istenben.” (Kol. 3, 3.)

De mit használ Krisztus tanítása a világ üdvösségére, ha nem száll fel a szent keresztfájára és nem hal meg a lelkek üdvéért? Neki is keresztre kell szegeztetnie, Krisztus megváltói munkáját kell folytatnia, ki kell egészítenie Krisztus szenvedését, termékennyé kell tenni azt a lelkekért.

„Örömet szenvedek értetek és kiegészítem testemben azt, ami híja van Krisztus szenvedéseinek, az ő teste, az egyház javára.” (Kol. 1, 24.)

„Igen, szívesen áldozok, sőt magam is áldoztató leszek a ti lelketekért.” (II. Kor. 12, 15.)

És amikor már egészen keresztfeszítette önmagát, és szinte az egész világon hirdette a Keresztfeszített evangéliumát, értesül, hogy Néró kegyetlenül üldözi Rómában a keresztényeket, a keresztté apostola Rómába siet . . . meghalni. Más feladat számára a földön már nem akadt.

A börtönben megtudja közeli vértanulahalálát, szent Timóthoz megírja második levelét, amelyben kifejezi régi hő vágyát:

„Kívánok feloszlani és Krisztussal lenni.” (Fil. 1, 23.)

„Gondolj az Úr Jézus Krisztusra, aki feltámadott a halálból, mint ahogy hirdeti az evangéliumom, melyért egészen a bilincsekig úgy szenvedek, mint a gonosztevő . . . Mindent elviselek a választottakért, hogy ők is elnyerjék a Krisztus Jézusban levő üdvösséget a mennyei dicsőséggel együtt . . . (II. Tim. 2, 8.)

„Én ugyanis már áldozatként kiöntetem, elköltö-

zésem ideje közel van. A jó harcot végigharcoltam, a pályafutást befejeztem, a hitet megtartottam, készen vár már rám az igazság koszorúja, melyet megad nekem azon a napon az Úr, az igazságos bíró." (II. Tim. 4, 6.)

Ugyanakkor, amikor szent Pétert a vatikáni hegyen keresztrefeszítették, szent Pált lefejezték.

A két legértékesebb vérpatak már belefolyt Krisztus kelyhébe.

5. A TÖBBI . . .

És a többi apostol?

Ők is hűségesek maradtak Krisztus szavaihoz. Vérükkel pecsételték meg a kereszt tanítását.

Szent Mátyás apostolt a hagyomány szerint Jeruzsálemben megkövezték, fejét szekercével levágták.

Szent Fülöp apostolt a Domicián-féle keresztény-üldözés alkalmával 81-ben keresztrefeszítették és agyonkövezték Hierapolisban.

Ifj. Jakabot meg akarták kövezni. Előbb azonban a templomtető párkányára állították: hirdesse ki onnét hangosan, hogy a keresztrefeszített Jézus nem az ígért Messiás. De ő a húsvéti ünnepekre roppant számmal összegyűlt zsidóknak megható szavakkal hirdette, hogy Jézus, kit a zsidók keresztrefeszítettek, az Atyaisten jobbán ül és egykor meg fogja ítélni valamennyiüket. Erre az írástudók felbőszülten rárohantak, és letaszították a tetőről.

Az apostol azonban nem halt meg, hanem térdre emelkedve imádkozott isteni Mestere szerint: Uram, bocsáss meg nekik, mert nem tudják, mit cselekszenek. Erre közáport zúdítanak reá, végül egy posztószövőkallójával agyonsújtja.

Id. Jakab apostolt beszéde közben rohanják meg. Jeruzsálemben hurcolják. Agrippa a Golgota hegyén lefejeztette. Ő szenvedett az apostolok közül először vértanuhalált Krisztus keresztjéért.

Szent Bertalan apostolt Asztiges örmény király test-

vére fogatta el, elevenen megnyúzatta, azután némelyek szerint fejét vette, mások szerint keresztfeszítette.

Szent Máté apostolt Hirták, ethióp király a szentmise bemutatásakor az oltárnál legylilkoltatta. Annak az oltárnak lábainál adta életét áldozatul Jézusért, amelyen előbb a legszentebb áldozatot bemutatta.

Szent Simon apostolt Perzsiában derékban kettéfűrészték, Szent Judást pedig bárdal lefejezték. Szent Tamást karddal végezték ki a pogányok.

Szent András apostol Egeas nevű pogány helytartó kezébe került. Először megostoroztatta, úgyhogy patakokban ömlött vére. Azután keresztfeszítette. De hogy tovább kínlódjék, nem szegekkel, hanem kötelekkel feszítette a gerendákra. Midőn meglátta keresztjét, örömmel kiáltott fel: Üdvözlégy keresztfá, melyet Krisztus teste megszentelt, és amelyet az ő tagjai mint gyöngyök és drágakövek felékesítettek! Ó, áldott kereszt, melyet oly sokszor megkívántam, melyért éjeken át fohászkodtam! Végy most el az emberek közül és vigy Mesteremhez, hogy tőled fogadjon el engem az, aki terajta megváltott. (Brev. Rom. a szent ünnepén.)

Szent Jánosnak, a szeretet apostolának, nem jutott az a szerencse, hogy vértanuhalált halhasson a kereszt dicsőségére. De a szent Szív tanítványa nem kevésbé értette meg azért a szent keresztet.

„Abban ismertük meg az Isten szeretetét, hogy életét adta miértünk, tehát nekünk is életünket kelladnunk testvéreinkért.” (I. Jn. 3, 16.)

Bőven kijutott neki is a börtönből, szenvedésből. Ostorozás után forró olajjal telt edénybe vetették. Több évig számkivetésbe is küldte Domicián.

A mérték betelt.

A Keresztfeszített csodát művelt.

Az apostolok megértették és szívvel-lélekkel követték a kereszt szent tanítását.

Most már a híveken a sor.

A szenteken, boldogokon, példaképeinken.

És azután mirajtunk!

II. A SZEMLÉLET ELRAGADTATÁSÁBAN.

*„Távol legyen tőlem másban
dicsekednem . . .“ (Gal. 6, 14.)*

Amióta Krisztus Urunk magukra hagyta a tanítványokat, kétségkívül állandó elmélkedésük tárgyát alkotta Jézus Krisztus, a Mester, a Megváltó gólgotai kereszthalála. Életükben is magukon hordozták a Mester bélyegét, keresztiét.

De még többet kellett harcolniuk érte. Vérharcot is, de még inkább szellemi. Igen, folytonosan újabb és újabb eretnenségekkel kellett küzdeniök, a nagy vitakozásokhoz tanulmányozni kellett a kérdéseket, kifejteni a hittételeket, megcáfolni az eretnenségeket. Micsoda szellemi harcok színtere volt akkor Kelet és Nyugat!

Harcolnak, van rá idejük. És azért úgy látszik, szinte csak erre van idejük. Legalább is írott emlékeink polemikus, filozófiai, teológiai természetűek. Nincs idő hosszan letérdelve szemlélni a Megfeszítettet, harcolni kell először azért, hogy le lehessen térdelni a kereszt tövébe. Vannak ugyan szemlélődő lelkek, de valahogyan még az ő imájuk is tele van a világot hódító új vallásáramlat harcias gondolatával.

A középkorban vége szakad a hitvitáknak. Itt-ott elvétve vitatkoznak még problémák felett, de a nagy hadszíntért békés talajmunka váltja fel, az ellenség visszahúzódott.

Nos, ha a katona megküzdött a zászlóért, végigsimogathatja tekintetével annak selyemhímzését, megpihenhet annak dicsőségében.

Ekkor már nemcsak élék a kereszt életét, hanem arra is van idejük, hogy irodalmi emlékekben is meg-

örökítsék annak a keresztnak a képét, amely annyira belemarkol a szívünkbe.

És ezzel megkezdődik a kereszts csodás, mély, isteni szeretetet sugárzó irodalma.

Kezébe veszi az elmélkedő lélek a keresztet, leborul a feszület elé, belenéz a haldokló Üdvözítő kimondhatatlanul fájdalmas, szeretettől lángoló, mély szemébe, nézi, nézi, szemléli a Megfeszített rettentően eltorzult vonásait, átérzi borzasztó gyötrelmeit, mintegy maga is átéli a halálravált Istenfia emberfeletti kínjait, lelkébe markol a fájdalom, az együttérzés, a részvét szent érzelme, hangosan zokogni kezd, sir a lelke, fáj a szíve, beszédbe elegyedik a haldokló Üdvözítővel s fejét a lassan, kihagyásosan, de forró szeretettől vergődő isteni Szívre hajtva ellesi annak utolsó dobbanásait, hogy szent ihletre, erőre kapva meginduljon a szent kereszts királyi útján.

Hallgassuk hát az együttérző, résztvevő, Krisztust a kereszts szerető lélek beszélgetését a Megfeszítetttel.¹

Léon Lajos így szólítja meg az Üdvözítőt:

„Ártatlan bárány, megfürödtél véredben, amellyel megváltottad a bűnös világot; felszálltál erre a durva

¹ Több „magánkinyilatkoztatással” fogunk találkozni könyvünk folyamán. Miként vélekedjünk róluk? — Nem tartozik a hitigazságok közé az a tény, hogy ezek a magánkinyilatkoztatások valóban megtörténtek-e, vagy sem. De azt sem mondhatjuk, hogy valamennyi beképzelés. Végére is, az Egyház benső életének legértékesebb drágagyöngyeit dobnánk a túlzó kritika porába, ha elvetnők Szent Gertrud, Pazzi szent Magdolna, Folignoi bold. Angela, Alacoque szent Margit, Soubirous szent Bernadett, stb. gyönyörűbbnél gyönyörűbb iratait. Nemde teljesen megégyeznek a katolikus Egyház tanításával? Ezt az Egyház hitelesen ki is mondja szenttéavatásuk alkalmával. Arról a fáról fakadnak ők, amely a kereszténységet élteti: a kereszts fájáról. Ha ezeket elvetjük, megfosztjuk az Egyházat legnagyobb szentjeitől, a lelki élet legragyogóbb tanítóitól. Ne kritizáljunk tehát mindent agyon. Ha nem találunk lelket a hullában, abból még nem következik az, hogy nincs lélek. Keressük ott, ahol van, az élőkben. Így, igen, ítéljük el a hamis misztikát, a hamis beképzelődést, de szeretettel és alázatos hívő lélekkel tanulmányozzuk a lelki élet hőszainak lelkivilágát, iratait. — És tanuljunk belőlük!

fára, kitártad karjaidat, át akarsz engem ölelni, alázasan engeded, hogy elhalványuljon az isteni arc szépséges színe, és rálehelje a halál leheletét. Mielőtt elröppen lelked, hogy engem megválts, fordítsd felém szemedet, nézz reám!"

„Kedvező időben érkezem: éppen akkor, amikor szétosztod javaidat. Minthogy mindenkinek odaadod mindazt, amid csak van, én is kérem az én részemet. Édesanyádnak fiat adtál, a tanítványnak anyát, az Atyának lelkedet, a latornak dicsőségedet, — hogyan lehetnék én egyedül oly szerencsétlen, hogy csupaszon, üres kézzel álljak a sok örökös között?"

„Tanubizonyosságra hívom fel mindazokat, akik néznek téged, hogy meghajtod fejedet, annak bizonyosságául, hogy teljesítetd kérésemet."

„Ó, ének, ne tovább! A könnyek majd pótolják mindazt, amit még el akartam mondani . . . Nincs helye az éneknek, mikor a föld, a nap és az ég könyyeznek . . . (Plus: La folie de la Croix, 28)

Sziénai szent Katalin így ír:

„Ó, örök Atya, micsoda irgalmasság árad ki az istenségből! Irgalmasságod teremtett mindent, irgalmasságoddal teremtettél bennünket újra Fiad Véreben, irgalmasságod küldötte Fiadat halálra és irgalmasságod hagyta őt magára a kereszt fáján".

„Fent a mennyországban irgalmasságod árad ki a szentekre. Ha a földet nézem, itt is túlárad irgalmasságod. Még a pokolból is irgalmasságod ragyog felém, mert a kárhozottakat nem bünteted bűneik nagysága szerint."

„Te, a szeretet örültje! Nem volt elég, hogy megtestesültél, még meg is akartál halni! Irgalmasságod még többet művelt: táplálékul itt maradtál köztünk."

„Ó, irgalmasság! Szívem tűzben ég, ha rád gondolok. Akárhová fordul lelkem, mindenütt irgalmasságot talál." (Plus: La folie de la Croix, 68)

Keresztes szent Pál Olaszországban hirdeti a szent

eszmét. Édesanyja korán megtanítja Krisztus szenvedésének hittitkára. És a kis gyermek kemény penitenciát tart János testvérével, különösen pénteki napon. Később fogadalmat tesz, hogy a szenvedés ájtatosságának buzgó terjesztője lesz. Valóban *Porto Mauritio* szent *Lénárral* együtt lelkes buzgósággal apostolkodnak az állandó keresztút érdekében. És a pápák csodás bölkezőséggel búcsúval halmozzák el az ájtatosságot. Egyszer pusztá keresztjellel eloltja a tűzvészt; ettől kezdve megsokszorozza heroikus penitenciáit, a szeretet boldogító és egyszersmind gyötrő sebei rendkívül kemény fájdalmakat okoznak neki lángoló szeretetímái közben. Krisztus kezdi éreztetni vele a Kálvária gyötrelmeit. Tüzes vassal keblére vési, égeti Jézus szent nevét és keresztjét, sőt úgy látszik, maga Jézus vési keblére az Institutum szent jelvényét, „Jézus Krisztus szenvedése” szavakkal körülvelt szívet, körülötte a szenvedés jelvényeit. Sőt egyszer őt is, mint annak idején Asszisi nagy Poverello-ját, karjával átöleli, magához vonja a feszület Krisztusa, és úgy magához szorítja, hogy majd belehal a nagy szeretetbe.

Szent Bernát, a kereszt nagy szentje is sok örömet leli Jézus szenvedésében. Jézus gyermekkorából legjobban a körülmetélés jelene fogja meg. Itt ontja a mi Urunk először vérét. Jézus azt jelenti, hogy Üdvözítő. Igen, Üdvözítő, de milyen áron! És erre gyönyörű szép magasztalásba kezd Jézus szent nevéből.

Szerzetestársainak azt mondja, nincs személyes érdeme, amit felajánlhatna Istennek, azért a Megváltó szenvedéseit, gyötrelmeit szokta csokorbakötni és ezt ajánlja fel. Ő sokkal jobban vonzza a Kálvária, mint Betlehem.

„Filozófiám csúcspontja ismerni Jézust, és pedig a keresztrefeszített Jézust.” (Plus: La folie de la Croix, 34)

„Üdvözöllek világ üdvössége, üdvözöllek szeretett Jézusom. Szeretnék keresztedhez simulni, Te tudod, miért. Légy az enyém!”

„Vésd szívembe vörslő, mélységes sebeidet, hogy veled együtt, akit mindennél jobban szeretek, szűrjanak át engem is.”

„Nézz reám erről a keresztről, forrón szeretett Szerelmesem, vonzz magadhoz engem, mondd: meggyógyítalak, megbocsátok neked.”

„Szerelmes lettem szeretetedbe, átölellek véresen, hozzád simulok. Te nagyon is jól tudod miért: de ne lökj el magadtól, ne szólj ellenem.”

„Hogy merészségem nemtetszésedet ki ne hívja, moss meg, gyógyítson meg engem, beteget, piszkosat, a te véred, amely itt csörgedezik mindenütt, és tégy szeplőtelenné.” (Plus: La folie de la Croix, 27)

„Bíborpalástba öltöztetik, bár ő szentséges vérenek ontásával sokkal méltóbban vérvörösbe burkolódzott. A bíborruhát ugyanis csak kétszer mártják be, Ő pedig testének bíborát háromszor festette bíborpatakka-lal. Jegyes, nézd jegyesedet, vérvörössé válik a vérizzadásnál, az ostromozásnál, a keresztfeszítésnél. Emeld fel szemedet és nézd, nézd, nem ilyen-e az ő ruhája? Ime, a gonosz vadállat megemésztette fiadat, testvéredet, jegyesedet!” (Plus: La folie de la Croix, 35)

Asszisi szent Ferencet azzal tüntette ki az Úr, hogy kitárta karját a keresztről, átölelte és testébe véste a sebhelyeket.

„A Nagy Király követe vagyok! — kiáltott fel — A Nagy Király a tövissel koronázott Üdvözítő. Hozzá kell hasonlunk, hozzá egészen.” A kisebb Testvérek krónikái sokat beszélnek erről a száz százalékos Krisztuskövetésről. Oly keveset étkeztek, hogy majdnem éhenhaltak, szinte minden szükséges hiányzott, a „számár testvérnek” pedig ugyancsak kijutott az ütlegekből.

1206-ban ott imádkozik a 24 éves Ferenc a feszület előtt. Egyszer csak megnyílnak a Krisztus ajkai: „Ferenc, menj, építsd fel házamat, amely romokban hever.” Celano Tamás szerint ettől kezdve bele volt vésve lelkébe a Keresztfeszített iránti részvét. Annyi

bizonyos, hogy ettől kezdve nem tud a szenvedésre gondolni a nélkül, hogy ne sírna.

Egy ily alkalommal megszólítja valaki: Mi bajod, miért sírsz?

„Siratom az én Uram, Jézus Krisztus szenvedését.”

És azután hozzáteszi:

„Nem szégyenleném bejárni az egész világot így sírva.”

Ferentől ered a mondás is: „Imádunk téged, Uram, és áldunk téged, mert szent kereszted által megváltottad a világot.”

A szó szoros értelmében reáalkalmazhatjuk szent Pál szavait: „Úgy tetszett Istennek, hogy az igehirdetés oktalansága által üdvözítse a hívőket.” (I. Kor. 1, 21.)

Beszéde annyira hatott, hogy egy szép napon az előkelő Sciffi család leánygyermekje jelenik meg előtte, és kéri, sorozza be a szent szegénység zászlaja alá.

„Ha azt akarod, hogy higgyek neked, — mondotta Ferenc, — öltözz zsákba, járd be a várost, így kolduld össze kenyeredet. Klára engedelmeskedik. Nem ismernek rá. Ferenc ellenben annál inkább felismeri. Ezzel megtörtént a klarisszák szerzetének alapítása.

Szent Klára egész életén át bensőséges áhitattal viseltetik az Úr öt szent sebe iránt. Mindennap hosszú időn át déltől három óráig a kereszten függő Jézusról elmélkedik. Nagycsütörtökön elragadtatásba esik, és csak nagyszombaton tér magához. (Plus: La folie de la Croix, 50)

Ahol szent Ferenc fiai megjelennek, mindenütt elterjed a szent Kereszt tisztelete. Nem csoda! Micsoda tűz hatja át szavaikat! *Jacopone da Todi* így beszélget a kereszten függő Jézussal:

„Nézz reám egy pillanatra, . . . a keresztre. Oly kegyetlenül szenvedek ott, hogy adhasak neked isteni tűzemből . . . Véres betűkkel van neved szívembe írva . . . Annyira szerettelek, hogy eljöttem érted a világra, a haláltól sem riadt vissza tiszta, szent szívem . . . Nézd, mily szörnyű kínok gyötrik kezemet, lábamat,

véres fejemet, egész testemet. De sokkal jobban fáj nekem az, hogy látod fájdalmamat és engem, a te Megváltódat, alig veszel figyelembe."

„Kinek adjam át magamat, ha nem neked, Jegyesem? Csak benned akarok remélni, emésszen fel szereteted. Életedben, halálodban végtelen szeretetet tanúsítasz irántam . . . ” (Plus: La folie de la Croix, 51)

A Stimulus Amoris szerzője, egyesek szerint *szent Bonaventura*, mások szerint *Milanói Jakab*, azt mondja, hogy kereszt nélkül nem lehet szemlélődést végezni.

„Nem akarok megválni többé a keresztre feszített Jézustól. Jó vele maradni. Három sátrat akarok benne csinálni, egyet kezében, egyet lábában, és egyet oldal-sebében, hogy örökre ott maradjak. Ott majd beszélek Szívével és megnyerem azt, amit akarok. Ő, forrón szeretett sebek! Ő, Ádám gyermekeinek vaksága, hogy nem tudtok Krisztusba behatolni sebei útján! . . . ” (Plus: La folie de la Croix, 53)

Szieniai szent Katalin így kezdi leveleit:

„Drága, szent vérében írok neked . . . ”

Annyira tele van Krisztus szeretetével, a Megfeszített szeretetével, hogy gyóntatóját is buzdítja, merüljön meg vele Jézus vérében és így keresse Őt:

„Merüljön el a keresztfeszített Jézus vérében, fürödjék meg ebben a vérben, lakjék jól ezzel a vérrel, részegedjék meg ettől a vértől, öltözzék fel e vérbe, növekedjék és erősödjék meg e vérben.”

„Tartsa mindig szem előtt Krisztusvérét, hogy felvértezze magát a küzdelemre. Minél jobban megsemmisül saját akarata ebben a dicsőséges vérben, annál jobb; ha így meghalt, nem enged többé a kísértésnek.” (Plus: La folie de la Croix, 67)

Szent Gertrud annyira belemélyed a szenvedő Jézus lelkivilágába, hogy szinte a Megváltót halljuk beszélni, pedig ő beszél önmagáról:

„Feketevasárnap felajánlotta testét-lelkét az Úr-

nak, hogy szenvedését tisztelje, minden szenvedésre, amelyet az Úr szent tetszése reá bocsát. És úgy lát-szott neki, hogy az Üdvözítő jóságában kimondhatatlan örömmel fogadja ezt a felajánlást. Akkor aztán a ke-gyelem ösztönzésére lelke mélyéből egymásután üdvö-zölte a legszentebb tagokat, amelyek a mi Üdvünkért annyi kint viseltek el a szenvedés alatt. Ahányszor üdvözölte ezeket a tagokat, isteni fényesség hatolt feléje, beragyogta lelkét . . .“

„Mikor azután így teljesen áthatotta a fény, így szólt: Uram, taníts meg engem, hogyan tudnám méltó-képpen tisztelni szent szenvedésedet, azzal az ártatlan-sággal, amelyet jóságodban nekem ajándékoztál. Az Úr így felelt: Sokszor gondold hálával és részvéttel a gyöt-rődésre, amelyet én, a te Teremtőd és Urad, haláltu-sámban elviseltem, amikor szüntelenül imádkoztam és vágyam, szeretetem hevében véremmel öntöztem a föld-et. Azután azzal az önátadással, amellyel Atyámnak mondtam: Atyám, a te akaratod legyen, ne az enyém, vedd kezembe minden munkádat és mindent, ami bár-miképpen is tereád vonatkozik. Fogadj minden kelle-mes vagy kellemetlen eseményt, mint szeretetem tanu-jelét.“

Nagycsütörtökön még mélyebben hatol be a szen-vedő Isten Szívébe:

„Az Úr utolsó vacsorájának emlékünnepe-n összeszedte magát, hogy egyedül Istennél időzzék. Az Úr megjelent neki, úgy amint ezen a napon itt a földön volt, feláldozásának előestéjén.“

„Egész nap látta, hogy halálos aggodalmak gyöt-rik. Az Atya örök bölcsesége volt, így előre látta mint már megtörtént dolgot, mindazt a szenvedést, ami reá várt. Rendkívül finom természetével minden pillanatban átízelte a halál keserűségét. Halvány vonásai, reszkető tagjai mutatták, micsoda aggodalom fogta el. Erre a látványra oly mély fájdalom járta át lelkét és szívét oly részvét fogta el, hogy mégha ezer szíve is lett volna, valamennyit kimerítette volna ezen a napon a nagy rész-vét, amellyel forrón Szeretettje szenvedése iránt visel-

tetett. Megértette, hogy szíve heves dobogása, amelyet a forró szeretet és halálos aggodalom idézett elő, újult erővel ismétlődött meg Jézus édes Szívében. Ez boldogsággal töltötte el. Szívdobogása oly heves volt, hogy azt hitte, összeesik. Akkor az Úr így szólt hozzá: Mindazt az aggodalmat, szenvedést, keserőséget, amelyet halandó életemben az emberek iránti szeretetből testemben elszenvedtem, ma a te szívedben újra éreztem, amely szenvedésem emlékére annyira tele volt részvétellel irántam. Viszonzásul és örök boldogságod növelésére szent szenvedésem és értékes halálom minden gyümölcsét neked adom. És valahányszor, akárhol imádni fogják a kereszt fáját, kínhalálom eszközét, érezni fogod annak a mélységes részvétnak a gyümölcsét, amelyet irántam ma tanúsítottál és szíved épp annyira tele lesz vele, amennyire lelked."

Mikor jelet adtak a zsoltosma kezdetére, szíve oly hevesen kezdett dobogni, hogy majdnem megrepedt.

"Mintha igen kedves és bensőséges barátot jelentettek volna be nála, aki sietve jött hozzá, hogy résztvegyen lakomáján. Így igyekezett magába szállni, hogy elmélkedjen az Úr szenvedése felett, gyengéd részvétet keltsen fel magában forrón szeretett szenvedő Szerelmese iránt. És így rója le szeretetének leghűségesebb adóját azzal szemben, aki érte szenvedett."

"Egész nagypénteken, sőt még nagyszombaton is, lelke annyira forrón szeretett Szerelmese lelkén csüngött, hogy alig volt képes érzékeit külső dolgokra alkalmazni."

"A tertia alatt arra gondolt, hogy éppen ebben az órában koronázták tövissel az Urat, ostromozták meg és tették agyongyötört vállaira a kereszt fáját. Úgy érezte, hogy forró szeretetre gyullad és így szólt: Forrón szeretett Mesterem, hogy viszonzzam szeretetedet és némiképpen enyhítsem szenvedésedet, amelyet annyira nem érdemeltél meg, átadom Neked szívemet. Add, hogy ettől az órától kezdve halálom órájáig legédesebb Szíved és szeplőtelen tested minden szenved-

désében résztvegyek. És ha az emberi gyöngeség miatt emlékezetem elfeledi egy pillanatra fájdalmaid emlékét, idézd fel ismét szívemben azt az érezhető szenvedést, amely szenvedésed keserűségének megfelel. Az Úr így válaszolt: A vágy, melyet szereteted sugallt neked, végtelenül tetszik nekem. De ha azt akarod, hogy teljes örömet találjak szívedben, engedd meg, hogy szabadon adhassam neked azt, amit akarok, a nélkül, hogy akár keserűséget, akár édességet kérnél tőlem."

„Forrón szeretett Uram, átszúrt Szíved érdemeire kérlek, szúrd át Gertrud szívét szereteted nyilaival, hogy ne maradjon benne semmi földi, hanem teljesen eltel-
jék Istenségeddel.” (Plus: La folie de la Croix, 38—45)

De megállhat-e az elmélkedő lélek a pusztá szemlélődésnél? Igazi szeretet-e az, amely ölbetett kézzel nézi forrón szeretett Szerelmese kínos vergődését, lassú haldoklását?

A szeretet a legtevékenyebb lelkierő. Az isteni szikra kisugárzása a teremtés, a megváltás, a megszentelés szent munkája. Az emberi szív viszontszeretete sem maradhat tétlen, cselekednie kell.

De adhat-e az ember valamit Istennek? Segíthet-e az emberi jóakarat a haldokló Istenen? Meg tudja-e vigasztalni részvétével, tudja-e enyhíteni valahogyan fájdalmát, képes-e arra, hogy termékennyé tegye az Üdvözítő, a Megváltó, az értünk emberré lett Istenfia szenvedését?

Figyeljük tovább a szentek lelkivilágát és halljuk, mit felelnek ők erre!

III. ÖNMEGTAGADÁS.

„A világ megfeszítettett nekem és
én a világnak . . .” (Gal. 6, 14.)

1. AHONNÉT A KERESZT VÁGYA FAKAD . . .

Tehát Krisztus keresztje mellett senkinek sem szabad elmennie anélkül, hogy fel ne tekintene reá. Krisztus keresztjét senkinek sem szabad kezébe vennie a nélkül, hogy forró szeretettel meg ne csókolná azt. És mindenekelőtt Krisztus feszületét senkinek sem szabad szeretnie a nélkül, hogy a Megfeszített példáját ne akarná követni.

Chartreux Ludolf híres művében: Jézus Krisztus élete, így ír:

„Íme, így kell foglalkoznunk az Úr szenvedésével, amelyet minden kereszténynek napjában hétszer kellene emlékezetébe idéznie.”

„Ha ennek a szenvedésnek körülményeit elmélkedéseink állandó tárgyává tennők, biztosan új útakra lépnénk. Minden lépésre a legmélyebb részvét és szeretet érzelmeit keltenék föl bennünk ezek a szemlélődések . . . Így érezhetett az a szent szerzetesnő, akit annyira meghatott az Üdvözítő szenvedése, hogy soha sem tudott ránézni a feszületre a nélkül, hogy elragadtatásba ne esett volna.” (Plus: *La folie de la Croix*, 81)

Az Istent kereső lelkek minden problémája, vágya az Istennel való mind bensőbb egyesülés. Mindig azt keresik, mily úton-módon juthatnának el a lehető legmélyebb, legbensőbb egyesülésre Urunkkal, Istenünk-

kel. *Barat szent Magdolna Zsófia* éppen ezt a pontot érinti, megmutatja az Istennel való egyesülés és a keresztfeszítését.

„Egyetlen egy lelket sem ismerek, aki szorgalmasan elmélkedve Krisztus Urunk kinszenvedéséről előrehaladást ne tett volna a tökéletesség útján. Ez magában is elég arra, hogy bennünket erre az elmélkedésre buzdítson.”

„Ebben rejlik annak a bensőséges megsemmisülésnek is a titka, amely egyúttal a bensőséges lelkiélet titka is.”

„Ó, térjetek vissza a megsemmisült, megalázott, keresztfeszített Úr Jézus tanulmányozásához! Akkor megadással elfogadjátok megsemmisüléseiteket, azt, hogy semmik sem vagyunk, akikkel az Úristen tehet, amit akar. Ez a régi ember halálát jelenti mibennünk, hogy Jézus Krisztussal új életre keljünk. Haljunk meg ma Krisztussal, hogy vele feltámadhassunk, de akkor már ne legyen bennünk semmi a régi Ádamból.”

„Nem elmélkedünk eleget Jézus hallatlan szenvedéseiről és szenvedésének megaláztatásairól. A mély elmélkedés hiányával magyarázható, hogy elmélkedéseinkben nincsenek elég gyakorlati elhatározások. És talán részben ennek a hanyagságnak kell tulajdonítanunk azt, hogy oly nehezen haladunk előre a lemondás útján . . . Minél mélyebben átérezzük a gondolatot, hogy hozzá kell hasonlalnunk a megfeszített Jézushoz, annál jobban fogjuk Őt utánozni, mert az állandó szemlélésből fakad a bátorság. Hogyan is tagadhatnók meg egész lényünk átadását Istentől, attól, aki szeretetének ily erős bizonyítékát adta nekünk és oly nagy áldozatot hozott érettünk, hogy az övéi legyünk.”

„A felfeszített Úr Jézus! Ime Ő az, akinek emléke és szeretete kell, hogy uralkodjék lelkünkben! De még ez nem elég: az isteni képnek oly mélyen kellene bevésődnie lelkünkbe, hogy szent Pállal elmondhassuk: keresztre vagyok feszítve, Jézussal együtt megköltve. Miért engedjük, hogy a szenvedély leigázzon? Azért, mert nem elmélkedünk elég mélyen Jézusról, aki ben-

nünket annyira szeretett, hogy a legkegyetlenebb halálra szánta magát, hogy minket megváltson. Ne csak saját lelkedbe véd be a nagy titkot, édes leányom, de igyekezzél azt mindazok lelkébe is bevésni, akik reád vannak bízva. Ápold bennük is ezt az áhítatot, amely a szentek lelkét lekötve tartotta. Lehetetlen, hogy e gyakori elmélkedés ne gerjessen szívünkben lángoló szeretetet. Ha ez él bennünk, nincs az az áldozat, amely nehezünkre esnék. Ő mily erős serkentés, hogy mindent feláldozunk ennek az Istennek, bármily szenvedésbe kerüljön is." (Brou: Barat szent Magdolna Zsófia, 154)

„Ha olyan az elmélkedés, amilyennek lennie kell, mély és gyakorlati, akkor felébrednek a lélekben azok az eddig ismeretlen vágyak és gerjedelmek, amelyek befolyása alatt megtörténik az átalakulás. Érezni fogjuk magunkban annak a szükségét, hogy hasonlókká legyünk az önmagát teljesen feláldozó Úr Jézushoz. Akkor belépünk a bensőséges lelkiélet szellemébe, amely bennünket második Krisztusokká fog átalakítani. Ha a mi Urunk egyszer lefoglal magának egy lelket, akkor azt inkább mérsékelni, visszatartani kell, hogy buzgóságában túl ne lépje azt a határt, amelyet a józanság megjelöl. Az ilyen lélek nem is vágyik már másra, minthogy önmagát teljesen feláldozza Istennek, annyira megértette, milyennek kell lennie a hasonlóságnak a mennyei Jegyes és arája között." (u. o.)

De Blois Lajos 33 évig kormányozza a híres Liessies-i bencés kolostort. Élete legfőbb bölcsességének szintén a keresztet tartja.

„A lelki ember igyekezzék szíve mélyéből együtt-szenvedni Urával, Istenével, aki érette szenvedett . . . Legtöbbször az a vágy, hogy szeretnénk együtt-szenvedni, sokkal kedvesebb Isten előtt, mint maga az együtt-szenvedés.”

2. A MEGFESZÍTETT KÖVETÉSE.

De azért sohasem szabad megelégedni a puszta vággyal:

„Sokan vannak, akik lélekben gyengéd érzelmekkel, mélységes áhítattal, sűrű könnyekkel kísérik a mi Urunk kinszenvedését, de mihelyt hibáikat megtagadni és Őt követni kellene, visszatorpannak. A lelkiember másképp jár el. Igaz keresztény módon elmélkedik az Úr szenvedéséről, forró vágyat ébreszt magában, hogy utánozza a szeretet, engedelmesség, alázatosság, türelem, lemondás legszentebb példáját, melyet Ő nyújt nekünk.”

„A lelki ember mélyen vesse lelki tehetségeibe és testi érzékeibe Krisztus keresztrefeszített emberségének emlékét és merüljön teljesen beléje.” (Plus: La folie de la Croix, 109)

Igen, kivetközni minden teremtményből. Mit is ér az elmélkedés Jézus keresztje lábánál, ha nem követjük a Megfeszítettet egészen önmagunk keresztrefeszítéséig?

„Szeretném meggyőzni a benső élet kedvelőit arról, hogy az Istenhez vezető út nem annyira a szép elmélkedésben áll, nem is abban, hogy érezhetően tapasztaljuk az áhítatot, hanem abban, hogy külső és belsőképp lemondjunk önmagunkról, Jézus Krisztusért minden szenvedést magunkra vegyünk, mindenben igyekezzünk magunkat megsemmisíteni. Ha hűségesen gyakoroljuk ezt az önmegtagadást, amely minden erény alapja és betetőzése, több jót találunk benne és jobban előrehaladunk, mint minden más lelki gyakorlatban.” (P. Surin, Plus: La folie de la Croix, 104)

Keresztes szent János végigvezeti ezt az elvet az önmegtagadás minden vonalán:

„Sokért nem adnám, ha meg tudnám győzni a lelkiembereket arról, hogy az Istenhez vezető út nem a sok elmélkedésben, mindenféle ájtatossági gyakorlatban és lelki gyönyörűségekben merül ki. Igaz, mindez

szintén szükséges a kezdőknek, de nem ez a fő, hanem az, hogy az ember végrevalahára meg tudja magát tagadni, mind belsőleg, mind külsőleg és teljesen megsemmisülve rászánja magát a Krisztusért való szenvedésre. Mert ha ezt megteszi, akkor megtalálja a többit, sőt még annál többet is. Ellenben, ha nem tesz eleget ennek a követelménynek, a többi sokféle ájtatossággal csak kerülgeti a dolog lényegét, és mégha egyébként a szemlélődésnek oly magas fokára jutna és akkora felvilágosításokban részesülne is, mint akár az angyalok, nem lesz belőle sok haszna. Haszna ugyanis csak abból van az embernek, ha követi Krisztust, aki az út, az igazság és élet, aki maga mondja, hogy senki sem jut el az Atyához hacsak nem Őáltala. (Jn. 14, 6.) Másutt pedig ezt mondja: Én vagyok az ajtó, aki én általam megy be, üdvözl. (Jn. 10, 9.) Éppen ezért nem tudom jónak tartani azt a szellemet, amely mindenben a lelki gyönyörűségeket és könnyebbségeket keresi, Krisztus követéséről pedig hallani sem akar."

„Mivel pedig azt állítottam, hogy Krisztus az út, s hogy ez az út annyit jelent, mint meghalni természetünknek, mind érzéki, mind szellemi tekintetben, meg akarom azt is magyarázni, miképpen történik ez Krisztusnak, a mi példaképünknek és világosságunknak követése által. Ami az elsőt illeti, egészen világos, hogy Ő érzéki természete tekintetében meghalt, szellemileg még élete folyamán, testileg pedig a kereszten. Mert hiszen Ő maga mondta, hogy nem volt a földön, hová fejét lehajtsa. (Mt. 8, 20.) Halálában pedig még kevésbé volt hová lehajtania a fejét. Ami a második pontot illeti, az is világos, hogy mikor haldoklott, teljesen el volt hagyatva és lelkében meg volt semmisülve, mert hiszen Atyja elfordult tőle és tökéletesen lelki szárazságban hagyta Őt. Ezért kiáltott fel a kereszten: Én Istenem, én Istenem, miért hagytál el engem? (Mt. 27, 46.) Ez volt a legérzékenyebb elhagyatottság, amelyet életében megért, és éppen ebben végezte el életének legnagyobb művét, sokkal nagyobbat összes csodáinál, azt tudnillik,

hogy kiengesztelte Istent és a kegyelem által egyesítette vele az emberi nemet."

„Ez pedig akkor történt meg, amikor a mi Urunk a legnagyobb fokban és minden tekintetben meg volt semmisülve. Oda volt a becsülete az emberek szemében, mert hiszen, mikor a szégyenfán meghalni látták, még azok is gúnyt űztek belőle, akik azelőtt mégis csak vették valamibe. Természetét illetőleg szintén megsemmisült, mikor kiadta lelkét. Elvesztette Atyjának pártfogását és vigasztaló társaságát, mert hiszen elhagyta őt, hogy teljes értékben fizethesse meg az adósságot és egyesítse az embert Istennel, mialatt Ő maga megsemmisül és semmiben feloszlik. Ezért mondja Dávid: Semmivé lettem és semmit sem tudtam. (Zsolt. 72, 22.) Mindebből megértheti a lelkiember, hogy mi is az igaz titka a kapunak és a krisztusi útnak az Istennel való egyesülés felé. Beláthatja, hogy minél jobban megsemmisül Isten kedvéért mind érzi, mind szellemi téren, annál jobban egyesül Istennel, annál nagyobbat tesz. Ha pedig sikerült teljesen feloszlania a semmiségben, vagyis elérnie az alázatosság tetőfokát, akkor meglesz az egyesülés a lelke és az Isten között, aminél magasabb tökéletességi állapotot ezen élet folyamán nem érhetünk el. De ez az állapot nem élvezetekben, nem lelki gyönyörűségekben, nem nagy érzelmekben nyilvánul, hanem abban, hogy kereszthalált halunk mind érzi, mind szellemi tekintetben, mind külsőleg, mind belsőleg." (P. Ernő: Keresztes szent János, I. 143)

Ime, a misztikus Istennel való egyesülésnek is egyetlen útja a keresztt.

Ezt a gondolatot népszerűsítette *boldog Grignion Lajos* is. Vérével írta le gondolatait egyik lelkigyakorlata végén:

Egyek vagyunk Jézus Krisztussal. Mit jelent ez az egyesülés, ez a szó, hogy a Kereszt barátai vagyunk?

„A kereszttel barátja a keresztfeszített Jézus pompás hódítása, véres képmása akar lenni. Egyetlen epedő vágya a kereszttel, a vér, a halál. Halál a világnak, a test-

nek, a bűnnek, hogy teljesen elmerüljön már itt Jézussal Istenben. A kereszt barátja igazi Krisztus-képmás, azaz igazi Jézus Krisztus, annyira, hogy bátran elmondhatjuk, élek, de nem én élek, már, hanem Jézus Krisztus él bennem."

Mit tegyünk hát?

"Jézus Krisztus tagjai vagytok. Micsoda megtiszteltetés! De szent kötelesség is, hogy mint ilyenek, szenvedjenek is! A fejet tövis koronázza, a tagokat meg rózsza övezze? A fejet kigúnyolják, a Kálváriára vezető út sara lepi be testét és a tagok trónon üljenek, illatos parfümfelhőben ékeskedjenek? A fejnek nincs nyugóhelye, hová lepihenhetne és a tagok párnák között kényelmeskedjenek? Hallatlan szörnyű gondolat! Nem, nem, ne csapjátok be önmagatokat; azok a keresztények, akikkel napról-napra találkoztok, a legújabb divat szerint kiöltözve, csodálatos élvezetekben elpuhulva, hihetetlen magas polcokon pöffeszkedve, ezek nem igazi tanítványai és nem igazi tagjai a megfeszített Jézusnak, és ha az ellenkezőt hiszitek, káromoljátok a töviskoronás Főt, meghazudtoljátok az Evangélium igazságát!"

"Ó Istenem, hány névleges keresztény hiszi szent meggyőződéssel, hogy a Megváltó tagja, pedig hitványnál hitványabb árulója. Valahányszor kezükkel keresztet vetnek magukra, szívükben ellentmondanak a keresztnek. Ha titeket ugyanaz a szellem éltet, ha ti is ugyanazt az életet élitek, mint Jézus Krisztus, a ti tövissel koronázott Fejetek, akkor ti is csak tövist kerestek, ti is csak korbácsütést kívántok, ti is szegét óhajtotok, egyszóval ti is a Keresztet akarjátok, mert hiszen kell, hogy a tanítványnak is az legyen a sorsa, ami a Mesteré, és a tagoké az, ami a Fejé."

Töviskorona, ostor, szeg, kereszt? Igen.

"Nagyon jól tudjátok, hogy a Szentlélek élő templomai vagytok és a szeretet Istene belöletek, mint élő épületekővekből építi fel a mennyei Jeruzsálemet. Törekedjetez tehát arra, hogy benneteket is vágjon, faragjon, csiszoljon a Kereszt kalapácsa, különben olyan

durva kődarab lesztek, amelyet semmi másra nem lehet használni, csak arra jó, hogy megvetéssel dobja el magától az ember, minél messzebbre. Vigyázatok, meg ne fogjátok a kalapács nyelét, amely leütni készül rátok, és meg ne akadályozzatok a véső munkáját, amely titeket farag, ne is fogjátok le a kezét, amely ellenetek fordul: Hátha elsőrendű követ akar faragni belőletek az ügyes és szeretetteljes Építőmester örök épülete számára. (Plus: La folie de la Croix, 203)

Hasonló gondolat ihleti *De Sonis* tábornokot. De ő nem csiszolt kő, hanem rejtett homokszem akar lenni Isten épületében:

„Istenem, légy áldott, mikor megpróbálsz. Igen, én örülök annak, hogy Te engem összetörsz, felemésztessz, összezúzol. Semmisíts meg engem minél jobban. Hadd legyek épületkő, de nem olyan, amelyet a munkás gondos kézzel kicsiszolt, hanem mint rejtett homokszem az utca porából. Jézus, legyek keresztfeszítve, de keresztfeszítve Általad.” (Plus: La folie de la Croix, 197)

Egész életünket át kell tehát hatnia a keresztség gondolatának, szeretetének. Szerinte kell berendezkednünk:

„Minden keresztény birtokosa, tanítványa, tulajdonosa a keresztnak. Joga van hozzá, kötelessége tanulmányozni azt, és gyakorolnia is kell.”

„Tehát legyen keresztünk!” „Távol legyen tőlem másban dicsekedni, mint a mi Urunk Jézus Krisztus keresztjében.” (Gal. 6, 14.)

„Ismernünk kell a keresztet.” „Tudni Jézus Krisztust, és pedig a keresztfeszítettet.” (I. Kor. 2, 2.)

„Látni kell a keresztet.” „Feltekintvén Jézusra, ki keresztet szenvedett.” (Zsid. 12, 2.)

„Tehát napjában kétszer, meghatározott órában. Reggel üdvözlöd a keresztet. Ez a kezdet. A nap ütközet, mert az élet háború. Tehát az első jelre a katona vezére felé fordul, és üdvözli a zászlót: O, crux, ave! Este pedig hódolat a keresztnél. A megérkezés.

Letesszük eléje hibáinkat, érdemeinket. Boldog az, aki stig mákkal jön vissza.”

„Nos, és aztán minden pillanatban, minden ügyben.”

„Tanácsra van szükségem? Megkérdem a feszületet.”

„Segítségre van szükségem? Felnézek a feszületre.”

„Megsebesültem? Ha megérintett a keresztt, jogom van ahhoz, hogy megérintsem az igazi keresztet. Megcsókolom az én Megváltóm lábát.”

„Haldoklom? Örökösömmé teszem és én az ő örököse leszek. Ezt mondom: kezedbe ajánlom a lelkemet. És ő így felel: Még ma velem leszel a paradicsomban.” (Gabriac: *P. de Ponlevoy*, II. 194.)

3. KÜLSŐ ÖNMEGTAGADÁS.

Ez a lelkület magyarázza meg a szentek hősiess lemondását, véres penitenciatartását, folytonos termékeny áldozatkészséget.

Ha végiglapozzuk az egyháztörténelem nagy rendalapítóinak, szentjeinek életét, úgy találjuk, hogy hihetetlen erőfeszítéssel haladtak előre a leghősiess önmehtagadás útján, míg önmagukat Krisztus keresztyére fel nem feszítették.

Szent Ignác, a manrézai nagy remete, naponta hét órát imádkozik térdenállva. Az alvásra csak igen rövid időt szentel, a puszta földön fekszik, vánkósként csak kő vagy fadarabot tesz feje alá. Alighogy felkel, véresre ostorozza magát és ezt napjában háromszor, vagy még többször is megismétli. Eledelet kéregetve szerzi meg, napjában csak egyszer étkezik. Egy alkalommal, hogy kegyelmet nyerjen, álló hétig nem eszik semmit. Ha húst, bort kap, a szegényeknek adja. Szomjúságát egyetlen pohár vízzel csillapítja. Durva darócköntőse alatt szűrős szőringet hord, derekát hegyekkel kirakott vasláncsal köti körül. Szívesen szolgál a kórházakban

a betegeknek, kiválasztja a legundorítóbb betegségben szenvedőket, a legzsémbesebbeket. Annyira nyomorúságos koldusruhája, hogy még az utcagyerekek is utána kiabálnak: jön a zsákruhás. (Jablonkay: Loyolai szent Ignác, I, 64—8)

Kláver szent Péter, éjnek idején csak két-három óráig pihen, azután felkel, imádkozik és vezekel. Hogy természete ellenkezését legyőzze, maga hozza rendbe a betegek szennyes ágát, maga tisztogatja sebeiket, fekélyeiket, megöleli a beteget, megcsókolja a fakadékokat, kiszívja a sebeket.

Egyszer négerhez hívják, akit a sebeiből kiáradó rettentő szag miatt nyílt barlangban helyeztek el. Kláver a barlanghoz megy, félretolja a gyékényt. E pillanatban oly nagy mértékben tódul ki a geny és rothadás szaga, hogy önkéntelenül is visszatántorodik: kimondhatatlan piszokban, rothadásnak indult, genyedő fakadékokkal borított emberi test fekszik előtte. Természete visszahökken az undokság láttára. De nem tétovázik: abban a hiszemben, hogy senki sem látja, térdre borul, leveti ruháját válláról, és véresre ostromozza magát. Azután térdenállva közeledik a beteghez, megcsókolja, megtisztogatja sebeit, rendbehozza ágát, meggyóntatja, megvigasztalja, bátorítja. (Höwer: Kláver szent Péter, 85)

Csak annyit evett, amennyi okvetlenül szükséges volt. Rendes tápláléka egy darab kenyér és néhány sült burgonya. Egy pohár víz fejezte be étkezését. Csak akkor kért valami meleg ételt, ha rendkívüli fáradtságot, gyöngeséget érzett. Ha jobb ételt kellett ennie, úgy megfűszerezte, hogy nem lehetett ráismerni eredeti ízére. Rendes étkezési időn kívül soha vizet nem ivott. Ez nagy önmehtagadásba került a forró éghajlat miatt. (u. o. 158)

Gyékényen alszik, fadarab a párnája. Több éven át puszta padlón hál. Éjjel háromszor véresre ostromozza magát: lefekvés előtt, éjfélkor, felkeléskor. Ilyenkor lábujjaira csomós szőrzsinegeket köt, lábszárait erő-

sebb zsinegekkel körülcsavarja, amelyek mélyen bevágódnak a húsba. Mellén és hátán tövisekkel ellátott kis fakeresztet visel. Hat darab posztócsíkot, amelyekre szűrös vashorgacsokat erősített, oly alakban akasztott a nyakába, hogy azok mellén, hátán lelógtak. Ezeket szűrös vezeklőövvel erősítette derekához. Erre hosszú, testhezálló szöringet öltött. Ha egyedül maradt, töviskoronát tűzött fejébe, nyakába szörzsineget kötött, kezét, arcát az ottani szúnyogok gyötörték. (u. o. 158)

Ha megerőltető munkája után Krisztus szenvedéséről elmélkedhetett, új életre ébredt. Gyakran látták, amint a kollégium keresztje előtt térdelt, nem ritkán elhangzott ajkán a szó:

„Ó, édes Jézusom, megfeszített Údvözítóm, teljes szívemből szeretlek! Ó, hadd éljek, szenvedjek, hadd haljak meg érted!”

Minden pénteken éjjel egészen különös módon végezte a keresztúti ájtatosságot. Midőn mindenki nyugalomra tért, minden zaj elkerülésével szörruhába öltözött, kötelet vett nyakába, töviskoronát tűzött fejébe és nehéz keresztet véve vérző vállára, imádkozva járta végig a stációkat a kollégium folyosóin. Krisztus emléke ilymódon mélyen bevésődött szívébe, lelkébe. Csak a legmélyebb megilletődés hangján tudott Krisztus Urunk kínos szenvedéséről szólni. (u. o. 155)

Állandó imája ez volt:

„Add Uram, hogy több és mindig több lelket mentsek meg, adj, Uram, több keresztet és több szenvedést.”

Mindkettőt megkapta. 300.000-re becsülik a négerrek számát, akiket megkeresztelt. De keresztje is volt bőven.

Még halála óráján is. Halálos betegségében egy néger szörny gondozta. Napokon át étel-ital nélkül hagyta. Ha ennivalót hozott, a legjobb falatot ő ette meg előle. Amit a szentnek juttatott, az rendesen oly hideg és ízetlen volt, hogy bárki megútálta volna, csak ő nem. Amikor lesegítette a templomba, irgalmatlanul ide-oda ráncigálta, majd az asztalhoz, majd a székhöz,

majd a falhoz lökte, ruhájánál vagy vezeklő öltönyénél fogva vonszolta gorombán ide és tova. (u. o. 187)

Ars szent plébánosa egész Franciaországot forrongásba hozta. Ezreket és ezreket békített ki Istennel. A csodás tevékenység, apostoli eredmény az első századok kegyelemdús éveire emlékeztet. Ugyan mi volt sikereinek titka?

Kétségkívül az ő részéről az ima; de nem utolsó sorban az önmegtagadás is.

Amint megérkezett Arsba, matracait mindjárt szétosztotta a szegények között. Ágyat egyáltalán nem használt. Több héten keresztül a földszint egyik szobájában szétszórt szőlővenyigén feküdt, nedves kövön, nedves falak között. Később a nedvesség miatt új helyet keresett, még mindig nem a szobában, hanem a padláson, csupasz deszkán feküdt, fejét gerendára fektette. Sokszor hallották szomszédai recsegni ezt a különös párnát. (Trochu: Az arsi plébános, 108)

Napjában húsz óra hosszat dolgozott, csak három-négy órát aludt. Rendszerint már éjjel egy órakor felkelt. (u. o. 386)

De még ezt a rövid pár órás nyugalmat is kemény vezeklés előzte meg. Amint szobájába visszavonult, vasszögekkel felszerelt korbáccsal ostorozta „hulláját”, amint testét nevezte. Nem egyszer egész óra hosszat hallották az ostorozást; azután megszűnt, de csak egy pillanatra, hogy újból megkezdődjék. Reggel szobatarításakor nem ritkán a butorok alatt láncdarabokat, kis szögeket, vas és ólomdarabokat találtak, amelyek korbácsáról leváltak. Egy ostort két hét alatt elhasznált. „Szánalom fogja el az embert, mondotta egyik híve, Lassagne Katalin, — ha ingeinek balvállát látja, mely fel van szabdalva és vérrel befecskendezve. Többször elájult és esés közben a falat bevérezte. Most is látható vércseppek fecskendezték be a sárga falazatot. Három nagy folt elég hüen adja vissza a vállak körvonalait, és a barna foltokról folyt a vér lefelé, a padlóig. Más foltokból az ujjak és tenyér nyomára

lehet következtetni. A szent a falon hagyta őket, amikor a falra támaszkodott, hogy fel tudjon kelni. (u. o. 108)

Hidegben, forró melegben egyaránt mindig gyalog tette meg a leghosszabb utakat is. A vasutat még csak arra sem méltatta, hogy megnézzze. (u. o. 168)

1818 márciusában nővére meglátogatta ismerőse társaságában. A szent nem tudott mást adni nekik, mint penészes burgonyát: ez volt rendes tápláléka. Nem ritkán napokon át egyáltalában semmit sem evett. Ha főztek, sütöttek neki, szétosztotta a szegényeknek.

Sokszor maga főzte meg burgonyáját egy egész hétre egyszerre. Nem kellett sokat főzni. Azután elhelyezte a főtt burgonyát egy drótkosárba, odaakasztotta a falra és egy, esetleg két darabot megevett belőlük. (u. o. 110)

Egyszer fáradtan, sápadtan ment át szomszédjához:

„Mi baja van, főtisztelendő uram, — kérdezi az megdöbbenve.

„Semmi, csak három napja nem ettem, — felelte egyszerűen, és kérte, ossza meg vele egyszerű ebédjét. (u. o. 111)

P. Doyle, a világháború sokszor megcsodált hőse, mintha csak azért élne a világon, hogy keresztrefeszítse magát. Lelkinaplójának állandó problémája az önmegtagadás, a szenvedés, a kereszt.

„Accepto. Önként el akarok viselni minden kellemtelen dolgot, amit el kell viselnem: a) fájdalomokat, betegségeket, forróságot, hideget, táplálkozást, b) lakást, foglalkozást, szabályokat, szokásokat, c) a rendi élet megpróbáltatásait, társaimat, d) a rendreutasításokat, megaláztatásokat, e) mindent, ami kereszt.”

„Volo et desidero. Kívánni és óhajtani akarom azt, hogy mindez bekövetkezzék, hogy így Jézusomhoz hasonló legyek.”

„Eligo. Minden erőmmel igyekszem mindennap *agere contra in omnibus*, mindig a természettel ellenkezőt tenni: a) hibáim ellen, b) önakaratom ellen, c) kényel-

mességem, kényességem ellen, d) a test kívánsága ellen, e) szokásom és hajlamom ellen, amely miatt kötelességemet hanyagon és buzgóság nélkül szoktam végezni." (O'Rahilly: P. Doyle, 55)

Egyik lelkigyakorlata alkalmával a következő felteteleket írja lelkinaplójába:

„Mindig csak a pusztá földön fekszem, takaró, matrac nélkül; de azok maradjanak a szobában, nehogy megtudja valaki, mi is történik.”

„A gallért kivéve nem viselek fehérneműt.”

„Szőring nélkül sohasem misézek, hogy állandóan megemlékezzem az isteni Mester szenvedéséről, amelyet a szent áldozatban ünneplünk.”

„Mindennap megostorozom magamat.”

„Soha nem ebédelek, míg el nem végeztem a déli lelkiismeretvizsgálást; ha akadály jön közbe, csak gyümölcsöt eszem.”

„Az ízlést soha ki nem elégítem.”

„Háromszor bőjtölök hetenként, de úgy, hogy senki ne vegye észre.” (u. o. 126)

„Elmélkedés alatt új élettel ismertetett meg Jézus. Azt akarja, hogy a jövőben oly életet kezdjek, amelyben semmi mást nem keresek, csak szenvedést, fáradságot és fájdalmat.”

„Sok testi szenvedést akar rám küldeni, amelyeket nekem örömmel kell elviselnem, a nélkül, hogy igyekeznék megszabadulni tőlük, a nélkül, hogy másoknak tudomására jutna a dolog.”

„Annyi fájdalmat okozzak magamnak, amennyit tudok, ezért meg kell sokszoroznom testi sanyargatásaimat.”

„Ezeket akkor is végeznem kell, ha beteg vagyok.”

„Ha fáradt, kimerült vagyok, nem szabad felüldülnöm, pihennem, mint szokásom, — bár ez kemény lesz. De Jézus akarja.”

„Minthogy a folytonos szüntelen munka oly fárasztó, arra kell törekednem, hogy soha egy pillanatig se legyek tétlen.”

„Egyszóval, minthogy Jézus életének minden pil-

lanata szenvedéssel, fájdalommal volt teli, nekem is mindig arra kell törekednem, hogy életemet az övéhez tegyem hasonlóvá." (u. o. 217)

S lelkigyakorlata végén sorba összefoglalja penitenciáit. Sajnos, csak a 30-as számtól kezdve maradt ránk ez az írás.

„31. Isten azt az áldozatot kívánja tőlem, hogy soha szindarabot, zenedarabot, mozgósínházi előadást, labdarúgómérkőzést, vagy bármi más látványosságot tisztán kíváncsiságból ne nézzek meg.”

„32. A gyermekekkel szemben föltétlen szelidség, kedvesség, türelem.”

„33. Sohase beszélj keresztedről, gondjaidról, sok munkádról.”

„34. Ne törd, hogy barátságtalan, haragos, szeretetlen szó hagyja el ajkadat.”

„35. Sohase panaszkodj mások miatt, vagy bármi miatt.”

„36. Mindig rendkívül pontos légy.”

„37. Nagy hűség az időbeosztásban, mindent meghatározott időben tégy.”

„38. Lehetőleg az egész breviáriumot térdenállva az Oltáriszentség előtt végezd.”

„39. Sohase szerezz magadnak enyhülést a kisebb fájdalmakban.”

„40. Ha fáj valamid, vagy nem érzed jól magadat, azon légy, hogy mások ne vegyék észre. Ezért sohase beszélj arról, hogy fáj a fejed, stb.”

„41. Viselj szöringet.”

„42. Megigérted, hogy soha egy pillanatnyi időt sem veszítesz el.”

„43. Lábadat ne rakd keresztbe.”

„44. Ha levelet kapsz, ne olvasd el azonnal.”

„45. A hallgatás szabályát igen pontosan tartsd meg.”

„46. Állandó önmegtagadás, különösen azáltal, hogy minden kis dolgot nagy buzgósággal végzel.”

„Általában: a) sohase tedd azt, amit szívesen tennél, b) tagadj meg magadtól minden érzéki kielégü-

lést, c) tagadj meg magadtól minden örömet, d) azért tégy mindent, mert nehéz, e) mindenben agere contra, vince teipsum, tedd a természettel ellenkezőt, győzd le magadat."

"Azonkívül sohase nézz meg semmiféle képet, hirdetést, reklámot, kirakatot, stb." (u. o. 128)

Mi lehetett az első harminc, ha az utolsó 16 ilyen kemény? Pedig nála mindez nem üres szó, feltétel volt, hanem valóság, élet. Maga beszámol erről naplójában:

"Mult éjjel 12-kor felkeltem, lementem a pincébe, teljes óra hosszát voltam ott, hogy szenvedjek a hidegtől. Kemény küzdelembe került, de Jézus segített. Kitárt karokkal imádkoztam a rózsafüzért. Mikor a harmadik titkot mondtam, oly nagy fájdalmat éreztem, hogy azt hittem, nem tudom tovább kitartani. De minden Üdvözlégynél imádkoztam erőért, és így képes voltam arra, hogy mindvégig kitartsak. Nagy vigasztalásomra volt ez, mert láttam, hogy ily kemény penitenciát is el tudok viselni az imádság segítségével." (u. o. 232)

"Le szoktam menni a templomba, megcsókolom az egész hívőereg szemeláttára a földet és kitárt karokkal imádkozom. Ilyenkor úgy érzem, hogy bolondnak tartanak és majd meghalok szégyenemben." (u. o. 233)

Halálos bűn terhe alatt fogadalommal kötelezi magát a következőkre: Soha nem kerül ki semmiféle szenvedést, két dolog közül mindig a nehezebbet választja, soha semmiféle alkalmat nem mulaszt el az áldozatra, penitenciáit rosszullet, betegség esetén sem mulasztja el, amennyire ereje engedi, elvégzi, gyakran kérdezteti magától: milyen áldozatot tudnék most hozni? (Plus: La folie de la Croix. 104)

4. BELSŐ ÖNMEGTAGADÁS.

De mit tegyen az, akinek nincs erős, szívós szervezete a külső önmehtagadásra? Talán annak a számára kevésbé áll nyitva a lemondás, önmehtagadás, áldozat, a szent kereszt királyi útja?

A legkevésbé sem! Itt csúcspontosodik ki éppen az igazi keresztszeretet, a belső önmegtagadás terén.

Ez a tökéletességre való törekvés, az önmegtagadásban is a több, nehezebb, választása nagyon szépen nyilatkozik meg *Benigna Consolata* nővér életében. A kereszt nemcsak életprogramm, eszmény, ideál, amely betölti a lélek minden törekvését, vágyát, célját, hanem még annál is több: egyenesen táplálék, — mondja az Úr neki:

„Kedves Benignám, ha az embernek több volna a hite, úgy megélhetne az önmegtagadásból, mint a kenyérből. E helyett azonban menekül tőle, mint a pestistől . . . Minél jobban haladsz az önmegtagadás útján, annál jobban közeledsz Istenhez. Csak a kezdet nehéz . . . Ezentúl a lelki vigasztalások bőséges kárpótlást nyújtanak. Vesd tekintetedet a keresztfeszített Jézusra és megvan önmegtagadásod programja. Minél inkább megtagadod testedet, annál nagyobb lesz fogékonyságod a lelkek iránt . . . Jézus birtokába veszi lelkedet és pedig olyan mértékben, amilyen fokú találékonyságot talál nálad . . . Mint ellenségedet, úgy tekintsd testedet. Csak azt add neki, amit semmiképpen sem szabad megtagadni tőle.” (Müller: *Benigna Consolata*, 89.)

Mindaz, ami kedves a lélek szemében, szorosan összefügg a kereszttel. Jézust keresi? A kereszten talál rá. Kegyelmet kér, hogy Istennel mind bensőbben egyesülhessen? A kegyelem mértéke az önmegtagadás mértékétől függ. Ki akar vetközni önmagából, hogy befogadhasssa szívébe Jézust? Egyetlen út és mód erre is a kereszttviselés, a keresztkeresés, az önmegtagadás, állandó önmegsemmisítés.

„Az önmegtagadás összekötőcsatorna, mely rendkívüli közléseimet közvetíti. Ha a csatorna kicsiny és szűk, kevés jut rajta keresztül, ellenben ha széles és bő, sokat közvetít . . . Kedves Benignám, légy nagyon szigorú, fogd a természetet oly szorosan, hogy úgy érezze magát, mint a gonosztevő a börtönben. Tégy állandóan a természetnek ellenére. Ha enni akar, ígyál,

ha inni akar, egyél, hallgatni szeretne, beszélj . . . Ha ingadozol, melyiket tedd két dolog közül, vizsgálj meg, melyik kerül nagyobb önmegtagadásodba. Ahol nagyobb az önmegtagadás, ott nagyobb a tökéletesség is."

Erre gyakran oly keveset evett, hogy ereje fogytán volt, és jelentenie kellett a főnöknének: tisztelendő anyja, éhes vagyok. Vacogott a foga, egész testében remegett. És amikor aztán a főnöknő szeretettel elküldte, hogy vegyen valamit magához, így felelt:

"Köszönöm, tisztelendő anyja, elégséges, hogy gyakoroltam az egyszerű őszinteséget, azzal, hogy bevallottam éhségemet."

Azután cellájába ment, örvendett, hogy némi kis áldozatot ajánlhatott fel az Üdvözítőnek. (Müller: Benigna Consolata, 91)

"Légy rajta, hogy minden, ami a testnek kellemes érzést szerezhetne, fájdalmat is okozzon neki: tagadd meg tőle a legcsekélyebb kielégülést is," — szokta mondogatni. (u. o. 50)

"Csupán önmegtagadást kívánok tőled, — szól hozzá az Úr, — még pedig elsősorban lelki önmegtagadást. A testi önmegtagadást azért kívánom, hogy lelki kegyelmeket adhassak, a lelkit pedig azért, mert ez munkálja előrehaladásodat a tökéletesség útján. Kedves Benigna, amikor megtagadod magadat, üres edényt nyújtasz felém, amelyet megtöltök a kegyelem olajával. Ahányszor csak nyújtasz, mindannyiszor megtöltöm. De ha felhagysz vele, nem jutsz többé olajhoz." (u. o. 95)

Mit válaszol erre az Istent annyira éhező, szomjazó lélek?

"Istenem, Te végtelen nagyság! Én picike parány, aki telve vagyok nyomorúsággal, semmiségem mélységéből fordulok hozzád, neked szentelem, neked ajánlom magamat és átadom magamat neked egészen. Én Istenem, belátom és elismerem, hogy Te vagy az, aki vagy, végtelenül nagy, végtelenül hatalmas, végtelenül jószágos, végtelenül tökéletes minden isteni tulajdonságban. Én pedig az vagyok, aki vagyok, vétkekkel terhelt

semmi, nyomorult bűnös. Irgalom nagy Istene, Te méltóztattál letekinteni erre a kis semmiségre. Értelmet adtál neki, annyi kegyelemmel halmaztad el, hogy számontartani egyedül Te tudod. Istenem, irgalmad határtalanságának azzal akarok hódolni, hogy leteszem az alázatosság fogadalmát."

"1. Nem panaszkodom sem bensőleg, sem külsőleg, bármilyen bánásmódban részesüljek is, akár Isten, akár az értelmes vagy értelmetlen teremtmények részéről. A semminek semmivel sem tartozunk, nincs tehát miről panaszkodnia."

"2. Nem beszélek önmagamról, csupán akkor, ha az engedelmisség, vagy a szeretet megkívánja. De sohasem azért, hogy magamnak ezzel jóleső érzést szerezzek. És egyéb emberi indítóokból sem. Egyedül engedelmisségből, ha előjáróim óhajtják, vagy előírják, vagy pedig szeretetből, mikor ezzel felebarátom javát szolgálom."

"3. Nem mulasztom el, hogy olyan dolgokról beszéljek, amelyekről beszélnem önmegtagadásomba kerül, föltéve, hogy ezzel nem szerzek előjáróimnak kellemetlenséget és az engedelmisség alapelveivel nem ellenkezem és ha az kötelességem teljesítésében nem gátol."

"4. Mélyen meggyőződve, hogy a semminél is kevesebb vagyok, mindenkinek lábai elé vetem magamat lélekben és amennyire csak tőlem telik, mindenki szolgálójává leszek, ha ugyan ezzel nem cselekszem az engedelmisség ellen és nem mulasztom el kötelességeimet."

"5. Boldog leszek, örömben ujjongok, ha Istennek minden alkalommal, melyet nyújt, bebizonyíthatom szeretetemet önszeretetem lábbal taposásával. Istenem, légy segítségemre, hogy mindezt állandóan fokozódó nagylelkűséggel véghezvihessem." (u. o. 85)

Lábbal taposni az önszeretetet, megsemmisíteni az ént, kivetkőzni önmagunkból, feláldozni mindent, amit csak lehet, ez a szentek egyetlen gyönyörűsége.

Igen ám, de sajnos, a nagy áldozat alkalmai oly ritkák. A mi Urunk lemondást kíván és erre ösztönöz a szeretet is, mitevők legyünk, ha nincs alkalom? Meg kell ragadni a kis alkalmakat, amelyeket bőséggel nyújt a Gondviselés: minden körülmény elfogadása, hűség a szabályok megtartásában, egészségi nehézségek, engedelmeség, stb.

Ez vezeti *Alacoque szent Margitot*, amikor tökéletességi fogadalmát leteszi. Nagyobb, magasabbrendű önmegettagadást el sem tudunk képzelni.

„Ha tudná, mennyire ösztökél a mi Urunk arra, hogy szeressem, azáltal, hogy hasonlóvá igyekezzem lenni szenvedő életéhez, — de nem rendkívüli szenvedések által, hanem azt akarja, hogy állandó áldozatot gyakoroljak.” (Plus: La folie de la Croix, 147)

Keresztes szent Pál szerint a keresztény élet abban áll, hogy meghaljunk önmagunknak és teljesen Jézus Krisztusnak éljünk. Rámutat arra, hogy az életszentség nem a szigorúbbnál szigorúbb penitenciákban áll, hanem elsősorban saját akaratunk teljes feláldozásában, hogy a szeretet sugallatára mindenben teljesítsük Isten legfőbb akaratát.

„Hajtsd fejedet az édes Jézus meztelen keresztjére, ne is panaszkodjál ott sokat, hanem mondd el gyermeked lélekkel: Atyám, atyám, legyen meg a te akaratod! — és aztán hallgass. Addig pihenj a szent kereszten, amíg el nem jön a misztikus halál boldog pillanata. Ez a boldog halál sokkal édesebb, mint az élet. Akkor, mint szent Pál mondja, teljesen el leszel rejtve Jézus Krisztussal Istenben, és rátalálsz magadra ebben a mélységes szent magányban, amelyet annyira megszerettél és teljesen kivetkőzöl minden teremtményből.” (Plus: La folie de la Croix, 205)

Hallgassuk meg *Kis Terézt*, akit napjainkban sokan annyira félreértene. Lássuk, hogyan gondolkodott ő az önmegettagadásról:

„Ha percről percre nem jutna valami a szenved-

désből, nem tudnám türelmemet megőrizni," mondotta. (Nagyfejeő: Önéletrajza, 194)

„Igen, én elmondhatom, hogy belépésem óta, nemcsak az említettekben, hanem más, fájóbb megpróbáltatásokban is csak a szenvedés töviseire bukkantam. És mit tehettem volna mást: megcsókoltam és a szívemhez szorítottam ezeket a töviseket." (u. o. 99)

„Az én önmegtagadásom abban áll, hogy megtörtem akaratomat, elfojtottam egy-egy ellenkezést, észrevétlenül apró figyelmeskedéssel halmoztam el környezetemet és még sok ezer ilyen apróságból." (u. o. 96)

„Az egyetlen vezeklés, amelyet gyakorolhattam, az volt, hogy megtagadjam önszeretetemet és belőle több hasznot merítettem, mintha a legszigorúbb külső penitenciát gyakoroltam volna." (u. o. 108)

Súlyos betegségében is mindenben alkalmazkodott a közös élethez, ami végleg kimerítette. Esténként egyedül ment fel a lépcsőn cellájába. Minden lépés után meg kellett állnia, hogy lélegzethez jusson. Kimerülve ért kis cellájába, és ott szinte elalélt a fáradtságtól, annyira, hogy mint később bevallotta, álló óráig tartott, amíg le tudott vetkőzni. És ennyi gyötrellem után kemény szalmazsákon töltötte az éjjelt.

Éjtszakái nagyon gyötrelmesek voltak. Amikor megkérdezték tőle, hogy a szenvedés órái alatt nincs-e szüksége segítségre:

„Ó, nem, — felelte, — boldog vagyok, hogy cellácskám messze esik a többiekétől. Legalább nem zavarom növéreimet. Örülök annak, hogy egyedül szenvedhetek. Csak addig tudok örvendezni, amíg nem sajnálnak és nem kényeztetnek." (u. o. 194)

Keresztes Teréz nagypénteken arra kötelezi magát, hogy Istentől mindig csak szenvedést kér, megaláztatásért imádkozik, soha nem riad vissza semmiféle áldozattól és két dolog közül mindig a nehezebbet választja. (Plus: La folie de la Croix, 255)

Keresztes szent János szokásos világossággal fejezi ki gondolatát:

„Két dolog közül ne válassza a lélek a könnyebbet, hanem a nehezebbet, ne az élvezeteset, hanem a kellemetlent. Ne azt, amiben öröme telik, hanem azt, amiben nem telik öröme. Ne azt, ami megvigasztalja, hanem azt, amiben nem lel vigasztalást. Ne azt, amiben megpihenne, hanem azt, amiben fáradnia kell. Ne a többet, hanem a kevesebbet, ne a magasabbat és az értékesebbet, hanem az alacsonyabbat és megvetettet. Ne azt, amiben van mit szeretni, hanem azt, amiben nincs mit szeretni. Ne keresse a dolgokban azt, ami legjobb bennük, hanem azt, amit a legrosszabb: A tökéletes lemondás legyen szíve vágya, a szűkölködés és szegénység Krisztusért, és nélkülözése mindannak, amit a világ nyujthat.” (P. Ernő: *Keresztes szent János*, I, 111)

P. Auffroy így imádkozik:

„Nagyon szeretném, ó Anyám, ha minél hamarabb, legkésőbb felszentelésem alkalmával letehetném a fogadalmat, hogy minden szabályt megtartok, azért, hogy semmiben sem legyek a magamé. Előkészületként teljesen kezedbe adom magamat, a legnagyobb ügyekben és a legkisebbekben egyaránt, a bensőkben és és külsőkben egyformán és erősen elhatározom, hogy mindenben, mindig azt teszem, ami jobban tetszik a jó Istennek, úgy teszem, ahogyan Neki jobban tetszik, a te példád szerint és a mi Urunk példája szerint . . .” (Bouchon: *P. Auffroy* 194)

Más szóval le akarja tenni a tökéletesség fogadalmát. Mit jelent ez? Örökös lemondás, áldozat, kereszt. A legvéresebb külső penitenciáknál nehezebb, értékeesebb, szentebb. Ezért lelkesednek érte annyira a szentek. Igaz, nem kapott gyenge egészsége miatt engedélyt kemény külső penitenciákra, de itt tág tér, bő alkalom nyílik arra, hogy kövesse Jézust a kereszten.

„Teljesen odaadom magamat Istennek, semmi sem az enyém már többé. A mód, ahogyan megvaló-

síthatom ezt a felajánlást: a fogadalmak, a Társaság szabályai szerint. De én tovább akarok menni, utolsó porcikámat is a jó Istennek akarom adni, mindenben úgy akarok viselkedni, mintha letettem volna a tökéletesség fogadalmát, úgyhogy minden pillanatban elmondhassam szent Terézszel: Istenem, mit utasítottam vissza?" (u. o. 195)

Három fogadalom nem elég. A szeretet még több bilincset kíván:

„Három fogadalom köt Istenhez, de ez nem elég. Oly háló vesz körül engem, amelyben mindig találok lyukat, hogy kibujjak, nem elég ez arra, hogy egészen, mindig, mindenben Istené legyek. Már pedig én egészen az Ővé akarok lenni, amennyire csak lehetséges. A szabályok megtartásának a fogadalma, a tökéletesség fogadalma Isten rabszolgájává tesz, oly tökéletesen, ahogyan azt szeretném. Ó, bárcsak letehetném a harmadik próbaévben, vagy talán még hamarabb, felszentelésemkor! Mindenesetre, úgy fogok mindenben eljárni, mintha már megvolna ez a nekem oly kedves fogadalom. Teljesen Istennek akarom adni magamat, várva a pillanatot, amikor visszavonhatatlanul megpecsételtem ezt az önátadást." (u. o. 196)

Szentelése előtt néhány hónappal végre megkapja az engedélyt, hogy letegye a tökéletesség fogadalmát:

„Végre letehettem a fogadalmat, amelyről már oly régóta álmodoztam, hogy tudniillik mindig azt gondolom, mondom, teszem, ami jobban tetszik a Legszentebb Szűznek, a Szentséges Szívnek, szabályaim értelmében. Lelkiatyám felhatalmazott, és helyeselte. Nem örülség-e részemről? Én, aki annyit hibáztam, aki még mindig oly törékeny vagyok, aki minden pillanatban elesem, aki oly gyakran engedek a természetnek! De határtalan bizalommal vagyok irántad, Jézus Szentséges Szíve és irántad, jóságos Anyám! Azért teszem ezt a fogadalmat, hogy örömet okozzak neked, tisztán szeretetből, tudom, biztosan tudom, segíteni fogsz, hogy ígéretemet megtartsam."

A fogadalom szövege így hangzik:

„1907 Nagypéntekén.”

„Megfogadom, hogy mindig azt gondolom, mondom cselekszem, ami jobban tetszik Anyámnak, a Legszentebb Szűznek, és a mi Urunk Szentséges Szívének; úgy teszem, ahogyan nekik tetszik, azért teszem, mert az nekik jobban tetszik, szabályaim értelmében, halálos bűn terhe alatt, vagy bocsánatos bűn terhe alatt, a szerint, hogy az anyag súlyos vagy nem, és hozzá egészen a legközelebbi Gyümölcscsoltó Boldogasszony ünnepéig.” (u. o. 197)

Egyelőre havonta újítja meg fogadalmát. 1912 november 1-én azután véglegesen egyszersmindenkorra, örökre. (u. o. 197)

Fogadalma nem akadályozza meg abban, hogy állandóan elégedetlen ne legyen az elért eredménnyel és még többet ne akarjon. A tökéletesség útján nincs megállás.

„Fogadalmam még nem befejezett tény, ellenkezőleg kezdődő valami. Nem teszek mást, mint amit eddig tettem, csak másképpen teszem azt. A nélkül, hogy valami nagy változás menne végbe külsőmben, gondolataimat és érzelmeimet kell megváltoztatnom, megreformálnom. Annyi minden lefoglal és igénybe vesz! Nem, Isten egyedül! Szoros benső egyesülésben élni Istennel, az ő szeretetével telve! Gyarapodnom kell Isten szeretében, lassan meg kell halnom minden teremtménynek. Azt a nagy áldozatot kívánja tőlem most a jó Isten, hogy vetközzem ki a teremtményekből, nem erőszakkal, hanem azáltal, hogy őt szeretem, azáltal, hogy szeretete minden más gondolatot elűzőn tőlem.” (u. o. 199)

Jézus keresztiének nem felel meg más, mint a teljes és tökéletes odaadás, a mindenről való teljes és tökéletes lemondás, a teljes és tökéletes áldozat. *Couderc Teréz*, a Coenaculumról nevezett Miasszonyunk társaságának alapítónője e szavakba foglalja ezt a gondolatot:

„Uram, Jézusom, egyesülök, örök, szüntelen, általános áldozatoddal. Felajánlom magamat, életem minden

napiját, a nap minden percét, imádandó szent akarodnak. Te üdvösségemnek áldozata lettél, én szeretetednek áldozata akarok lenni. Teljesítsd óhajomat, fogadd el felajánlásomat, hallgasd meg imádságomat, haljak meg a szeretettől, és szívem utolsó dobbanása a legtökéletesebb szeretet aktusa legyen.” (Plus: La folie de la Croix, 235)

De Maistre Xavérine lelkesen hozza meg a teljes feláldozást:

„Istenem, én mindenem, megértettem titokzatos működésedet lelkemben, hallottam szeretetteljes felhívásodat, itt vagyok. Felajánlom magamat Neked, hogy áldozatod legyek a szó teljes értelmében. Neked adom testemet, lelkemet, szívemet, mindent, ami vagyok, rendelkezél velem, áldozz fel engem teljesen tetszésed szerint. Felajánlom neked életemet, fogadd el, én Istenem! A szeretet nem ismer semmiféle fenntartást. Nem ismerek én sem, én jószágos Atyám! Felajánlom magamat és könyörgök, fogadj el engem. Soha ne nézd tetszésemet, sem ellenkezésemet, tégy szeretettel úgy mint akarsz, ez nekem elég.”

„Ha gyengeségemet nézem, Istenem, megijedek, de ha Feléd fordulok, édes jószágos Uram, erősnek érzem magamat és ellenállhatatlanul ösztönöz minden, hogy a legteljesebben feláldozzam magamat.” (Plus: La folie de la Croix, 235)

IV. ENGESZTELÉS.

„Adjátok testeteket áldozatul . . .” (Róm. 12, 1.)

1. AZ ENGESZTELÉS SZELLEME.

Miért jött Krisztus a földre? Helyreállítani a felborult erkölcsi rendet, kárpótolni Istent a bűnökért és kiengesztelni az igazságosan büntető, megbántott isteni Fölséget.

Helyreállítani az ember természetfeletti állapotát, érdemeivel kárpótlást nyújtani Istennek, szenvedéseivel kiengesztelni Őt, a jászol, a rejtett élet és a keresztség áldozatával levezetni a büntető igazságosságot.

Ezt a feladatot vállalta magára a Testté lett Ige, az Istenember. Ahogy magára vállalta, éppen úgy elvégezhetette volna maga is. Ahhoz, hogy a megbántott isteni Fölségnek elégséges engesztelést nyújtsunk, az Istennek emberré kellett lennie. Viszont a testet öltött Ige bőségesen eleget tett minden ember bűneiért.

De Ő végtelen jóságában és irgalmában úgy akarta, hogy mi is részt vehessünk ebben a szentséges feladatban. Meg akarta osztani szent hivatását, isteni munkáját velünk, minden kereszténnyel.

Természetesen. Hiszen az egész Krisztushoz hozzátartozik Krisztus teste is. Krisztus egész Testéhez pedig hozzátartozik misztikus teste is: az egész keresztény Egyház. Ez a szoros egység, amely Krisztushoz fűzi az összes keresztényeket, alapja a megváltásban való részvételünknek. Krisztuson kívül vannak még más krisztusok is, alter Christusok, minden keresztény bizonyos értelemben alter Christus.

Ahhoz, hogy a világ üdvözüljön, szükség volt tehát mindenekelőtt Krisztus érdemeire, de valósággal szükség van arra is, hogy mi résztvegyünk a megváltás művében. Ádám mindnyájunk nevében vétkezett, mégsem kárhozik el örökre senki sem saját hibáján kívül. Éppen úgy Krisztus Urunk eleget tett valamennyiünk bűneiért, de senki sem üdvözül embertársai segítségével nélkül.

Tehát Krisztus eleget tett, kárpótolt, kiengesztelt. Mivel, hogyan?

Áldozattal.

Miért? Szükség volt rá? Semmiképpen sem. Eleget lett volna Krisztusnak, a megtestesült Istennek egyetlen egy istenszeretet aktust felindítania, és valamennyien tiszták lettünk volna Isten szemében, megkaptuk volna a megszentelő malaszt menyegzői ruhát, megtörtént volna a megváltás ténye. Mégis Krisztus Urunk ezt a módot választotta; a keresztet. Egész életét úgy rendezte be, hogy semmi más apostoli munkája, prédikálása, tanítása ne eredményezzen szinte semmit, hanem mindent a szent kereszttetözzön be. Az egész megváltás tényét a kereszthalálhoz fűzte.

Bossuet ezt mondja: „Hogy megváltónk lehessen Krisztus, áldozat akart lenni értünk. De a misztikus test egysége miatt minden tagnak meg kell egyeznie a Fejjel.” (Plus: L' Idée Réparatrice, 19)

Tehát áldozatnak kell lennünk nekünk is.

„Kérlek tehát benneteket, testvérek, az Isten irgalmasságára, hogy adjátok testeteket élő, szent és az Istennek tetsző áldozatul.” (Róm. 12, 1.)

Az összes keresztény híveknek írja ezt az Apostol, a népek és nemzetek apostola.

Tehát nemcsak a szenteknek kell közreműködniök? Nemcsak a szerzetesek hivatása az, hogy engeszteljék az Istent a világ bűneiért?

Elsősorban a szerzeteseknek szól ez a tanítás, igaz. Ők éjjeleket töltenek az oltár lábánál, hajnalban felkelnek, imádkoznak, böjtölnek, szegényes bútorzatuk van, kemény vezekléseket végeznek, stb. De vajjon

mindez elegendő ok-e arra, hogy mi mindenben a kényelmet keressük?

Kétféle kereszténység van? Részletekre van-e osztva Krisztus? (I. Kor. 1, 13.) A keresztfeszített Krisztus: ezt kövessék a szerzetesek, — és a másik, az örömek, a vigasságok Krisztusa: ez meg a világiaké?

Hol van ez? Az Evangéliumban? Az apostolok tanításában?

„Mi azonban a keresztfeszített Krisztust hirdetjük.” (I. Kor. 1, 23.)

„Mert nem szándékoztam más valamit tudni köztetek, mint Jézus Krisztust, és pedig a megfeszítettet.” (I. Kor. 2, 2.)

A keresztény vallás nem ismer kettős világnézetet: az egyik a kereszté, a másik a kényelemé; az egyik a mindenáron való érvényesülés, — még bűn árán is, — a másik a szenvedés.

De mikor olyan kemény a kereszt fája!

A fája? Megengedjük. De miért nézzük a fát! Más is van ott! A Keresztfeszített! Aki érettünk odahagyta az eget, és lejött közénk, egyenesen a keresztfára szállt, hogy megváltson bennünket, hogy vezekeljen helyettünk, hogy kiengesztelje érettünk az isteni igazságszolgáltatást.

— Hogyan? Te vagy az, én Krisztusom? Akit én annyira szeretek? Ott a keresztfán?

— Igen! De nem egyedül vagyok ott! Mert nélkülöletek hiába vagyok ott . . .

— Hogyan, Uram, nem tudod, mit beszélsz? Én a gyöngé? . . .

— Igen! Nem magadban! Enyém vagy, velem egyesülve vagy! Nem elég ez? Kemény a feladat? De megéri! És nézd, én itt várlak, felfeszítve a keresztre. Jössz? Segítesz? Akkor ajánld fel magadat! Élő áldozatnak. A többit bíz rád!

— Uram! Ha neked tetszik! Érted! Veled! Benned! Itt vagyok! Tied vagyok! Égess, mess, vagdalj,

tégy velem, ami tetszik! Érted és . . . értük! Helyet-
tük! . . .

Ez az engesztelés lélektana.

A mi hivatásunk Krisztus követése.

Nem kell-e tehát Krisztust követnünk az áldozat-
ban is? És hozzá a vezeklő, szenvedő, engesztelő áldo-
zatban?

Mi volt Krisztus élete más, mint csupa vezeklés,
áldozat, engesztelés?

„Áldozatot és ajándékot nem akartál . . . akkor
mondottam: Ime jövök.” (Zsid. 10, 5.)

Tertullian azt mondja, hogy születésétől kezdve
áldozat volt: a partu virgineo effectus hostia. Nem igaz?
Barlangban születik, körülmélik, vérét ontja érettünk,
Egyiptomba menekül, számkivetésbe, azután félrevonul
a rejtett Názáretbe, kemény, egyszerű munkában tölti
ifjúságát, legszebb éveit, azután megkezd az apostoli
életet, de azt is negyvennapos böjttel, apostoli mun-
kája közben is folytonosan küzdenie kell, éhség, szom-
júság gyötri, a fáradságtól sokszor alig tud már beszélni,
még helyet sem talál, ahová fejét lehajtsa.

Az Isten Fia!

Hogy is mondotta szent János: Ime az Isten bá-
ránya, aki elveszi a világ bűneit.

És azután a szent szenvedés? Hurcolják, meg-
tagadják, ütik-verik, meggyalázzák, leköpdösik, meg-
vádolják, elítélik, keresztreszegezik, meggyilkolják. Min-
denben szenvedett, testében, lelkében, becsületében;
igazán isteni áldozatot mutatott be. Áldozatot, engesz-
telésül az isteni igazságszolgáltatásnak, azokért, akik
bűnösen mulatnak, vigadnak, vétkeznek: a pogányokért,
a hittagadókért, a kereszt megalázóiért, üldözőiért, bű-
nös, szentségtörő papjaiért, mindenkiért.

Mert van miért vezekelni, áldozatot bemutatni,
engesztelni.

És hogy mennyire szereti ezt az engesztelést,
vezeklést, világosan megmutatja Mária Magdolna ese-
tében is. Bethániában is mindjárt hivatja, még keresztye

lábához is odaengedi, húsvétkor külön megjelenik neki, annyira kitünteti.

Miért? Igen, a kereszt alatt is, Márián, a Szeplőtelenen kívül, szent Jánoson, a tiszta szűzi tanítványon kívül ott találjuk még Magdolnát is, a bűnös, nyilvánosan megbélyegzett, eltévelyedett asszonyt is. Jézus odaengedi.

Miért? Mert vezekel, mert bűnbánatot tart, mert engesztel.

Magánkinyilatkoztatásaiban is folytonosan áldozatot, vezeklést, engesztelést sürget. Paray, Lourdes, la Salette, stb. mind erről beszélnek.

És hogy mennyire szereti az áldozatot, megmutatja azzal is, hogy mikor köztünk akar maradni szeretetében, akkor is a szent ostya áldozati színe alatt, áldozat, keresztáldozat alakjában marad közöttünk. Hogy megértesse velünk az áldozat értékét, szükségességét, naponta többször is feláldozza magát a kereszten, valóságos értelemben meghal értünk a kereszten, az áldozati oltáron a szentmisében.

Mi is tehát az engesztelés?

Szeretni azok helyett, akik nem szeretnek, szenvedni azok helyett, akik élveznek, dicsérni az Istent, azok helyett, akik káromolják, magunkat megalázni azok helyett, akik kevélykednek, sírni azok helyett, akik nevetnek, adni azok helyett, akik azt Istentől megtagadják.

Miért?

Szeretet a szeretetért, élet az életért, vér a vérért, áldozat az áldozatért, vezeklés a vezeklésért, engesztelés az engesztelésért . . .

„Nem tudja az ember, mi csodálatosabb, az Isten, amint vigasztalót keres, vagy az Isten, amikor nem talál vigasztalót? Hogyan, az Istenség, elhagyatva? Ek-kora hálátlanságra képes az emberi szív?”

„Ebből a panaszból születik meg az engesztelés szelleme.” (Gabriac: *P. de Ponlevoy*, II. 173)

2. MIÉRT ENGESZTELJÜNK?

Nos, ha valamire van elég indítóok, akkor az engesztelésre van elég.

Kortonai szent Margithoz így szól az Úr:

„Tudd meg, különböző szenvedéseket zúdítok a világra a sok bűn miatt, melyeket elkövettek. Az emberek gonoszsága oly tetőfokra hágott ebben a században, hogy mondhatom, alig merek könyörögni Atyámnál értük, és Anyám, a bűnösök Védasszonya, amikor látja a sok gonoszságot, amellyel engem megbántanak, szinte vonakodik nálam közbenjárni értük.”

„Tudatom veled, hogy kemény szenvedésekkel fogom sújtani a bűnösöket, még mielőtt lehanyatlanék ez a század, pestis, tűz, háború fogja pusztítani őket. Testi-lelki bűneik undoksága felhatolt hozzám, többé már nem bírom elviselni. A keresztények manapság nagyobb leleményességgel találunk ki újabb és újabb bűnöket, mint annak idején a zsidók szenvedésében.” (Plus: La folie de la Croix, 177).

Mi történne, ha az isteni igazságosság ítélne felettünk?

„Kelyhet láttam, — mondja *Jézus Szívéről nevezett Veronika* anyja 1856 dec. 8-án, mely az égben keletkezett, felette a szent ostya és a szent kereszt. Rögtön térdre borultam. Minden oldalról ezer meg ezer nyilat lövöldöztek feléje, el is találták, de nem tudták megingatni; üldözőinek dühe tetőfokra hágott... A megszenteltségtelenítések, szentségtörések, méltatlan áldozások felingerelték Isten haragját. Szokásom szerint erre felkiáltottam! Uram, irgalom! A mi Urunk erre így felelt: Egyetlen vágyam van: hogy irgalmazzak. De jöjj, és nézd végig a nemzetek ítéletét. És ekkor oly látvány tárult szemem elé, amelyet sohasem gondoltam volna, hogy még valaha látni fogok. Magában a szerzetek kebelében is oly kicsiny volt az igazak száma, hogy megdermedtem a rémülettől.” (Plus: La folie de la Croix, 182)

Pedig oly meghatóan könyörög a Teremtő, a végtelen boldog Isten, a teremtmény, a szegény szerencsétlen emberi szív szeretetéért.

Ricci szent Katalinnak így panaszskodik az Úr a szerzetesek miatt: „Keresztjük: a három fogadalom, a szabályok, a rendi szokások megtartása. De őket mindez nem nagyon foglalkoztatja, és ha akadnak is egyesek, akik törődnek ezekkel, azoknak is alig van gondjuk rá, pedig hát ez volna első és legfontosabb kötelességük . . . Mit kellene még tennem érted és értük? Ami kegyelem még hiányzik nekik, azt ők maguk utasították vissza azáltal, hogy nem készültek el befogadására, vagy nem kértek kegyelmet, nem keresték, nem kívánták azt. Én kész vagyok megadni nekik minden kegyelmet. Részemről csak azt várom, hogy lássam, forrón vágyódnak utána és buzgón kérik. Nem ad senki sem drágagyöngyöt, ékszer olyannak, aki nem ismeri annak értékét. Én sem fogok ezentúl olyanoknak adni ajándékot és kegyelmet, aki nem tudja azt megbecsülni.”

„Nem emlékeznek meg többé rólam, majdnem teljesen elfelejtkeztek arról, hogy engem szeretniök kell. Hát nem az én szolgálatomra és dicsőségemre szentelték magukat? Hát nem látják, mennyire süllyedt a világ, mennyire nem gondol senki sem rám?”

„Távolról sem akarnám, hogy túlságosan nagy szomorúságot okozzak nekik szemrehányásaimmal és nagyon leverjem, elkedvetlenítsem, elcsüggyesszem őket. Nem, én nem akarok mást, mint azt, hogy bizalommal jöjjenek vissza hozzám. Igen, jöjjenek hozzám, tárt karokkal várom őket a kereszten.” (Plus: La folie de la Croix, 182)

Juláni szent Veronikának három fájó pontot említ meg az Úr: tiszteletlenség az előjárókkal szemben, sok szeretetlenség, túlságos kényelemszeretet. (Plus: La folie de la Croix, 183)

Clément Karolina így ír lelkiatyjának:

„Szomjúság epeszt a szenvedés után. Meg kell mondanom, miért: a bűnösök miatt . . . Mindig jobban és jobban gyötör a lelkek üdvösségének a vágya és minden percben 50-nél is többször ismétlem: Istenem, könyörülj a bűnösökön!”

Nem tudja az ember, mit csodáljon jobban benne: Jézus iránti szeretetét, vagy a bűnösök iránti részvétét.

„Engesztelni, megindítani Isten Irgalmasságát irántam és mások iránt: hosszú évek óta ez szívem egyetlen vágya. Legkegyetlenebb kínom látni azt, hogy Istent annyira megbántják. Ezért nem tudok ellenállni az ösztönzésnek, hogy teljes szívemből, lelkemből elvállaljak minden szenvedést, minden fajta kínt, hogy találkozzanak szívemben, hogy megnyissam ezt a szívet, kitarjam minden gyötrelmeknek, szenvedésnek, amit csak egy szív el tud viselni a kegyelem segítségével. De nemcsak szívemet, hanem testemet is teljesen, lelkem minden tehetségét, mindezeket felajánlom engesztelésül. Ezekben a kinokban némi kis vigasztalást találok gyötrelmeimre, mert remélem, hogy általuk némi kis kárpótlást nyujtok a jó Istennek azokért a megbántásokért, amelyekkel hibáim és a földet elárasztó bűn őt illetik . . . Jézus tud csak arról a vértanúságról, amelyet szenvedek már annyi év óta . . .”

„Látja könnyeimet, melyeket akkor ontok, midőn látom, mennyire megbántják. Tudja azt is, hogy nem túlzok, mikor azt mondom, ezer meg ezer haláltusát, halált szenvedek át, a rengeteg bűn láttára, amely minden oldalról eláraszt, mikor látom azt, hogy szeretetét, kegyelmeit megvetik, lábbal tapossák.” (Plus: La folie de la Croix, 179)

Akárhová fordul is a szem, mindenütt bűnt lát. Csak a választottak segíthetnek, mondja az Atya *Pazzi szent Magdolnának*:

„Oly nagy a teremtmények gonoszsága, hogyha választottaim, Igém jegyesei nem csillapítanak haragomat, oly szörnyű büntetéssel sujtánám őket, hogy még szemlélni sem bírná az. Ne aludj tehát, hanem egye-

sülj választottaimmal és igyekezzél engesztelni a bántalmakért, amelyekkel ellenem és tanításom ellen vétetek. Tudd meg, mindazok, akik semmit sem tesznek a bűn ellen, bizonyos értelemben bűnrészesek."

„Az emberek gonoszsága sokkal inkább bosszúért kiált az égbe, mint Ábel vére . . . Leányom, szüntelenül ajánld fel nekem és igazságomnak Fiam véré, és magát az Igét is, hogy csillapítsd haragomat. Nézd, minden ember az ördög karmai között van! Nézd, mint akarja elnyelni őket borzalmas szája! És ők a helyett, hogy elkerülnék, önként belevetik magukat. És egy sem menekülne meg közülük, ha választottaim imáikkal meg nem mentenék őket. Megírtam minden gonoszságukat a könyvben. Te nem ismered azt. Azt is beleírtam oda, mennyit segítettek rajtuk az én választottaim. Az ítélet napján Igém előtt fel fogom nyitni ezt a könyvet." (Plus: La folie de la Croix, 167)

Eljön az Isten Fia a földre, és az emberek nem törődnek vele! Pedig hogy fáj ez az édes Üdvözítőnek! *Boldog Gemma Galganinak* így panaszodik:

„Mennyi hálátlanság, és mennyi gonoszság van a világon! A bűnösök megátalkodnak bűneikben, a könnyelmű, lanyha lelkek semmi erőfeszítést nem tesznek, hogy testüket megfékezzék, a lesújtott lelkek kétségbeesve elcsüggednek . . . Napról-napra növekszik a közönyösség és senki sem akar felébredni."

„Senki sem törődik Szívemmel, sem szeretetemmel. Elfelejtene, mintha soha nem is szerettem volna őket, mintha soha nem is szenvedtem volna értük! Mintha teljesen ismeretlen lennék előttük!"

„Jézus folytatni akarta, de én nem bírtam hallgatni és közbevágtam: Jézusom, Jézusom, ne tovább! . . ." (Plus: La folie de la Croix, 171)

Vezekelni, engesztelni, mert másképpen a bűn miatt Isten pokolra taszítja a bűnösök ezreit.

Ez a gondolat gyötri *szent Péterről* nevezett *toursi karmelita nővért*:

„Megmutatta nekem azok sokaságát, akik pokolba hullanak és a lehető legmegrázóbb hangon felszólított, hogy segítsék a szegény bűnösöket. Megértette velem, mily szoros kötelessége minden keresztény léleknek az, hogy ezeken a szerencsétlen vakokon segítsen. Az ő irgalmassága felnyitná szemüket, ha a szerető szívek közbenjárának értük.” (Plus: La folie de la Croix, 179)

„Ó, micsoda fájdalom Szívemnek, amikor látom, hogy megvetik azokat az eszközöket, amelyek nekem annyiba kerültek! Annyi lelket kérj Atyámtól, ahány csepp vért ontottam szenvedésemben . . . Tartsatok engesztelést, ti hűséges szívek!” (Plus: La folie de la Croix, 171)

3. A KERESZT RAJONGÓINAK VÁLASZA.

Ámde az Úr Jézus nemcsak panaszkodik, fel is hívja a lelket, hogy nyújtson kárpótlást ezekért a szörnyűséges bűnökért, engesztelje a megsértett isteni igazságszolgáltatást, áldozza fel önmagát Jézussal együtt a keresztfán, kárpótlásul, engesztelésül.

Benignának így szól:

„Hogy isteni Szívemet különösképpen tiszteld a neki szentelt hónapban, a helyett, hogy reggel négytől fél ötig virrasztanál, kelj fel éjjel és csókold meg a földet. Elsőízben ötször ismételd Jézus nevét, mintahogy szolgám előírja ezt neked. Második alkalommal háromszor mondd: Keresztfeszített Jézus, fészíts engem is magaddal a keresztre. Egész nap viseld a vezeklő övet, köss rá még két csomót, éjjel pedig tedd vele kényelmetlenné pihenésedet és ezt kedvemért viseld el.” (Müller: *Benigna Consolata*, 38)

Még súlyos betegségében is folytonosan csak ez foglalkoztatja. Igyekszik megragadni a legkisebb alkalmat is arra, hogy vezekeljen az emberek bűneiért:

Egyszer így szól a főnöknőhöz:

„Tisztelendő anya, az Üdvözítő olyan szép ön-

megtagadási módra hívta fel figyelmemet. Megadja az engedelnyt hozzá? Ó, kérem, ne tessék megtagadni!"

"Szívesen megadom, ha a dolog nem növeli fájdalmait. Mi az?"

"Megengedi tisztelendő anya, hogy a jeget fogaim közt tartsam, a helyett, hogy lenyelném? Ez fogfájást okoz, de ezt szeretném engesztelésül felajánlani a szentségtörő beszédekért, szitkozódásokért, káromlásokért és átkozódásokért. Ez szaporítja ugyan a szenvedést, de ha tudná, mily vágyat oltott Jézus lelkembe a szenvedés után! Szeretném ezt kiáltani: Többet! Mindig többet! Már nincs sok időm hátra: szeretném, ha minden enyhülés nélkül tudnék szenvedni." (u. o. 143)

De Bourg Mária, a Megváltóról és a Szentséges Szűzről nevezett kongregáció alapítónője a következő levelet írja Labiche abbéhez:

"Sokszor panaszkodott a mi Urunk, hogy oly kevesen szeretik az emberek közül. Ez oly fájdalommal tölti el szívemet, hogy a pokol fájdalmait érzem magamban."

"Felemésztett ez a benső tűz. Nagyon sokat szenvedtem a szemérmetlenség és a botrányok miatt."

"Jézus Krisztus így szólt hozzám: Kitépik karjaimból gyermekeimet, hogy odaadják őket a sátánnak és az örök tűzbe vessék."

"Azután szeretettel kérte: Nem akarod megengesztelni megvetéssel és hálátlansággal sujtott szívemet? Én erre ezt feleltem: Mít tegyek én, hiszen nyomorultabb és hálátlanabb vagyok, mint ők! Jézus így válaszolt: Tárd ki szívedet és velem fogsz szenvedni. Ezután haláltusájában részesített, megmutatta nekem a mennyei Atya haragját, aki már-már el akarta pusztítani a bűnösöket. Felajánlottam Jézus Krisztust és Vele önmagammat. Ezt mondtam: Üss engem, de kíméld meg őket! És ekkor megígérte nekem, hogy bármit is kérek tőle, teljesíteni fogja."

"Átadtam magamat áldozatul és kértem: Uram,

add nekem szeretetedet és a lelkek üdvét, és ez nekem elég." (Plus: La folie de la Croix, 174)

Mily nagy kitüntetés a lélekre az a tudat, hogy ő választott eszköze a vezeklés és engesztelés nagy művének!

Droste-Vischering grófnőt, az Isteni Szívről nevezett Mária anyát is ez a gondolat élteti:

„Megértette velem a mi Urunk, hogy mikor az Egyház titokzatos teste segítségre szorul, választott jegyeseinek testi szenvedéseket, betegségeket küld, hogy így elnyerje a szükséges kegyelmet." (Plus: La folie de la Croix, 185)

Deluil-Martingny, Jézusról nevezett Mária anyai iratai közt ezeket találjuk:

„Nem ismernek, nem szeretnek, oly kincs vagyok, amelyet semmire sem becsülnek. Megértő lelkeket keresek. Zuhatag vagyok, amely ki akar áradni, amelynek árját többé nem lehet feltartóztatni. Lelkeket keresek, akik ezt a vizet befogadják . . . Csodákat fogok művelni. Semmi nem tart vissza, sem a sátán erőlködése, sem a lelkek méltatlansága. De áldozatokat is keresek, váltságbérül csodáimért. Lelkek után szomjazom, akik sokra becsülnek, akik segítségével elértem céloimat, amelyért jöttem." (Plus: La folie de la Croix, 175)

Sziénai szent Katalinhoz így beszél az Úr:

„Nézd jegyesemet, az Egyházat, látod mennyire hiányzanak azok, akik résztvesznek benső életében, Véremnek gyümölcseiben."

„Erre én felkiáltottam: Kimondhatatlan szeretet, mit tehetnék érted? Ajánld fel ismét életedet és ne engedj magadnak semmi pihenést, ezért választottalak ki téged és mindazokat, akik téged követnek, követni fognak. Erre én felkiáltottam: Örök Istenem, fogadd életem áldozatát. Semmim nincs, amit nem te adtál volna. Vedd szívemet és gyötörd meg Jegyessed érdeké-

ben. Erre oly heves fájdalom fogott el, hogyha nem ad erőt, meghaltam volna belé." (Plus: La folie de la Croix, 177)

Igy válik az engesztelés élethivatássá.

P. Auffroy is engesztelni akar, engesztelni mindenkért, saját bűneiért, szülei, rokonai, mindenki bűneiért. Szüleiért ajánlja fel magát, értük lép a szerzetbe, helyettük akar szenvedni a tisztító tűzben. Mikor a szerzetben lanyhaságot tapasztal társai részéről, azonnal felajánlja magát értük, helyettük engesztelésül. (Bouchon: *P. Auffroy*, 190.)

Beaussier abbé, a Jézus Szíve áldozatai kongregáció lelkivezetője írja a marseilles-i főnöknőnek 1838 febr. 12-én:

„A lelkek pokolba rohannak. Nem ismerik, nem szeretik, nem szolgálják az Istent. Széttépik Jézus Szívét, megvetik szeretetét. Elégtételt, kárpótlást kér ezért a rettenetes sok megbántásért. Ezek láttára az a gondolat fogamzott meg bennünk, hogy áldozati lelkeket ajánljunk fel Jézus Szíve vigasztalására.”

A fegyelemnagyon szigorú lesz. Kiválasztják minden szerzetesrend szabályai közül a legtökéletesebbet. A fiatal leány elfogadja. Első hivatalos felajánlásukat így szövegezik meg:

„Teljesen Istennek szenteljük magunkat, fenntartás nélkül átadjuk magunkat mindenre, irgalmasságának, igazságosságának . . . áldozatok akarunk lenni bűneinkért és Franciaország bűneiért a keresztfeszített Jézus Krisztussal egyesülve. Elvállalunk minden szenvedést Vele, amit csak ránk küld, kívánjuk, hogy válasszon ki minket áldozatul, hogy eleget tehessünk Franciaország bűneiért . . . Odaadjuk magunkat a szenvedésnek és halálunk a szenvedő Jézussal, aki meghalt érettünk.” (Plus: *La folie de la Croix*, 251)

Chambon Máriát is arra választja ki az Úr, hogy állandó áldozatként engesztelje a megbántott isteni

Fölséget. Mintegy neki kell felelnie mindazért a bűnért, lanyhaságért, amelyeket a szerzetben elkövetnek.

„Látod, leányom, neked a nyáj gondját kell viselned, éppúgy, mint nekem. Naponkint ki kell fizetned szerzetesi testületed minden egyes tagjának adósságát isteni igazságosságomnak. Én felelőssé teszek felebarátaid hibáiért. Te leszel az áldozat, akinek minden nap engesztelést kell nyújtania mindenki bűneiért.” (Chambon Mária, 153)

„Ha egy főnöknő már látta, hogy az isteni igazságosság mily szigorú elégtételt kíván a szerzetesi lelkektől annyi kicsiny hibáért, amelyek oly könnyen elkerülők figyelmüket, hön óhajtja, hogy haláluk pillanatában minden adósságtól mentek legyenek. Azért azt a kegyelmet kértem számotokra Istentől, hogy egyiktek se hagyja el a földi életet a nélkül, hogy az isteni igazságossággal szemben fennálló adósságát le nem róta volna és hogy ennek a szerzetesi testületnek egyik tagja magára vállalhassa annak a pótlását, ami ez adósságok kiegyenlítéséhez még hiányzik. S téged választottalak ki erre. Ezért, mikor valakinek meg kell majd halnia, te sokat fogsz szenvedni.” (Chambon Mária, 135)

A keresztfeszített Jézus felszólítja, hogy az éjtszakát cellája padlóján fekvé töltse vezeklésül, engesztelésül. S mikor nem engedi meg a mesternő, Jézus megvonja tőle az álmod. Szeretéből áldozatul szemelte ki őt. S mihelyt megkapja az engedélyt, a „jó, kellemes, gyermeki álom azonnal visszatért.”

Rövid idő múlva éjjel-nappal kemény vezeklő övet kell viselnie. Ha előljárói parancsára leteszi, oly nagy szenvedéseket küld reá az Úr, hogy kénytelen-kelletlen engedni kell.

Az 1866 szeptemberében végzett lelkigyakorlat alkalmával megparancsolja Jézus, hogy vezeklésből éjjel karjait kereszt alakban kiterjesztve a földön fekvé, még töviskoronát is tegyen fejére. Az Úr Jézus maga magyarázta meg, hogyan készítse el a töviskoronát, igen hegyes töviséből, oly módon, hogy fejét ne tudja lepihentetni a nélkül, hogy éles fájdalmat ne érezzen.

1867 májusában azt kívánja tőle Jézus, hogy éjjel, mialatt a többiek alusznak, virrasszon a legméltóságsabb Oltáriszentség előtt. (Chambon Mária, 32—8.)

Vianney szent János, a bámulatraméltó arsi plébános, ugyancsak keményen szokott vezekelni gyónói bűneiért. Egy alkalommal nyilvános bűnös párizsi hölgy ment hozzá, gyónni akart. Nem oldozta fel azonnal, elhalasztotta egy nappal. Azalatt véresre korbácsolta magát. Így azután már nyugodt lélekkel oldozta fel a legnagyobb bűnöst is. Mikor megkérdezték, milyen penitenciát szokott adni, így felelt:

„Kis penitenciát szabok ki rájuk, a többit majd elvégzem én.” (Trochu: Az arsi plébános 243)

Kis szent Teréz is az engesztelés nagyszerű gondolatában találja meg a szenvedés problémájának a kulcsát:

„Minél metszőbb a fájdalom s minél kevésbé veszik észre az emberek, annál inkább örvendeztet meg a jó Istent, annál inkább deríti fel az ő homlokát. És ha még Te, én Uram és Istenem, sem vennéd észre, ami lehetetlen, én még akkor is boldog volnék, hogy szenvedhetek, abban a reményben, hogy kínjaimmal és keserű könnyeimmel legalább egyetlen bűnt megakadályozhatok vagy engesztelést nyújthatok érte.” (Nagyfejeő: Önéletrajza, 133)

Xavéri szent Ferencnek valóságos vértanúság az a tudat, hogy nem bír minden bűnt megakadályozni, minden megbántásért eleget tenni:

„Nyűg nekem sokszor az élet, inkább szeretnék meghalni, mint látni azokat a megbántásokat, amelyekkel Krisztust illetik. Fáj, hogy nem tudom azokat megakadályozni, sem pedig, ami a legfőbb vágyam, úgy ahogy szeretném, jóvátenni.” (Bouhours: Vita S. Francisci Xaverii 722)

4. ALACOQUE SZENT MARGIT.

Mikor Alacoque szent Margit iratait olvassuk, szinte szeretnénk felkiáltani: Uram, elég már! Szinte érthetetlen, mily kemény vezeklést, engesztelést kíván az Úr szeretett gyermekétől.

Alacoque szent Margitnak élethivatása volt, hogy vezekeljen, engesztelje az isteni Fölséget. Volt indítóoka elég. Egyrészt a megsértett isteni igazságosság, másrészt a szeretet.

Az Úr Jézus megismertette vele igazságosságának és szeretetének szentségét. A két gondolat együtt halad és fejlődik. Amily mértékben összetöri az igazságosság, oly mértékben öleli magához a szeretet, amennyire megsemmisíti a megszámlálhatatlan bűn, annyira fel-emeli a végtelen irgalmasságnak a szemlélete.

Alig érkezik meg a kolostorba, tudtul adja neki az Úr hivatását: a bűnösök üdvösségét kell megszereznie, a bűnösök megtérését kell kieszközölnie. Nem érti. Ő, a szemlélődő, rejtett, elvonult szerzetes? De a válasz egészen világos: „A felingerelt igazságosságot áldozattal kell kiengesztelni.” (Plus: La folie de la Croix, 127)

Az Úr nem kényszeríti rá a nehéz hivatást, teljesen szabadon kell magát felajánlania:

„Leányom, nem adnád nekem szívedet, hogy megpihenjen benne szenvedő szeretetem, amelyet az egész világ megvet? Téged választottalak ki, hogy felajánljalak Örök Atyámnak égő áldozatként, hogy csillapítsam igazságosságát és végtelen dicsőséget szerezzek számára azzal a felajánlással, amelyben engem és általam tenmagadat feláldozod.” (Plus: La folie de la Croix, 132)

Királyi papság. Mélységes dogmatikai igazság. Csak Jézus Krisztus mutathat be Istennek tetsző áldozatot a lelkekért, mi csak Vele egyesülve. De ezzel az egyesüléssel valóságban résztveszünk keresztáldozatában, annak gyümölcssei bizonyos szempontból a mi résztvéte-lünkől függően válnak termékennyé.

De ezzel a gondolattal a világ Megváltója még

nem fejezte be Alacoque szent Margit küldetését. Az eddigiekhez még új indítóokot hoz fel; feltárja szerető Szívét és elpanaszolja fájdalmát:

„Ime a Szív, amely annyira szerette az embereket, hogy semmit sem kímélt, hanem kimerítette és felémésztette magát, csakhogy szeretetét irántuk kimutassa. Viszonzásul a legtöbb embertől csak hálátlanságot tapasztalok a tiszteletlenségekben, szentségtörésekben, hidegségben, megvetésben, amellyel engem a szeretet e szentségében illetnek. De legjobban az fáj nekem, hogy még a nekem szentelt szívek is így bának velem. Azért kívánom tőled, . . . hogy a hívek . . . ünnepélyes megkövetéssel szerezzenek elégtételt Szívemnek . . .” (Vie et Oeuvres 3. II. 102. Autobiographie.)

„Feltárta előttem, . . . mily messzire ment az emberek szeretetében, akiktől csak hálátlanságot és félreismerést tapasztalt. „Ez jobban fáj nekem, mint minden egyéb, amit kinszenvedésem alatt elviseltem. Ha csak kissé viszonozták volna szeretetemet, kevésbe vettem volna mindazt, amit érettük elszenvedtem és ha lehetne, szeretnék még többet tenni értük. De ők minden iparkodásomat, amellyel érdekükben fáradtam, hidegen és durván visszautasították. Legalább te szerezd meg nekem azt az örömet, hogy képességed szerint kárpótold hálátlanságukért.” (Vie et Oeuvres 3. II. 71. Autobiographie.)

Azután jönnek a véres áldozatok, az engesztelés gyakorlása:

„Annyiszor fogadsz magadhoz a legméltóságosabb Oltáriszentségben, ahányszor csak az engedelmesség megengedi, bármennyi önmegtagadásba, megaláztatásba kerüljön is . . . Minden hónap első péntekén meg fogsz áldozni. Minden csütörtökről péntekre virradó éjjel érezni fogod azt a halálos fáradságot, amelyet én az Olajfák hegyén önként elszenvedtem. Ez a szomorúság, a nélkül, hogy megértenéd, hogyan, bizonyos értelemben haláltusa lesz számodra, amelyet kínosabb elviselni, mint a halált. Tizenegy óra és éjfél között felkelsz, hogy velem légy abban az alázatos imában,

amelyet akkor Atyámhoz intéztem. Egy óra hosszat arccal a földre borulsz, egyrészt azért, hogy csillapítsd az isteni haragot, irgalomért esedezzel a bűnösök számára, másrészt, hogy némiképpen enyhítsd azt a keserűséget, amelyet éreztem, midőn apostolaim elhagytak . . .” (u. o.)

A mi Urunk felfedi előtte az emberek gyöngeségét, nyomorúságát. 1677 novemberében azt kéri tőle, hogy ajánlja fel magát áldozatul a kolostor lanyhaságáért, azonkívül egy másik szerzetesközösségért, amely nagyon mélyre süllyedt.

„Azt akarom, hogy szentséges Szívem érdemeiből kárpótold hálátlanságukat. Neked akarom adni Szívemet, de előbb te add át magadat nekem teljesen áldozatul. Ő majd így elfordítja haragra gyulladt Atyám isteni igazságosságának büntetését, amellyel igazságos haragjában egy szerzetesközösséget akar sujtani.” (Plus: La folie de la Croix, 138)

És azután hozzáteszi a mi Urunk:

„Haragra lobbant igazságosságom nyilvánvaló büntetéssel fogja sujtani a titkos bűnösöket, ha nem tartanak penitenciát.” (u. o. 129.)

Mit tegyen? Az Üdvözítő azt kívánja tőle, hogy áldozza fel magát Jézusnak, az Atyának, a világ üdvösségeért. És erre ő készségesen vállalkozik.

„Szünet nélkül felajánlom magamat Atyámnak, mint a szeretet áldozatát, a bűnösökért, az igazságosság és a bűnösök közé állok, hogy irgalmasságot nyerjek.” (u. o.)

„Feltárta előttem szerető Szívét, az ütések teljesen szétzúzták, át meg átszurkálták, és így szólt: Ime, az én választottaimtól kaptam ezeket a sebeket. A többiek megelégszenek azzal, hogy testemet ütik-verik, ezek egyenesen Szívemet veszik célba. De szeretetem engedni fog igazságos haragomnak, sujtani fogom őket, nem marad meg más számukra, mint a szerzetes név.” (u. o. 130.)

„Ezalatt az idő alatt — tette hozzá a szent — szüntelenül könyörögve kértem Istent, hogy igazán

térjenek meg ezek a lelkek, amelyek ellen felingerelt haragja felgerjedt. Felajánlottam Üdvözítőm érdemeit, hogy eleget tegyek a bántalmakért. Magamat is felajánlottam az isteni jósnak, inkább szenvedjek el minden kint . . . semhogy elveszni lássam ezeket a lelkeket, akik oly sokba kerültek neki." (u. o. 130.)

Egy más alkalommal „szent áldozás után tizenkilenc igen szúrós tövisből álló durva koronát mutatott neki az Úr, amely isteni fejét nyomta. Azt mondta, hogy nem talált senkit, aki kihúzza ezeket a töviseket, amelyeket hűtlen jegyese szúrt fejébe." (u. o. 130.)

Kevélységgel vétkezett a szerencsétlen. A mi Urunk alázatossági gyakorlatot kér engesztelésül.

„Öt nap mulva ismét megjelent, mutatta, hogy három már hiányzik; a többit még igen sokáig viselte."

Margittól a mi Urunk különösképpen a választott lelkekért kért engesztelést. Kemény feladatnak ígérkezett.

„Az én Uram tudatta velem, hogy amikor már-már el akar hagyni egy ily lelket, akiért akarata szerint nekem kell szenvednem, éreztetni fogja velem az elkárhozott lélek gyötrelmét, belemerít abba a vigasztalanságba, amelyet az ilyen lélek halála óráján érez. Soha ilyen rettenetes valamit még nem éreztem, mint ekkor. Nem is tudom szóval kifejezni, mi volt az. Egyszer, amikor magányosan dolgozgattam, elém állított egy még élő szerzetest és egészen érthető hangon így szólt hozzám: itt van ez a szerzetes, akinek már csupán a neve az, . . . kivetem őt s magára hagyom."

„Ekkor felajánlottam az isteni igazságosságnak, hogy mindent elszenvedek, ami neki tetszik, csak ne hagyja magára ezt a lelket. És ekkor úgy tűnt fel nekem, hogy igazságos haragja ellenem fordult, és rettenetes aggodalom és vigasztalanság vett rajtam erőt." (u. o. 131.)

Amióta a szent azt a megbízatást kapta, hogy engesztelje Istent mások bűneiért, most először megretten, visszaretten a szörnyűséges feladattól. „Nincs

többé bátorságom arra, — vallja meg alázatosan, — hogy feláldozzam magamat.”

De csak egy pillanatig tart az egész. Az Úr megnyugtatta, segítségét ígéri neki, erre ismét felajánlja szolgálatait. Az 1778. évi lelkigyakorlatban az Üdvözítő világosan jelzi óhaját:

„Azt akarom, hogy szíved menedékhelyem legyen, hogy meghúzhassam magamat, és örömet találjak benned, amikor a bűnösök üldöznek és visszautasítanak. Amikor tudatom veled, hogy az isteni igazságosság haragszik rájuk, majd magadhoz veszel a szentáldozásban és szíved trónjára emelsz, lábamhoz borulva imádasz engem, felajánlasz engem örök Atyámnak, amint erre megtanítottalak, hogy csillapítsd igazságos haragját és bocsánatra indítsd irgalmasságát. De ne ellenkezzél, ha tudtadra adom akaratomat. Szívem áldozata vagy, az a hivatásod, hogy a szeretet áldozata légy.”

Ekkor elhatározza, hogy teljesen odaadja magát Jézus Szívének áldozatul. Keblére vési Jézus szent nevét, vérével írja alá felajánlását. Szeretne egyesülni az Úr Jézus szomszágával és 50 napon keresztül nem iszik semmit. Ezentúl már csak két éhség gyötri: áldozni és áldozatot hozni. Jézus nevét 1679. évi lelkigyakorlata alkalmával keblébe égeti. (u. o. 140)

Amikor az emberek bűnt bűnre halmoznak, ismét csak hozzáfordul az Úr:

„Azt akarom, hogy engesztelj a bántalmakért, amelyeket a hideg és lanyha szerzetesek részéről tapasztalok, amellyel a legméltóságosabb Oltáriszentségben illetnek. Azért adtam neked ezt a lelket, hogy ajánld Istennek, Atyámnak és így elhárítsd azokat a szenvedéseket, amelyeket ezek a hűtlen lelkek megérdemeltek. Szünet nélkül imádni fogod őt általam, azok helyett a lelkek helyett, akik nem imádják őt, legfeljebb látszat szerint. Mindezt választott gyermekeimért tedd. Ezért halmozlak el ily nagy ajándékokkal.” (u. o. 141)

1682 farsangja alatt megjelenik neki Jézus a szentáldozás után az Ecce Homo képében, kereszttel a vál-

lán, sebektől, ütésektől borítva, imádandó vére csurog mindenfelől.

„Sehol senki, aki részvéttel volna irántam, aki megkönyörülne rajtam és résztvenne fájdalmamban, ebben a nyomorúságos, szánalomraméltó állapotban, amelybe különösen most taszítottak a bűnösök.” (u. o. 141)

Szívvvel-lélekkel felajánlja magát. Egy ilyen lélek ezer bűnös számára nyerhet bocsánatot.

„Szörnyű súlyos teherrel jelent meg előttem: Akarod magadra venni igazságosságom szentsége súlyát? Az a szándékom, hogy e szerzetesre fogom rakni ezt a terhet, — és itt megnevezte őt. Mikor felkeltem a földről, oly szörnyű teher nehezedett rám, hogy nem tudtam magamat tovább vonszolni.”

És néhány napig fájdalmas betegség vett erőt rajta.

Az Úr mindenfajta bűnért, tökéletlenségért, figyelmetlenségért elégtételt követelt tőle. Leírja, mily fájdalmat okoznak neki a szentségtörő áldozások. És ez a pár szó elég arra, hogy a fájdalom összetörje a szent érzékeny, résztvevő szívét.

„Olyasvalakinek a szívében láttam Őt, aki ellenállott szeretetének. Szent kezét fülére tette, befogta szemét és így szólt: Nem hallgatom meg, mit mond, rá se nézek nyomorára, hogy meg ne essék rajta szívem.” (u. o. 135)

„Nézd leányom, hogyan bánik velem ez a lélek, aki csak az imént fogadott magához. Azt akarom, hogy lábamhoz borulj, amikor magadhoz fogadsz, hogy engeszteld Szívemet, ajánld fel Atyámnak a kereszt véres áldozatát és egész lényedet, hogy így hódolj nekem és eleget tégy a méltatlanságokért, amelyekkel Szívemet illetik. Nem annyira azt, hogy bűnben élnek, hanem azt, hogy nem akarnak lemondani bűnös akaratukról. Ez sokkal inkább utálatra indít, mint maga a bűn.”

Erre odaveti magát az Úr Jézus lábához:

„Lábához vetem magamat, mint eleven áldozat, amelynek nincs más vágya, mint az, hogy neki legyen szentelve és áldozva. Semmi ki nem elégít, csak az, ha

hasonló vagyok keresztrefeszített Jegyesemhez.“
(u. o. 133.)

5. IME, AZ ISTEN BÁRÁNYA . . .

P. Doyle kemény penitenciáiban szintén erősen ösztökéli az engesztelés gondolata. Hasonló akar lenni a nagy Főpaphoz, aki engesztelő áldozatként feláldozta életét a világ bűneiért.

Glasgowi missziója alkalmával az éjnek jó részét az Oltáriszentség előtt töltötte, úgyhogy alvásra alig maradt három-négy óra.

Úgy látszik, tőle az Úr leginkább az éjjeli virasztásokat kérte.

„Már régóta sürgeti Jézus, hogy az egész éjjelt imának és vezeklésnek szenteljem. Mult éjjel este kilenc órától reggel öt óráig térdenállva imádkoztam. Előzőleg fogadalommal köteleztem magamat arra, hogy előbb nem kelek fel. Bárcsak két órát tudtam aludni, mégsem érzek ma különös fáradságot, álmoságot, Jézus még több ilyen ima-vezeklő-éjjelt akar.“ (O' Rahilly: *P. Doyle*, 157)

„Mult éjjel felkeltem két órakor, bár nem nagyon izlett, lementem a házikápolnába. Úgy tetszett nekem, hogy Jézus felszólított, legyek haragja áldozata, hogy eleget tehessek a bűnösökért. Félelemmel és rettegéssel térdeltem le. Erős benső ösztönzést éreztem, lehajtottam fejemet és kértem Jézust, hogy könyörület, irgalom nélkül ostorozzon, ne kiméljen, akármilyen gyávának is mutakozom. Akkor világosan hallottam lelkemben sürgető hangját: te légy önmagad hóhéra. Azt akarom, hogy mindent feláldozz, amit még eddig sohasem tettél meg, bár mindent megígértél. Ettől az órától kezdve mégcsak az emberi vigasztalás, érzéki kielégítés irmagját sem szabad megtűrnöd, még olyankor sem, amikor eddig megtetted, pl. amikor nagyon fáradt, beteg voltál, vagy utazás közben. Szenvedő szeretetet várok tőled, örökre, örökre. Másoknak az ünnepei és

pihenései nem valók neked. Add nekem mindazt bátran és teljesítem szíved óhaját." (u. o. 216)

Különösen élete három utolsó évében életfeladatának tüzi ki, hogy a papok bűneiért engesztelje Jézust. 1924 július 28-án, pappászentelésének évfordulóján írja:

„Az Oltáriszentség kitételekor világosan mondotta Jézus lelkemben: Válaszd kedvemért mindig azt, ami nehéz és pedig azért, mert nehéz.”

Nagy szent Teréz ünnepén ezeket írja naplójába:

„Ma éjjel egy óra tájban felkeltem és a papság bűneinek engesztelésére két mérföldnyi utat tettem meg mezítláb a Morroughi kápolnába, és ott szentórát tartottam. Isten tudomra adta, mennyire érdemszerző volt minden lépésem, és még jobban megértettem, mennyit nyernék, ha felhagynék az újságolvasással. Az újságnak minden feláldozott képe, minden sora az érdem gyarapodását jelenti. Nagy vágyat éreztem, hogy önként vállaljak szenvedéseket és sok önmehtagadást gyakoroljak.” (u. o. 220)

„Engesztelést nyújtani a legszentebb Szívnek azokért a megbántásokért, amelyek Őt a szeretet szentségében érik. E szentséget különösképpen a papokra bízta az Úr, azért a papoknak kell engesztelniök a tiszteletlenségekért, hanyagságokért, és a szentségtörő szentmisékért, amelyeket az isteni Szív éppen oltárszolgáitól kénytelen eltűnni.”

Még a háborúban is, mint tábori lelkész, mindig csak az engesztelésre gondol. 1916 júl. 26-án ezt írja:

„Egy alkalommal szentséglátogatáskor úgy tűnt fel nekem, hogy az Úr kívánja, kezdjem meg azonnal az engesztelést és ne várjak a háború végéig. Egy könyvbbe feljegyezem erre a szándékra felajánlott vezekléseimet. A következő áldozatokat kívánja tőlem: keljek fel éjjel engesztelésül azokért a papokért, akik nem kelnek fel misézni, hanem ágyban maradnak, — végezzek minden áron 50.000 röpimát, — mondjak le a képeslapokról, — csókoljam meg a templomban a földet, — végezzem a breviáriumot mindig térdenállva, — a szentmisét mondjam mélységes áhítattal. Az

arszi plébános támaszkodás nélkül imádkozta a breviáriumot, miért nem tudnám én is ezt megtenni?"

„Hivatasom, — írja 1917 febr. 8-án, az, hogy engeszteljek és vezekeljek és engesztelést nyujtsak a papok bűneiért. Ezért sürget állandóan annyira az Úr nagylelkűségére.”(u. o. 220)

Egy éjjel, — előzőleg fogadalommal kötelezte magát rá, — reggel háromkor felkelt, és egy szál ingben kiment a házból, nyakig beállt a tó vizébe és így imádkozott a bűnösökért, engesztelte Isten haragját bűneik miatt. Sokszor zsiltepengét erősített az ostorra és így ostorozta magát. Ezt már maga is túlzásnak tartja. Máskor megtűzesített vezeklőövet vesz magára, majd megint túskebokorban hempereg, mezitláb éles köveken, csalánon sétál. (u. o. 234)

Ha megkérdezzük, miért, így felel:

„Mikor az Úr szavain gondolkoztam, amelyet szent Margithoz intézett, — „áldozati bárányt keres szívem, mely kész arra, hogy kívánságaim teljesítéséért feláldozza magát,” — kértem Jézust, mondja meg, mit jelentenek ezek a szavak. A feleletet mindjárt ott az Oltáriszentség előtt leírtam.”

„Az áldozati báránynak, melyet keresek, kezembe kell magát adnia, hogy azt tessek vele, amit akarok.”

„Az áldozati báránynak oda kell adnia testét minden szenvedésre, minden betegségre, amelyet kérés nélkül is küldeni fogok neki. De ennek az átadásnak semmiféle ürügy alatt semmiféle betegségtől nem szabad visszariadnia. Ez azt is magába zárja, hogy önként elfogadjak minden testi szenvedést, és lemondjak minden enyhítőszerről, az igazán szükséges eseteket kivéve.”

„Az áldozati bárány adja át nekem lelkét, hogy kísértések, szomorúságok, hosszabb benső megpróbáltatások alá vessem.”

„A legapróbb pontig teljesen adja át magát akaratomnak, a legteljesebb alázatossággal hódoljon meg tetszésemnek. Ez legyen állandó törekvése. Minden, egészen jelentéktelennek látszó eseményt is úgy kell tekintenie, mintha közvetlenül kezemből jönne és így

kell üdvözölnie. Az áldozat bárány vár addig, amíg az engedelmesség szava hívja, és akkor pontosan úgy cselekszik, ahogyan kívánom és pedig gyorsan, buzgón, örömmel, azért, mert az az én akaratom. Semmiféle odahajlás, vagy ellenszenv ne legyen benne, nem szabad semminek sem a végét, sem a kezdetét kívánni, semmit sem óhajtani, ide vagy oda kíváncsozni, ezt vagy azt a munkát végezni akarni. Az én áldozati báránynomnak ne legyen más kívánsága, törekvése, óhaja, mint mindenben azt tenni, amit én akarok, amit én pillanatról pillanatra megismertetek vele."

"Az áldozati báránynak arra kell törekednie, hogy mindent, amit kívánok végrehajtson a nélkül, hogy megijedne a vele összekötött szenvedésektől, semmivel nem törődve, tisztán mindenható oltalmamra támaszkodva."

"Így az én áldozati báránym eszközzé válik kezemben, és így titokban ki tudom vinni azt, amit a lelkek érdekében akarok tenni."

"Gyermekem, elfogadod ezeket a feltételeket, szolgálatomba lépsz ezekkel a feltételekkel?"

"Jézusom, a legmélyebb alázatossággal felajánlom magamat, mint áldozati báránymodat. Amen." (u. o. 217)

V. MEGVÁLTÁS.

*„Áldozat leszek a ti lelke-
kért . . .“ (II. Kor. 12, 15.)*

1. A MI KERESZTÜNK SZEREPE A MEGVÁLTÁSBAN.

A kereszt rajongásának legmagasabb foka, csúcspontja az apostoli szenvedés, a lelkekért bemutatott áldozat, a megváltói kereszt.

Krisztus Urunk meghalt értünk a kereszten, feláldozta életét a mi megváltásunkért, a világ üdvösségéért, a lelkekért.

De ezzel nem elégedett meg.

Szeretne minden egyes lélekért külön is meghalni, szeretné életét minden egyes emberért külön feláldozni, szeretne minden egyes lelket teljes golgotai kereszthalállal megváltani.

De hogyan? Hiszen csak egy élete van! Hiszen csak egyszer halhat meg?

Isteni Szíve megtalálja a módot arra is, hogy megújítsa a kereszt áldozatát, a szentmisében minden nap újra és újra feláldozza magát a kereszten, valóságos, de titokzatos módon újra és újra meghal a lelkekért.

Immár kétezer éve, hogy nem szűnik meg a Golgota nagy áldozata.

De Krisztusnak még ez sem elég.

Ő értünk, helyettünk szenvedett, halt meg, értünk, helyettünk mutatta be a fölséges áldozatot. Most azt akarja, hogy áldozata bennünk megsokasodjék, hogy

folytassuk isteni művét, hogy mi feláldozzuk magunkat embertársainkért, a lelkekért, a világ üdvösségéért, hogy szenvedés, áldozat, kereszt által résztvegyünk a megváltás isteni nagy művében.

A szentpáli teológia szerint mi nem csak Krisztus vérével megváltott lelkek vagyunk, hanem megváltók is, testvéreink megváltói. Természetesen csak Krisztus által, Krisztussal és csak analóg részesedés által, de mégis a szó szoros értelmében tőlünk is függ a lelkek sorsa.

A kereszt rajongásának lélektana itt már nem csupán a résztvét, az együttérzés. Nem az a gondolat viszi, hajtja, űzi a lelket előre, hogy Krisztus is szenvedett, én is akarok szenvedni: nem akarom, hogy jobb dolgom legyen, mint Krisztusnak volt, ott akarok lenni, ahol Jézus, a kereszten. Nemcsak a keresztet szemléljük, gondolataink tovább szállnak. Nem zárkózunk el többé már a világ elől, hogy ne lássunk mást, mint Jézus keresztjét, ellenkezőleg ott látjuk a kereszt alatt az egész emberiséget. És azután a haldokló Krisztus ajkáról ellessük az utolsó gondolatokat, amint isteni tekintetével végignézi a századokat és végtelen térségeket. Megrázó, szívbemarkoló hangokat fogunk hallani: „Hol lesz az emberiség 1900 év múlva? Mennyi gyümölcsöt terem addigra a szent kereszt fája? Két milliárd élő közül másfél milliárd pogány. 500 millió fogja ismerni nevemet, fele eretnek, szakadár. A véres szent keresztáldozat gyümölcsseit tehát csak ez a kis ember-sereg élvezi. És hány érdemli meg a 300 millió katolikus közül is a hívő nevét! Én, az Isten Fia, minek is jöttem az emberek közé?”

És ekkor belenyilallik lelkünkbe a gondolat: hogyan, hát hiába? Hiába? . . . Micsoda szörnyűséges gondolat! Mikor ott látjuk a megszaggatott, halálragyótt, féregként összetaposott alakban az emberiség legnagyobb jótevőjét, a világ Megváltóját, és ugyanakkor halljuk a kárhozottak vad üvöltését, istenkáromlását, felébred lelkünkben a szörnyűséges gondolat: hiába? . . .

Megváltó, megváltás, hiába . . . Ezek a gondolatok már nem csak a szenvedő Jézusra vonatkoznak, nem is a meggyalázott, megsértett Istenre, hanem a lelkekért szenvedő Krisztusra.

Tehát hiába? . . .

Krisztus szenvedése végtelenszer elég volt arra, hogy akár száz, ezer világot is megváltson . . .

Honnét tehát a hiány? Miért terméketlen részben Krisztus Vére? Miért nem üdvözülni mindenki Krisztus kereszthalála által?

A hiányt ne Krisztusban keressük. Magunkban . . .

Krisztus nemcsak az Istenember fizikai testét jelenti, amelyet a Szentséges Szűz méhében magára öltött, hanem jelenti az Egyházat is, minket, Krisztus titokzatos testét. Az egész Krisztushoz mi is hozzátartozunk.

Es bár fizikai testében és lelkében kimerítette a szenvedés kelyhét, nem merítette ki még titokzatos testében: Egyházában. Már pedig úgy akarta Ő a Gondviselés szent terve szerint, hogy megváltásának gyümölcseit csak titokzatos testének, az Egyháznak szenvedésmértéke szerint osztja ki.

Igy folyik be a hívek, a szentek, a választottak szenvedése Krisztus szenvedésébe, a választottak megváltói, lélekmentő keresztje Krisztus világmegváltói, világotmentő keresztjébe, a megváltói keresztbe.

Tehát a Szentlélek erejénél fogva, Jézus Krisztus által, mi is beleolvadunk Jézus nagy munkájába, a világmegváltásba. Nekünk jutott az a fenséges hivatás, hogy betöltsük azt, ami Jézus szenvedéséből hiányzott.

„Örömet szenvedek értetek, — mondja az Apostol, — és kiegészítem testemben azt, ami híja van Krisztus szenvedésének, az ő teste, az Egyház javára.” (Kol. 1, 24.)

Tehát Jézus apostoli eredménye, a lelkek üdve az én nagylelkűségemtől, az én áldozatkészségemtől függ. Mi is részesülünk a megváltás munkájában, a lélekmentés nagyszerű feladatában, és hozzá, — mint-hogy Isten akarata szerint a megváltás eszköze a keresztáldozat volt, — annyira részesülünk Krisztus megváltói

munkájában, amennyiben résztveszünk szenvedésében, keresztjében, életáldozatában.

Igy a keresztény önmegtagadás nemcsak helyes önszeretet, önnevelés lesz: — a lázadó szenvedély megfékezése, megfegyverzése, — nem is csak az igazságosság követelményének teljesítése: — bűnös vagyok, eleget kell tennem, engesztelnem kell, — hanem a szeretet termékenysége, és hozzá nemcsak Jézus szeretetének megnyilatkozása, hanem a lelkek iránt való szeretet szent tevékenysége.

De nem drága ez a bér, melyet a lelkekért kell fizetnünk?

„Ha nincs bennünk hit, nem értjük, mi a lélek, nem tudjuk felfogni, mibe kerül a lélek.” „Mert nagy volt a ti vételáratok”, — mondotta szent Pál. (I. Kor. 6, 20)

„Jót akartok, ez világos előttem. Még áldozatot is szívesen hoztok, tudom. De mi is az a jó? Meg akarjátok könnyíteni azok helyzetét, akik szenvednek? De hogy hihetitek, hogy ez lehetséges, amikor csak földi- anyagi érdekeket tartjátok szem előtt? De hogyis tartanátok mást szem előtt, hiszen semmi mást nem adhattok nekik? Senki annyit nem tett értük, pusztán földi szemmel nézve is, mint a hit nagy hősei: az Egyház szenteknek nevezi őket. De a szentek nagyon jól tudták, hogy az emberi test csak árnyképe az embernek és ők mindig a lelket nézték, azt keresték, mert az nem hal meg. Tudták azt is, hogy a szenvedés jó, természetfeletti szempontból hasznos. Az az ember, aki nem szenved, vagy nem akar szenvedni, kitagadott gyermeke az Istenfiának, aki a fájdalmat eljegyezte magának. Mert csak akkor sejtjük meg a lélek értékét, ha elfogadjuk a szenvedést.” (Plus: La folie de la Croix, 213)

Benson, Krisztus az Egyházban c. művében pompásan írja le a megváltó szenvedés hathatosságát:

„Csak a katolikus szemében használ az egyén

szenvedése az egész világnak, szerinte szenvedni annyit jelent, mint kegyelmet szerezni."

"Ha a szerzetesek csupán azért lépnének szerzetbe, hogy megmentsek saját lelküket, joggal érhetné talán őket szemrehányás, hogy önzők. Igen, a nem katolikusok nem tudják magukat másképpen elgondolni, mint elkülönített egyéneket, akik teljesen függetlenek egymástól és semmi közük egymáshoz. Nem ismerik Krisztus Testét, a természetfeletti élet nagy organizmusát, amelyben az Isten Báránya állandóan titokzatos módon tovább szenved, amelyben egy tag szenvedése felszívja a mérget a többiből, amelyben azok a legértékesebb szervek, amelyek szünet nélkül megismétlik a getszemáni gyötrelmeket."

"Ez az életelv járja át az egész egyházat."

"Nemcsak a szent Kereszt látható áldozatát mutatják be mindennap a szent oltáron, — ott Krisztus mindennap megismétli azt, amit a Golgotán tett, — hanem tagjainak szenvedéseiben is megújítja a getszemáni benső kínjait." (Plus: La folie de la Croix, 218)

Mgr. Gay P. Lyonard-ra hivatkozva mondja:

"Az Egyház két életforrásból táplálkozik: Jézus Krisztus örökkétartó áldozatából és tagjainak szünösztüntelen tartó áldozataiból. Sohasem fog nálunk megszűnni sem a szentmise, sem a vértanúság. A test és lélek gyötrelmei, mondja P. Lyonard, Jézus Krisztus kiengesztelő vérével egyesülve bizonyos értelemben vértanúság, vérontás. Ez a titokzatos vér árad folytonosan ki a keresztfény szívéből és bőségesen részesül a Kálvária nagy Áldozatának engesztelő értékében."

"Kedves szenvedő lelkek, nézzétek mindenek előtt Jézus Krisztust, jogotok van hozzá, kötelességtek, innét merítitek az erőt. De éppen úgy, a hit egyszerűségével, a bizalom elevenségével mondjátok, hogy Jézussal egyesülve magatokra vettétek a világot, megmentitek azt, megváltjátok azt. Mondjátok, keresztfeszített lelkek, hogy Jézus pap és egyszersmind áldozat is, de azt is értsétek meg, hogy szenvedetek által

nemcsak részesültök az isteni áldozat gyümölcseiben, hanem valósággal részt is vesztek annak lényegében. Áldozatai lesztek a Legfőbb Papnak, Isten szemében Jézussal és Jézusban egy és ugyanazon áldozat lesztek." (Plus: La folie de la Croix, 219)

2. APOSTOLI ÁLDOZAT.

Clément Karolina a szeretet golgotájának élő vértanuja akar lenni:

„Nem tudok ellenállni a kegyelem sugallatának, akármennyire rugaszkodik és ágaskodik folytonosan újra és újra ellene a természet. Győz benne a kegyelem, mikor látom, micsoda kínokat viselt el az én Jézusom irántam és a lelkek iránt való szeretetből. Arra ösztönöz a kegyelem, hogy én is részt vegyek rettenetes gyötrelmeiben. És én nem akarom, hogy egyedül szenvedjen, különösen mikor látom, mennyien elhagyják Őt. Ó, mennyibe kerültek a lelkek, és mennyit kell még szenvedni, hogy a mi jó Megváltónk szenvedéseinek gyümölcse valóban hasznára váljék a lelkeknek!” (Plus: La folie de la Croix, 196)

Vrau Mária kívül él a világban. De az élet vásári zürzavarában megtalálja a csendes órákat, amikor bizalmasan elbeszélget Mesterével s megtanulja, miképpen kell áldozatot hozni a lelkekért:

„Áldoztatás után mondotta nekem Jézus: Látod, hogy szeretem ezeket a lelkeket. Szeretetből adom magamat nekik. Sok-sok lelket szeretnék . . . Azután feltárta előttem véghetetlen szeretetét, amellyel mind ezeket a lelkeket szereti, a kimondhatatlan hő vágyat, égető szomját, amellyel szeretné látni őket, amint hozzá közelednek s fogadják őt a szent áldozásban.”

„Megismertette velem Szíve hő vágyát és ugyanakkor megértette velem, mekkora fájdalmat érez, amikor látja, hogy annyi lélek visszautasítja kedveskedéseit, gyöngédségeit.”

„És Jézus így szólt hozzám: adj nekem lelkeket!”

Egész élete áldozatos élet volt, be akarta tölteni a maga részéről azt, ami hiányzott Krisztus szenvedéséből. 1913. december 31-én halt meg. (Plus: La folie de la Croix, 239)

Durnerin Teréz, a szegények barátainak alapítónője így beszél:

„Lelkeket, nemcsak résztvevőket, hanem inkább nagylelkű szíveket, akik mohón igyekeznek bebizonyítani szeretetüket Jézus iránt penitenciájuk által.”

„Kellenek ök, hogy felébredjék a többieket, akik az önszeretet, a jólét megszokott kényelmében alszanak. Áldozatok kellenek. Ilyeneket keres Jézus. Ő már nem tud többé megdicsőült testében szenvedni, szeretettől megsebzett Szíve lelkeket keres, akik megszerzik a kegyelmeket, hogy feltámasszák a sok halottat, akik borzalmas sírjukban alszanak.”

„Sorsdöntő órában élünk. A jók sokat szenvednek és engesztelésük és könyörgésük már-már megnyeri az irgalmasságot. De ahhoz, hogy valóban sikert érjenek el, hogy az Áldozat-Jézus végleg győzzön, a szeretet önkéntes vértanuiira van szükség. Az irgalom mérlege az igazak hősiességét várja, csak ezen az áron kerülhetik el a rettenetes bajokat, amelyekkel az ellenség fenyegeti őket.”

„Legyünk mi az áldozatok, akikben Jézus befjezi szenvedését, és akik által Jézus megváltja a világot, amely már-már elvész a bűn mocsarában.” (Plus: La folie de la Croix, 245)

De ez az áldozat nem csupán pillanatnyi hősi aktus.

„Áldozni nem egy pillanatot jelent, hanem a szeretet titkát jelzi, amellyel egész keresztény életünket át kell szőnünk. Igazi megszakítás nélküli áldozat kell. Így talál a Megváltó segítőtársakra, nélkülök nem tudja alkalmazni megváltói művét a földön.” (Plus: La folie de la Croix, 225)

Lionnet János, *Miracle de la douleur* c. költeményében írja:

„Az én szőlőmben nincs jobb munkás, mint az imádkozó, szenvedő, lemondó beteg. Felfogom szenvedéseidet és kegyelmet kovácsolok belőlük, megtermékenyitem a bűnös lelkiismeretét és a hanyag szerzetes erényét. A te győtrelned, szenvedésed, imádságod, megújítja a föld színét.”

A beteg, akiről itt *Lionnet* beszél, *Huysmans*, szent *Lydwine* életrajzírója, rákbetegségét ajánlotta fel Istennek a világ üdvéért. (Plus: *La folie de la Croix*, 210)

A francia katolikus betegek egyesületének alapítója, *Peyrot Lajos* így ír:

„Vannak választott lelkek, akik másokért szenvednek. Isten kiválasztotta őket, hogy vele együtt hordják, az ő keresztjét, azt a keresztet, amelyből az egész emberiség hasznot húz. Ezek, — mint szent Pál mondja, — kiegészítik azt, mi hiányzik még Krisztus szenvedéséből. Fent vannak a Kálvárián és szenvednek Franciaországért és az emberiségért.”

A nagy világháború előestéjén írja:

„A misszionáriusok, papok, szónokok, szeretetmű apostolai sokkal nagyobb mértékben, mint sem gondolják, szegény ismeretlen keresztet viselő lelkeknek köszönik sikereiket.” (Plus: *La folie de la Croix*, 216)

Perreyve abbé is szent Pál szövegére hivatkozik: „Amint a test egy, bár sok tagja van, a testnek pedig minden tagja, bár sok, mégis egy test, úgy van Krisztus is.” (I. Kor. 12, 12.) Azután felszólítja a lelkeket, a szenvedő lelkeket, hogy egyesüljenek és így együttesben fejtsék ki erejüket. Számukra is, mint Krisztus számára is a legértékesebb tevékenység a szenvedés. Többet lehet tenni a lelkek üdvéért ágyhoz szegezve, mint a távoli missziókba hajózva. Minden a szeretettől függ.

„Isten gyermekei semmit se tartsanak olyan távol maguktól, mint az elszigeteltség, egyedüllet gondolatát

a nagy szenvedések tűzében. Ez a szó nem keresztény szó, a szenvedés, önfeláldozás pillanatában pedig még sokkal helytelenebb, mint máskor."

"Ne gondoljuk, hogy szenvedéseinkkel veszítünk, és szeretettéljes türelmünk csendes harca terméketlen marad a világban."

"Szenvedéseitek Krisztussal egyesülve minden lélek közös kincsesháza. A nagy kinyilatkoztatás napján majd megtudjátok, hogy hány testvéretek számára vettétek meg szenvedéstekekkel a megtérést, az üdvösséget." (Plus: La folie de la Croix, 217)

Krisztus Szívének titkait leste el a kis *tizenegy-
éves gárdista leánya*, mikor halálos betegségében így beszélget:

"Ha az én gyógyulásomat kéritek a jó Istentől, hadd legyen ez az én drága misszióimért. Ha nem, akkor adja meg nekem Jézus a lehető legnagyobb szenvedést."

"A missziókért szenvedek mindent. Sohasem mondtam meg a mamának, hogy fáj. De néha kitalálta és akkor könnyített rajtam. De ez nekem még jobban fájt, mert nekem egyetlen örömöm az, ha nem kényeztet a jó Isten."

"Ha Jézussal beszélek, mindig a missziók Margitjának, vagy keresztes Margitnak hívom magamat! Bár érdemelném meg mindkét nevet!"

"Imádkoznék értem, hogy nagyon jó legyek, és főleg, hogy mindig tudjak jól szenvedni és dolgozni Jézusért, a mi kedves feketéinkért." (Plus: La folie de la Croix, 240)

Benigna feljegyzései között találjuk a következő sorokat: (1915 jún. 13)

"Gyöngé, panaszos hangon mondotta az Üdvözítő: Kedves Benignám, adj nekem lelkeket! Hangja olyan panaszos volt, hogy e kimondhatatlanul szeretettéljes Szívet egyre jobban megértettem. Így szóltam hozzá: Mit kell tennem, hogy lelkeket hódítsak Neked? Ezt

felelte: Hozz áldozatot! Igen, kedves Benignám, légy állandó áldozat . . . Semmittevással nem lehet lelkeket hódítani. Én a keresztfán haltam meg, hogy megmentsem a lelkeket." (Müller: Benigna Consolata, 106)

1915 júl. 4-én írja:

„Jézus életem áldozatát kívánta. Megkaptam az engedélyt előjáróimtól és úgy cselekedtem, amint az Údvözítő kívánta. Erre így felelt az Úr:

„Kedves Benignám, az a forró vágy, hogy minél több lelket menthessek meg, arra ösztönöz, hogy oly lelkeket keressék, amelyekkel megosztom szeretetem munkáját . . ." (u. o. 109)

Röviddel halála előtt mondotta:

„Igen, Jézusom, még többet, üss jobban! Verd csak, verd ezt a teherhordó állatot, de adj lelket! Ha nemcsak hetekig, hónapokig, évekig, hanem a világ végéig kellene is szenvednem és ha érdemeket sem szereznék vele, csupán Isten dicsőségét és a lelkek üdvét szolgálنام, akkor is örömet magamra vennék minden szenvedést." (u. o. 137)

Kis Teréz a missziók pártfogója! Hogyan? A csendes rejtett Kármelben missziós, apostoli munkát végzett volna?

„Igen! Hallgassuk csak szavait, mily mélyen hatolt be a kereszten értünk meghalt Jézus Szívébe!

„Egy vasárnap, írja, mikor a szentmise után imád-ságos könyvemet betettem, a Megfeszítettnek képe ki-csúszott a lapok közül, de csak annyira, hogy egyik átvért, vérző kezét láthattam. Új és feledhetetlen érzés vett rajtam erőt. Szívemet a fájdalom szaggatta, látva, hogy a szentséges vér a földre hull és nincs senki, aki felszárítására sietne, és elhatároztam, hogy lélekben mindig a szent kereszt lábánál fogok tartózkodni, hogy az isteni vér üdvözítő harmatját a lelkekre hintsem."

E naptól kezdve folyton visszhangzott lelkemben a haldokló Úr Jézus kiáltása: — szomjúhozom — és eddig ismeretlen, lángoló buzgalomra gyújtotta fel azt. Ó, mint vágytam Szerelmesem szomját enyhíteni! Én

is epedve szomjaztam a lelkeket és mindenáron meg akartam a bűnösöket az örök tűztől óvni." (Nagyfejeő: Önéletrajza, 66)

„Tudom, hogy a hithirdetők munkáját imával és áldozattal, önmegtágadással és virrasztással lehet támogatni." (u. o. 165)

„Csakis a szenvedés véres verítéke termékenyíti meg a földet, a testi szenvedés, a lelki elhagyatottság, a keserű megpróbáltatás, melyet csak az Úr lát, vagy környezetünk is csak sejt." (u. o. 188)

A betegápoló nővér súlyos betegségében azt tanácsolta neki, hogy naponta egy-egy negyedórát sétál-gasson a kertben. Ezt a tanácsot parancsnak vette. Egyik délután alig tudott vánszorogni és nővéreinek egyike így szólt hozzá: Jobb lenne, ha lepihenne; ilyen körülmények között csak árthat ez a kis séta s az lesz az eredménye, hogy halálra fárad.

„Igaza van, felelte az engedelmes gyermek, de vajjon tudja-e, miből merítem hozzá az erőt? Nos, megmondom. Egy misszionáriusért sétálok. Arra gondolok, hogy ott messze-messze egyikük talán kimerült az apostolkodásban. Hogy fáradságát enyhíthessem, felajánlom érte a jó Istennek az én fájdalmaimat, kimerült-ségemet." (u. o. 179)

Halála napján megismétli életének titkát:

„A kehely csordultig megtelt! Sohasem hittem volna, hogy ennyit lehessen szenvedni . . . Csak abból tudom megmagyarázni, hogy végtelenül vágyom meg-menteni a lelkeket." (u. o.)

A szó szoros értelmében végrehajtotta életprog-rammját:

„Azért léptem a szent Karmelbe, hogy a lelkeket megmentsem és főképpen, hogy az Úr papjaiért imá-dozzam, amint ezt a fogadalmamat megelőző három vizsgálaton ünnepélyesen ki is jelentettem. Ha az ember célhoz akar jutni, akkor a hozzá vezető eszkö-zöket is használnia kell. És amikor az Úr Jézus meg-értette velem, hogy a lelkeket csakis a szenvedések keresztyével vásárolhatom meg, attól fogva, minél több

keresztre bukkantam, annál többre vágytam, annál többet óhajtottam. Keresztút volt az életem öt hosszú éven át, de ezt csak az Úr és én magam tudtam.” (u. o. 99)

P. Auffroy írja kevéssel szentelése előtt, 1907 ápr. 7-én:

„Jöjj, Jézusom, tégy papoddá! Tégy engem is „Jézussá”, azaz Üdvözítővé az áldozat által. Pappá-szentelésem napján teljesen fel kell áldoznom magamat. Az Istennek el kell fogadnia áldozat-életemet. Istenem, legkésőbb ezen a napon vonj magadhoz a keresztedre, és add, hogy ne szálljak le róla előbb, mint az égben.” (Bouchon: P. Auffroy 199)

Olyan világosan fejezi ki az áldozatnak, a keresztnek apostoli értékét, hogy több világosságot már nem is kívánhatunk:

„Meggyőződése, hogy semmi sem oly termékeny apostoli szempontból mint az áldozat.” (u. o. 189)

„Az apostoli életnek két része van: a munka és az áldozat. Én magam számára, amennyire rajtam áll, az áldozatot választottam . . .” (u. o.)

„Régóta látom már, de mindig világosabban megértem, mekkora apostoli értéke van az áldozatnak. Az én hivatásom az, hogy áldozat legyek.” (u. o. 194)

„Apostolnak lenni annyi, mint közreműködni a megváltásban a szenvedés által.” (u. o. 211)

„Már régóta érzem, ó jó Anyám, jó Jézusom, hogy engem áldozatra hívtatok meg és ez az én hivatásom. Megértettétek velem az áldozat apostoli értékét. Megmutattátok nekem, hogy a papi élet nem más, mint egyesülés a keresztfeszített Jézussal. Megadtátok nekem azt a vágyat, hogy mindenegyes misémet magammal mondjam, azaz úgy mutassam be azt, hogy ne csak Jézus legyen az áldozat, hanem én is Vele együtt.” (u. o. 211)

3. VÉRTANUSÁG A LELKEKÉRT.

És ha minden kis áldozat lelket ér, lelket ment, mit ér az életáldozat? Van-e még valami, ami értéke-
sebb az ember számára, mint az élet, minden érték
hordozója?

Tehát azt is fel kell áldozni. A lelkekért. Sőt
elsősorban azt.

„Minden feltétel nélkül kérem azt a kegyelmet,
hogy vértanu lehessenek, azzal az édes bizalommal, hogy
el is nyerem,” — írja P. Auffroy.

Szentelése után néhány nappal hozzáteszi:

„Mindennap misézem, de ez még nem a teljes
áldozat. Felajánlom, feláldozom a mi Urunkat, a titok-
zatos Test Fejét. Felajánlom a titokzatos Testet telje-
sen, vagy legalább is magamat felajánlom, a titokzatos
Test tagját, a Fejjel. Nem magam áldozom fel maga-
mat, nem is a teljes Krisztust áldozom fel. Ez csak
akkor következik be, ha vértanu leszek. Istenem, mi-
kor jön el ez a nap? Az a nap, amikor teljes misét
mondok, amikor én leszek a mi Urunkkal az áldozat!
„Az én vérem kiöntetik”. Mindennap jövőben mon-
dom ki ezt a szót, de valamikor ez a jelen időben
fog megtörténni. Erős a bizalma: véretem fogom
ontani Érted! De mikor? Vágyva vágyom . . .” (u. o. 205)

De miért is kéri a vértanúságot? Ezt írja 1906
jún. 22-én:

„A vértanúság kitűnő apostolkodási eszköz. Azért
teremtettél és küldtél a világra, hogy apostol legyek.
Világosan megmutattad nekem, hogy az apostolság
nem más, mint áldozat és a legmagasztosabb, legmaga-
sabbfokú áldozatnak azt jelentetted ki, ha valaki életét
adja Érted. Tehát vedd el az én életemet, jóságos
Jézusom, a lelkekért . . .” (u. o. 210)

Röviddel utolsó feljegyzése után, melyet a vértanu-
halálról találunk, kitört a világháború. Elöljárói enge-
délyével azonnal jelentkezett tábori lelkésznek. Pár
napra bevonulása után lelőtték.

Vértanu lett. „Meghalni mint vértanu, de úgy,

hogy ne tudjon róla senki" — írta. Beteljesedett. A megtestesült áldozat volt élete és halála is.

P. Lintelo is megtette a nagy felajánlást. Kíváncsi-e valaki Krisztussal kereszteszegeztetni, ha nem kíván vele meghalni?

„Jézus, adj nekem kemény, fáradalmas, kereszteszesítést, apostoli életet. Méltóztassál növelni bennem az áldozat, szenvedés, megaláztatás, önmagamból való kivetkőzés utáni éhséget, szomszóságot. Nem akarok többet semmi kielégítést, semmi nyugalmat, semmi vigasztalást, semmi örömet. En már ezentúl, Jézusom, csak azt az egyet kívánom és esdekelve kérem Szent-séges Szívedtől, hogy mindig jobban és jobban áldozat, élő égőáldozat, apostol, szűz, vértanu legyenek irántad való szeretetből! (Plus: La folie de la Croix, 220)

P. Doyle hősies penitenciái mellett is a vértanúságot tartja élete vezéreszméjének.

„Édes Szűz Mária, elő akarok készülni a vértanúságra, amelyet Te, tudom biztosan, ki fogsz nekem esedezni. Elhatározom, hogy addig is lassú vértanú-életre adom magamat, szüntelen munka és állandó önmegtagadás által. Mint jezsuita és vértanu akarok meghalni“.

A vértanu szót saját vérével keretezte be. (Plus: La folie de la Croix, 102)

Kis Teréz lelke is tele volt az istenszeretet minden nemes, forró megnyilatkozásával. A lelki szépség minden vonását megtaláljuk nála. Ő is mindennél többre becsüli a vértanúságot:

„Szeretnék fényt, derűt, meleget árasztani a lelkembe, mint a proféták, és a doktorok . . . Szeretnék hithirdető lenni, nemcsak addig, amíg az arasznyi élet tart, hanem a világ kezdetétől fogva a világ végezetéig.“

„Ó, és mindennek felett vértanu szeretnék lenni Érted! A vértanúság volt ifjúságom kecsgettető álma, egyetlen hő vágya. Ez az álom, ez a vágy a szent

Kármel csendes kis cellájában folyton nőtt. És mily dőreség! Egyféle szenvedés, egyetlen kínpad nem lenne elég nekem: vágyaim kielégítésére a kínok kínjaira, a gyötrelmek tengerére volna szükség."

„Szeretném, imádott Jegyesem, ha mint Téged, engem is végigostoroznának, keresztreszegeznének . . . Úgy szeretnék meghalni, mint szent Bertalan: mindentől elválva, mindentől megfosztva. Szeretném, ha engem is forró olajba mártanának, mint szent Jánost, ha engem is a vadállatok foga örölne meg, mint szent Ignácot, Antichia püspökét, hogy megsemmisülve, szétzúzva és morzsolva Istennek legyek méltó eledele. Szent Ágnessel és Szent Ceciliával odahajtanám nyakamat a hóhér bárdja alá és ha az égő máglyára vetnének d'Arc Jankával, a zsarátnok sistersége között Jézus imádandó nevét suttognám. Ha azokra a gyötrelmekre gondolok, amelyek az Antikrisztus idejében fogják érni a keresztényeket, ó akkor az én szívem repes az örömtől, ujjong a boldogságtól. Ó, mint szeretném, ha azok a kínok reám szakadnának! Uram Jézus Krisztus, nyisd meg az Élet könyvét, nézd és lásd, mit tettek a szentek Érted, ezt mind szeretném Éretted elszenvadni!" (Nagyfejeő: Önéletrajza 177.)

„Jézusom, mindenem, bár kionthatnám Érted utolsó csepp véremet is! Bár lehetnék a szeretet vértanuja! Add meg nekem a lelki gyötrelmek vértanúságát, vagy ha ezt nem, add meg nekem a testi szenvedések vértanúságát. Vagy inkább, esdve kérlek, add meg nekem mindakettőt." (u. o. 110.)

Az apostoli tevékenység legtipikusabb képviselője, *szent Ignác*, akinek minden gondolata a Krisztus Királyság nagy eszméje, aki egész szerzetét igazi katonás szellemmel alapítja meg, így nyilatkozik:

„Semmi kíváncsiabb, vagy kellemesebb dolog nem történhetik, mintha Krisztusért és az emberek üdvéért meghalhatunk." (Mócsy: Szikrák, 43.)

Fáradhatatlan apostoltárs, *Xavéri szent Ferenc*,

aki nemcsak szívében hordozta a félvilágot, hanem szent Pál után talán senkivel össze nem hasonlítható térítő, apostoli munkát végzett, lélekben is rokona, édes testvére:

„Azon a szigeten, — írja, — ahová tartok, a vad népek között tömérdek veszély és méreg fenyeget: ez riasztotta vissza eddig a papokat, hogy ezeket a népeket felkeressék és oktassák. Én látom, hogy ez a nép végső szükségben van. Papi hivatásom arra indít, hogy a lelkek üdvéért halálra szánjam magamat, csak-hogy megszerezsem nekik az örök életet.” (Bouhours: Vita S. Francisci Xaverii, 254.)

„Világosan látom, érzem és tudom, hogy semmi mást nem keresek itt, mint azt, hogy az apostoli munkában teljesen felemésszem magamat és életemet adjam a lelkek üdvéért.” (u. o. 326.)

„Pusztuljak el fegyver vagy méreg által, mit bánom! . . . Azt azonban őszinte szívvel állíthatom, hogy akár ezer halált is kész vagyok elszenvedni egyetlen egy lélek üdvösségéért. Hiszen ha életemet adhatom értük, a lelkekért, tudom, vérem szava többet használ nekik, mint minden szónoki rábeszélésem. A vértanuk vére sokkal több gyümölcsöt hozott a pogányok körében, mint az apostolok veritéke.” (u. o. 253.)

De Brébeuf szent János állandóan a vértanúság gondolatkörében él.

„Valami ellenállhatatlanul ösztönöz arra, hogy életemet adjam Krisztusért. Már tíz nap óta állandóan a vértanúság hő vágyában ég szívem.”

Imájában egyszer hatalmas kereszt jelent meg előtte. Az irokézok hazájából jött. Erre fogadalmat tesz, hogy sohasem kerüli ki a vértanúság alkalmait.

„Ó Jézusom, ha engem, méltatlan szolgádat valaha is a vértanúság kegyelmével kitüntetsz, fogadom, hogy nem utasítom vissza ezt a kegyelmet. És hogy ez a szándékom örökérvényű legyen, fogadalmammal még a visszautasítás lehetőségétől is megfosztom magamat. Soha nem kerülöm el a vértanúság alkalmait és öröm-

mel fogadom a rám mért halálos csapást. A mai naptól kezdve, Uram, Jézus, örömet felajánlom Neked testemet, véretemet, lelkemet. Ó add, hogy meghaljak Érted, aki életedet adtad értem." (Tanner: Martyrologium, 534.)

És miért mindez?

"Ó, bárcsak megtérne Kanada pogány népe és többé meg nem bántaná az Istent, hanem lángolóan szeretné Őt! Ó, mily szívesen elviselném ezért mindazt a kínt és gyötrelmet, melyet az indián foglyoknak el kell szenvedniök. Kész az én szívem, Istenem . . ."

Saját véremmel írom alá ezeket a sorokat. És oly szívesen odaadom ezért egész életemet, akárcsak ezt a vércseppet." (Tanner: Martyrologium. 537)

Megjött az alkalom és nem kerülte ki. Vértanúsága igen kínos volt, össze-vissza szurkálták, égették, utána addig ápolták, míg magához nem jött, hogy újra kezdhesék kínozni-gyötörni. És a szent némán, jajszó nélkül tűrte a legborzasztóbb kínokat, Krisztusért.

Nem halálával váltotta-e meg Krisztus a világot? Ime, lehet-e ezek után más vágya a Krisztust szerető lelkeknek, mint az, hogy életüket adják Krisztusért, hogy Krisztussal keresztrezegeztessenek?

VI. KRISZTUSSAL EGYÜTT A KERESZTEN.

„*Krisztussal együtt keresztre
szegeztettem . . .*” (Gal. V. 2, 19.)

A szeretetnek nem elég a részvét a szenvedő iránt, nem elég az, hogy részt akar venni Krisztus keresztjében önmegtagadás, lemondás, áldozat által: még többet akar.

Ugyan mit?

Szeretne osztozni a Megfeszített sorsában, szeretne keresztreszegeztetni, úgy mint ő. Készséges, sőt vágyódó szívvel ajánlja fel magát arra, hogy együtt szenvedhessen az édes Jézussal és addig nem nyugszik, amíg önmagát fel nem feszítette Vele együtt a keresztfára.

Érdekes megfigyelni a szentekben ezt az átalakulást. Mikor szemlélik a szenvedő Krisztust, önkénytelenül felébred a vágy a Keresztrefeszített után és minél erősebb ez a vágy, annál jobban közelíti meg a vágyakozás a keresztet.

Szent Ignác legnagyobb, legmélyebb magánkinyilatkoztatásait a Szentháromság titkára és a természetfeletti, kegyelmi életre vonatkozólag akkor kapta, amikor a Manresa barlang közelében levő nagy kereszt lábánál térdelt, a barcelonai út mentén. A szent halála után ezt a feszületet beállították a barlangba. Most is ott áll annak bejárata felett.

Szent Ignác lelkében is az első gondolat, érzelem: az egyesülés vágya Jézus után, a Keresztrefeszített után. Így imádkozza sokszor kedves imáját: Krisztus lelke, szentelj meg engem, Krisztus teste, üdvözíts engem, Krisztus vére, részegíts meg engem, Krisztus

oldalából kifolyó víz, tisztíts meg engem, Krisztus kínszenvedése, erősíts meg engem . . .

A lelkigyakorlatok könyvében azután megmutatja az utat a legszorosabb krisztuskövetésre.

Az első héten azt a következtetést vonja le többek között az elmélkedő lélek, hogy Istent semmi áron megbántani nem szabad. Inkább el kell szenvednünk a föld és pokol minden kínját, csakhogy Istent valahogyan meg ne bántsuk.

A második héten egy lépéssel tovább megy. Krisztus Király felhívja az elmélkedőt arra, hogy kövesse őt a fáradság, munka, szenvedés, megpróbáltatás, megaláztatás útján, szent háborúra hív, biztos győzelmet ígér. Márpedig akiben csak kis nemes érzület van, valami kis nagylelkűség lakik, nem akarja, hogy jobb sorsa legyen, mint Mesterének, Hadvezérének. És ezzel a hangulattal, a krisztuskövetés hangulatával, végig-elmélkedtetni Jézus életét egészen a szenvedés előestéjéig.

A harmadik héten már lényegesen tovább megy. Krisztus keresztje nemcsak a bűn iszonyatosságának eleven ábrázolása, nemcsak azt mutatja meg, hogy kell elviselnünk és magunkra vállalnunk a szenvedést, megaláztatást, keresztet dicső Királyunk oldalán, hanem egyenesen arra buzdít, hogy keressük a szenvedést. Nemcsak hordozzuk Krisztus keresztjét, hanem feszítjük is rá magunkat teljesen, úgy mint Krisztus. Egyetlen vágyunk és akaratunk, egyetlen célunk és életprogrammunk legyen: Crucifigi cum Christo Crucifixo, keresztrefeszíteni a keresztrefeszített Krisztussal.

És mindent felhasznál, hogy ezt a célt elérje az elmélkedő.

A harmadik előgyakorlat így szól: Kérem azt, amit el akarok érni. Itt tehát fájdalmat, lesújtottságot kérek. Annyira bele akarok hatolni Jézus lelkivilágába, a szenvedő Istenember Szívébe, hogy szinte egy leszek vele, én szenvedem el mindazt, amit neki kell testében, lelkében elszenvednie.

Az első elmélkedésben a negyedik pont így hangzik:

„Megfontolom, mit szenved Krisztus emberi természetében, vagy mit akar szenvedni a szenvedés ama része szerint, amelyről éppen elmélkedem. És itt minden erővel azon kell lennem és arra kell törekednem, hogy fájdalmat érezzek, szomorkodjam, és sírjak, és ugyanerre törekszem a többi pontnál is, amelyek következnek.” (Vukov: L. Szent Ignác lelkigyakorlatai. 74. o.)

Három gondolatot találunk tehát: fájdalmat érezni, szomorkodni és sírni.

Ötödik pontnak ezt veszi:

„Megfontolom, hogyan rejtőzik el az istenség vagyis hogyan semmisíthetné meg ellenségeit, de nem teszi és hogyan engedi meg, hogy legszentebb emberi természete oly rettenetesen szenvedjen.” (u. o.)

A második szemlélődésben:

„Harmadik előgyakorlat: Kérnem kell, amit el akarok érni. Ez pedig sajátos kérdés a szenvedésről szóló elmélkedésnél, hogy t. i. fájdalmat érezzek a fájdalmakkal telt Krisztussal, törődöttséget a megtört Krisztussal, könnyeket és benső szenvedést ama nagy kín miatt, amelyet Krisztus lelkében éretem elszenvedett.” (u. o. 76 o.)

A második additio abban áll, hogy mihelyest felébredek, . . . azonnal arra törekszem a felkelés és öltözködés alatt, hogy szomorkodjam és fájdalmat érzek Krisztus Urunk oly nagy fájdalma és szenvedése felett.” (u. o.)

A hatodik additio abban változik meg, hogy nem igyekszem magamban kellemes gondolatokat támasztani, ha mindjárt jók és szentek is, mint a feltámadás, mennyország, hanem azon fáradozom, hogy fájdalmat és kínt érezzek és lesújtva legyek és pedig azzal, hogy sűrűn emlékezetembe idézem Krisztus Urunk nélkülözéseit, fáradozásait, fájdalmait . . .” (u. o.)

Azután végigszemlélteti az elmélkedővel az Úr Jézus szenvedését. Mindent úgy, mintha előttünk játszódna le az egész véres színjáték.

Befejezésül az elmélkedések végén utasítja az elmélkedőt, hogy ne elégedjek meg a részvétellel, hanem

tegye fel a kérdést: Quid debeam pati pro Christo? Mit kell szenvednem Krisztusért? És természetesen az elmélkedés bensősége, elevenisége, lélektanilag kitűnő beállítása következtében a lélek egyetlen válasza: Jézus szegény, tehát nekem is szegénynek kellennem. Jézus engedelmes, tehát nekem is engedelmesnek kellennem. És főképpen: Jézust átszegezték, tehát nekem is meg kell keresnem kálváriám szegeit . . .

Igy feljutottunk már a keresztre . . .

Szent Bernát így fejezi ki ezt a gondolatot:

„A világ gonoszsága megdőbönt. Nézzük, mennyi támadás éri a Fejet! Ne zúgólódjunk tehát. Viseljünk el mindent türelemmel, ami bennünket ér, hogy méltó tagjai legyünk Fejünknek.” (Plus: La folie de la Croix, 37)

„Jézus teste eléktelenített, éktelenítsük el hát mi is a mienket. A lélek csak annál szebb lesz az oly szép Jézus hasonlóságában. Alakítsuk testünket Jézus sebeihez, hogy lelkünk hasonló legyen Jézus ragyogó fényességéhez. Utánozzuk szent Pált, amint ő utánozta Krisztust, és aki magáról így beszélt: keresztre vagyok feszítve Jézus Krisztussal, testemen viselem Jézus Krisztus sebhelyeit.” (u. o. 36.)

Néri szent Fülöpnek halálos ágyán is egyetlen gondja, hogy mindenben pontosan hasonlítson a Keresztfeszítetthez. Mikor húsleveszt rendelt neki az orvos, már nem tudja türtőztetni magát, keserűen felkiált:

„Jézusom, micsoda különbség van közted és köztem! Téged kemény keresztfára szögeztek és én kényelmes ágyon fekszem. Téged ecettel és epével itattak és engem édességekkel kínálnak. Téged szidalmazó ellenség vett körül, körülöttem jóbarátaim állanak, akiknek egyetlen gondjuk az, hogy engem megvigasztaljanak.” (Plus: L’Idée Reparatrice, 101)

Mikor *boldog Folignói Angela* egymásután elveszti anyját, férjét, gyermekeit, így ír:

„Rendkívül szigorú penitenciához vonzódom,

amely túlságosan kemény ahhoz, hogy elmondjam és kényszerítem magamat arra, hogy gyakoroljam is. De ezt nem lehet összeegyeztetni a világ dolgaival. Ezért elhatároztam, hogy mindent elhagyok, hogy az isteni sugallatot kövessem, amely a kereszt felé vonz. Szeretnék szegény lenni . . . másrészt ezer és ezer kísértés ostromol . . . Éhen kellene meghalnom, — mondtam, — meg kellene fagynom, meztelenül kellene elpusztulnom, de senkisémet fogja helyeselni."

Vajjon számít az? A szeretet mindennél erősebb.

"A világ minden java és minden baja egyesülve sem képes engem feltartóztatni. Érzem, semmit sem tudok visszatartani."

Amily mértékben átadja magát Istennek, oly mértékben tapasztalja, hogy Isten bőkezűen viszonzza nagylelkűségét. Amelyik napon eladja kastélyát és árát a szegények között szétosztja, rendkívüli nagy buzgóságot tapasztal. Már nem bírja elnézni a szenvedés jeleneit.

Isten meg akarja tisztítani. Mindenféle testi-lelki megpróbáltatást küld reá, néha szinte kétségbeesik. De határozott léptekkel halad előre az életszentség, a lemondás, az áldozat útján. Iszik a bélpoklos italából. Utána azt írja, úgy érzi, mintha áldozott volna. Ismeretlen lelki gyönyörökben részesül. A mi Urunk mind mélyebben vezet be a szenvedés titkaiba:

"Megjelent nekem a Megfeszített: Nézd, mondotta, nézd sebeimet. És megható sorozatban megmutatta, mennyit szenvedett értem. Ezt többször is megismételte. Minden szenvedést egymásután, részletesen megmutatott és azután így szólt hozzám: Mit tehetnél értem viszonzásul mindezekért? Megmutatta szent fejének kínjait, . . . megszámlálta az ostorcsapásokat, rámutatott egyenként az ütések okozta sebekre és közben mondogatta: mindezt érted, érted, érted . . ."

És miközben szenvedését magyarázta, folytonosan ismételtette: „Mit tehetsz értem, ami engem kárpótolna?"

„És én sírtam, csak sírtam, sírtam és zokogtam."

Minél inkább növekszik a nagylelkűségben, annál több kegyelemmel halmozza el Isten:

„A szenvedésre gondoltam. És kértem az Urat, hogy véremet onthassam Érte, amint Ő ontotta értem . . . Szerettem volna meghalni iránta való szeretetből és mert Ő kereszten halt meg, kértem, hogy én valahogyan másképpen, hitványabb módon haljak meg . . . Nem tudtam elképzelni olyan gyalázatos halálmodot, amely engem kielégítene.”

Gyakran könyörög Máriánál és szent Jánosnál is, hogy szerezzék meg neki Jézus Krisztus fájdalmait, vagy legalább annyit, amennyit ők kaptak.

„És ők ezt megtették,” — jelenti egyszer, és hozzáteszi, hogy ez volt életének egyik legszörnyűbb napja.

Iratait első ízben „Theologia Crucis” címen adták ki. Sokatmondó cím. (Plus: La folie de la Croix, 56—9)

Antiochiai szent Ignác régi vágya teljesül, mikor Trajánus Rómába hurcoltatja, hogy a vadállatok elé vesse. Öröme oly határtalan, hogy nem tudta visszafojtani, lelkes szavakban tör ki a krisztusszeretet lelkéből: „Az én Szerelmem keresztre van szegezve!” Így ír római keresztény testvéreihez:

„Szíriától Rómáig vadállatokkal viaskodom szárazon és vízen, éjjel-nappal tíz leopárdhoz láncolva. Poroszlóim ezek a leopárdok. Ha jót teszek velük, még gonoszabbul bánnak velem . . . Ó, bárcsak gyönyörködhetnék a vadállatokban, melyeket ellenem ingereltek! És azért imádkozom, hogy gyorsan rámrohanjanak, és szétszaggassanak. Hivogatni fogom őket, hogy úgy ne járjak, mint annyi vértanu, akikhez nem merlek hozzányulni a fenevadak. És ha húzódoznak, késlekednek, kényszeríteni fogom őket, és addig nem nyugszom, míg szét nem téptek. Bocsássatok meg, fiaim, én tudom, mi válik javamra. Most kezdek Krisztus tanítványa lenni, semmi földi után nem vágyok, csak Krisztust keresem. Égessenek el, fészítsenek keresztre, vessenek vadállatok elé, morzsolják szét csontjaimat, szag-

gassanak darabokra, zuzzák össze testemet, szakadjon rám a pokol minden kínja, csak Krisztus az enyém legyen."

És mikor elítélték, és hallotta az oroszlánok ordítását, forró vággyal a vértanúság után felkiáltott: „Krisztus gabonája vagyok, vadállatok fogai öröljenek meg, hogy tiszta kenyér legyen belőlem.” (S. Hieron: De script. eccl.)

Keresztes szent János nagyon sürgeti a vágyat a kereszt után; szerinte egyetlen célja az életnek az, hogy Krisztussal keresztreszegeztessünk:

„Legyen benned igazi vágy az után, hogy valamilyen módon a szenvedés által hasonlóvá tedd magadat a nagy Istenhez, a mi keresztrefeszített, megalázott Urunkhoz. Mert ha életünket nem használjuk fel arra, hogy Őt utánozzuk, ugyan mire jó az akkor?”

Joggal beszél így: életével is ezeket az elveket hirdette. Folytonos betegség gyötri, belső megpróbáltatások kínozzák, sőt előljárói is kezdenek gyanakodni rá, üldözik őt, sőt be is börtönzik. Mindent elfogad, csak csendesesen mosolyog hozzá:

„Ha igazán vágytok az után, hogy megtaláljátok és bírjátok Jézus Krisztust, — írja, sohase keressétek Őt kereszt nélkül.” (Plus: La folie de la Croix, 108)

Mily diadalmasan csendül meg a kereszt hőies szeretete a fáradhatatlan apostol: *Régis szent Ferenc* ajkán:

„Elviselhetetlen volna számomra az élet, ha semmit sem tudnék szenvedni Krisztusért!” (Plus: La folie de la Croix, 1)

Kortonai szent Margithoz három kérdést intéz a Mester:

„Margit, szeretsz engem?”

„Ah, Uram, nemcsak szeretlek, hanem szeretnék Szívedben lakni.”

„Jó, hatolj hát be és ott legyen lakhelyed.”

Aztán újra kérdi:

„Margit, szeretsz engem?”

Erre egészen megzavarodva válaszol:

„Nem, Uram!”

„Mikor fogsz hát engem szeretni?”

„Majd ha egész lényemben érzem szenvedésed minden kinját.”

De jön a harmadik kérdés is:

„Margit, szeretsz engem?”

„Nem, Uram, mert ha szeretnélek, jobban szolgálnék Neked. Ő, ha vérem ontásával bizonyíthatnám be szeretetemet!”

„Szeretnél meghalni a kereszten, mint szent András?”

„Amint neked tetszik, Uram, feltéve, hogy szeretetből halok meg, és veled együtt keresztrefeszítve.” (Plus: La folie de la Croix, 60)

Boldog Suso Henrik egészen szó szerint veszi a Kereszt követését. Így beszélget meggyötört Üdvözítőnkkel:

„Uram, emlékezzél meg arról a borzalmas éjt-szakáról, amelyen annyit szenvedtél. Emlékezzél meg szegény Édesanyád fájdalmairól, mikor látta, hogy imádandó arcodat bántalmazták. Emlékezzél meg arról a pillanatról, amikor imádandó Arcodat felemelték a kereszten, arról a három halálos óráig tartó haláltusáról, amely alatt nem találtál helyet a kereszt fáján, ahol tövissel koronázott fejedet megpihentetted volna. Ő, imádandó Arc, amelyet gyalázatokkal annyira elborítottak, hogy mindaz a vér, amely végigpatakzott rajta, nem volt képes tisztára mosni: add, hogy szemünk csak téged lásson a kereszten, fülünk minden földi hiúságnak bezáruljon és megszabadulva az érzékek törvényétől, ne találjuk kedvünket ezentúl másban, mint a szenvedésben és könnyekben.”

És míg a többi testvér éjtszaka pihenőre tért, Suso végigjártssa a szenvedés nagy színjátékát a kolostorban és a mellette elterülő kertben. Minden szenvedés-

állomásnak megvan a maga helye. Itt az Olajfák hegye, itt az ítélet terme, itt az ostromozás oszlopa, itt Pilátus háza, stb. Szörnyű nehéz keresztet vesz vállára és Jézus Krisztussal egyesülve járja be ezeket a helyeket. Beszél hozzá, sír, együtt szenved Jézussal. A szenvedés utolsó állomása a kápolna feszülete. Mikor aztán csendesen visszatér szobájába, elgondolja, hogy Máriát kíséri haza a temetés után.

Tizennyolc éves korától negyven éves koráig szörnyű penitenciát gyakorol. Ezentúl azonban Isten veszi kezébe az ostort:

„Eddig magad ostromoztad magadat és akkor hagytad abba, amikor magad akartad. Ezentúl majd én teszek próbára, úgy, ahogyan én szoktam.”

És megindul a lelki szenvedés árja. Isten jobb keresztet tud faragni, mint mi önmagunknak.

Gyertyaszentelőboldogasszony napján így szól hozzá a mi Urunk:

„Te nem tudsz még eléggé szenvedni, majd megtanítlak rá. Mikor szenvedés ér, ne hívják vágyaid a pillanatot, amelyben megszűnik a szenvedés: ellenkezőleg készülj el türelmesen a következőre. Tégy úgy, mint a kisleány, amikor virágot szed. Leszakít egy rózsát, de csak azért, hogy másikat kössön hozzá. Így te is, ha egyik szenvedésednek vége szakad, keress hamarosan másikat. Légy bátor, én veled leszek, megsegítek, hogy minden megpróbáltatás felett győzedelmeskedjél.” (Plus: La folie de la Croix, 75)

Szent Bonaventura minden szavából atyja, szent Ferenc lelke árad:

„Az igazi keresztény Krisztust szemléli, aki irántunk való szeretetből teljesen kiszolgáltatva szenved a kereszten és ettől kezdve minden könnyűnek látszik előtte, ha megkapja a kegyelmet, hogy Jézus Krisztusért akar élni és Jézus Krisztusnak akar tetszeni. Látja, mennyire szerette őt Jézus Krisztus. Látja a gyalázatot, a kínzásokat, amelyeket elviselt érettünk és forró szeretetre gyullad Megváltója iránt. Lelke a szeretet

tüzeben ég, teljes szívéből szeretne Jézus Krisztussal együtt szenvedni és vele meghalni. Azt kívánja, hogy teljesen hassa át, járja át ez a szent szenvedés, hogy így teljesen átalakuljon keresztfeszített Mestere szerint." (Plus: La folie de la Croix, 53)

Nem csoda, hogy így beszél, hiszen szinte állandóan mély imába merülve szemléli a kereszten függő Üdvözítőt!

Szent Terézt oly forró szeretet fogja el a Kereszt láttára, hogy egyenesen versenyezni akar a Mester nagylelkű szeretetével:

„Egy napon — írja — kis kápolnába léptem és megpillantottam a sebektől borított Jézus képét . . . Oly meghatóan, hűen ábrázolta, mit kellett a mi Urunknak értünk elszenvednie, hogy amikor megláttam isteni Mesterünket ebben az állapotban, mélyen megrendültem. Arra a gondolatra, hogy micsoda hálátlansággal fizettem ekkora szeretetért, oly nagy fájdalom fogott el, hogy azt hittem, megreped a szívem. Térdre hullottam Üdvözítőm előtt, zokogásban törtem ki, záporként hullottak könnyeim, és így könyörögtem, adja meg az erőt, hogy soha többé meg ne bántsam őt.”

Imája a feszület előtt Istennel egyesült lelkének gyönyörűsége kisugárzása.

„Azt hiszed, ó örök Élő, azért szeretlek, mert nagy jutalmat ígértél országodban? Vagy talán a pálmáért, hárfáért, a csodákért, a mennyországban reám váró gyönyörök miatt? O semmiképpen sem! Én azért szeretlek, mert boldogtalan voltál, mert kereszttülméntől minden szenvedésen, mert elviseltél minden megaláztatást. Te, az Isten, bilincsekben, te az Isten, vesztőhelyen, hóhérok vezetnek oda! Én azért szeretlek, mert annyira mentél, hogy fel kellett kiáltanod Atyádhoz: Miért hagytál el engem! Én sokkal jobban szeretlek haláltusád, mint feltámadásod miatt. Én bizony úgy gondolom, hogy te a feltámadás után, felszállva a boldog mennyországba, mikor az egész világmindenség

hatalmad alatt áll, nem nagyon szorulsz rá szolgálódra."

"De mikor melletted állok haláltusádban, az a benyomásom, hogy nagyon is ismerős vidéken járok. Már szemléltem ezt a dombot és ezt az utat, amelyet megöntözött véred bíbora! Úgy tűnik fel előttem, hogy ez a Magdolna, a te szented, a te szerelmesed, aki itt zokog lent, én vagyok. Mert szívemben az ő szíve kesereg, mert szeme minden könnycseppje az én orcámon pereg végig és az én kétségbeesésem oly borzalmas, oly mély, hogy két hasonló fájdalom nem lehet a földön. Nem, ő nem szeretett jobban Téged! Tudom, ő nagy szent és én hitvány teremtes vagyok, akinek cselekedetei kevésbé érdemdúsak előtted, . . . de ő még sem szeretett téged jobban. Életében egyetlenyszer borult zokogó könnyárral telt szemével a porba, amelyet a Golgotán Véred áztatott, igen, egyetlenyszer. Én pedig hányszor, de hányszor! Mert hiszen majdnem minden éjjel megújul életemben a Kálvária áldozata és annyi elmúlt évszázad után is teljes valóságban jelenik meg előttem az a pillanat, amelyben a Teremtő vaksötétben minden teremtménye szemeláttára kiszenvedett. És tekintetemmel szinte elnyelem vértanúságod keresztjét, amelyen fehéren függ a szeretet fényében tündöklő tested, bár cellám mindenütt síri sötétségbe burkolózik."

"Te, én Uram, és én, senki más. Mi ketten oly közel egymáshoz, és oly távol. Mert én igen mélyen vagyok lábad alatt és Te végtelen, iszonyatos magasságban vagy felettem, vasszegek feszítenek a cédrusgerendára. Én térdre borulok, hallgatok, de testem minden porcikája reszket tested kínjaiban, homlokod tüskéi homlokomba mélyednek, kezednek szegai az én kezemet szaggatják, a Szívedbe szúrt lándzsa szívemet döfi át: és bár itt vagyok, lent a porban, mégis annyira összeforrok az én Istenemmel, hogy úgy érzem, fent vagyok Vele megfeszítve a kereszten." (Plus: La folie de la Croix, 93)

Szenvedélyes krisztusszeretet cseng ki szavaiból, mikor híres mondását ismételve:

„Azt hiszem, egyetlen célja van az életnek: szenvedni. Ezt kérem az Istentől forró buzgósággal. Többször mondom neki szívem mélyéből: Úram, meghalni, vagy szenvedni, nem kérek mást tőled.” (u. o. 92.)

Máskor végtelen mély örvényt lát maga és Isten közt. Hogyan hidalja át? Kereszteket dobál bele.

Leányainak ezt a tanácsot adja:

„Mindig ébren tartsátok magatokban a forró vágyat, hogy szenvedjétek Jézusért, mindenben, mindig.” (u. o. 92.)

Hűséges követője, *Kis Teréz*, halála előtt néhány nappal ezt a kijelentést teszi:

„Szeretből kívánok meghalni, úgy, mint az Úr Jézus a kereszten.”

És amikor elérkezik a nehéz óra, odafordul a perjelnökhöz:

„Jó Anyám, nemde ez már a haláltusa? Vajjon meghalok-e? . . .”

„Igen, gyermekem, ez a haláltusa. De talán megnyújtja az Úr Jézus néhány órányira is.”

„Nos jól van, jól van, egy szemernyivel sem akarnék kevesebbet szenvedni.” (Nagyfejeő: Önéletrajza, 212)

Durnerin Teréz, francia kongregáció alapítónője így tör ki, mikor a keresztet szemléli:

„Nézni a keresztet nem elég, többet kell tenni: fel kell szegezve lennünk ugyanarra a fára.” (Plus: La folie de la Croix, 120)

*Chambon Mária*tól ezt kérdezi az Úr Jézus:

„Leányom, akarsz-e keresztfeszítettetni, vagy inkább szeretnél megdicsőülni?”

„Jó Mesterem, én inkább szeretnék keresztfeszítettetni.”

„Szeretném, ha minden jegyesemet a keresz-

jegyesének tekinthetném," — feleli erre Jézus. (Chambon Mária, 73)

Alacoque szent Margitot már szerzetbelépése előtt csak egyetlen vágy élteti: szeretne minél jobban hasonlítani a szenvedő Jézushoz. Odaveti magát a kereszt lábához és így imádkozik:

„Édes Megváltóm, de boldog volnék, ha szenvedő képmásodat reám nyomnád!” (Vie et Oeuvres, I. 53)

Lelkigyakorlata alatt még erősebben vonzódik a kereszthez. Amint mondja, ezentúl már egy pillanatig sem tud szenvedés nélkül élni.

„Itt van Szívem sebhelye, legyen ez a te valódi és örök lakhelyed. Légy ezentúl minden földi dolog iránt süket, néma, vak és érzéketlen.”

Vérével írja alá fogadalma szövegét:

„Mária Margit, aki meghalt a világnak.”

És azután hozzáteszi:

„Minden Istentől, semmi sem tőlem, minden Istené, semmi sem az enyém, minden Istenért, semmi sem értem.”

Fogadalma előtt ismét kifejezi az Úr előtte, mit kívánt tőle:

„Ne felejtsd, keresztfeszített Istennek akarod magadat eljegyezni. Ezért hozzá hasonlóvá kell lenned, búcsút kell mondanod az élet minden örömének és ezentúl semmi sem lesz számodra, amit át nem járna a fájdalom.” (Vie et Oeuvres, I. 70)

Részesült már az Olajfák hegye kínjában, most megkapja a töviskoronát is. Kínzó fejfájás gyötri. Most már igazán semmi sem hiányzik. De nem, a Golgota hátra van még.

Megjelenik neki a Szentháromság és megajándékozta a kereszttel. Azután a mi Urunk külön ajándékot ígér neki. Ugyan mit?

„Éhség és szomjúság fog gyötörni, amelyet soha ki nem elégíthetsz, szomjúság fog kínozni, amelyet soha nem enyhíthetsz.” (Plus: La folie de la Croix, 137)

És mi ez az éhség és szomjúság?

Az áldozat, a lemondás, a kereszt megsemmisülése.
1684-ben végzett lelkigyakorlata alkalmával ismét új felszólítást kap:

„A mi Urunk értésemre adta, hogy tőlem örökös hódolatot vár a szent ostya színe alatt rejtőző áldozat, a legméltóságosabb Oltáriszentség iránt. Ezért állandóan fel kell ajánlanom egész lényemet, szeretettel, imádással, megsemmisüléssel és azzal, hogy teljesen utánozni töreksem azt a halálszerű életet, amelyet az Oltáriszentségben állandóan él.” (Plus: La folie de la Croix, 143)

Áldozat, ez az egyetlen szó, amely kifejezi a szent ostya színe alatt rejtőző isteni Szív gondolatvilágát.

Jézus két képet kínál neki, egyik a megdicsőült Krisztus, a másik a vértől borított, fájdalmas szenvedő Krisztus. Mária Margit habozás nélkül a keresztre-feszítettet választja.

A választás nem marad üres szó, a szót tett követi. Egy ideig betegség kínozza, majd azt a megbízatást kapja az Úrtól, hogy tanulmányozza a keresztre-feszített Szeretet képét. Ha majd eléggé hasonló lesz Hozzá, magához fogja vonzani a keresztre.

„Nincs más vágyam, mint az, hogy teljesen és tökéletesen keresztfeszített Jézusom képmása legyek.” (Plus: La folie de la Croix, 138)

„Oly nagy bennem a szenvedés utáni vágy, hogy szeretném, ha minden kínzóeszközzel egyszerre kínoznának halálra.” (Plus: La folie de la Croix, 144)

P. Maumigny ezt írja egyik lelkigyermekének:

Még olyan szent sem tudna önön segíteni, aki minden betegséget meg tudna gyógyítani. A mi Urunk haláltusáját a Getszemáni kertben sem tudta volna semmi teremtmény megédesíteni. Ne is próbálkozzék vele. Lehetetlen, hogy ne érezze úgy, mintha teljesen el lenne szakítva Istentől, hiszen az ön hivatása az, hogy eleven képmása legyen a keresztfeszített Üdvöztőnek, aki ezt mondotta: Istenem, Istenem, miért hagytál el engem!”

„Nincs más hátra, minthogy keresztfeszítessünk

mi is, és lelkünk végső fellobbbanásával mondjuk: Istenem, kezedbe ajánlom lelkemet. Azt mondja, annyira szenved, hogy több szenvedést már el sem bírna viselni és hogy már-már összeroskad a kereszt súlya alatt. Nem baj, ha össze is roskad. Ha meg is hal belé, én csak azt mondom: boldog a halál, mely ennyire hasonlóná tesz a kereszten meghaló Üdvözítőhöz." (Hamon: P. Maumigny S. J. 300.)

„Én a világ végén is felkeresném keresztrefeszített Üdvözítőmet.” (u. o. 305.)

VII. SZERETET.

„*Ki szakít el minket . . .*“

(Róm. 8, 35.)

P. Maumigny René S. J. így elmélkedik a keresztről:

„Jézus haldoklik, ziháló keblében Szíve utolsókat dobban. Ez a Szív ragadja meg a szót és beszél a lelkigyakorlatozó lelkéhez: a Szív, amelynek egyetlen szeretetcseppje szétrepesztené az enyémet. „Kelj fel barátnőm, én szépem, és jöjj, én galambom, a kőszikla üregében, a kerítés hasadékában.” (Sal. Én. Én. 2, 13.)

„Ó, hön szeretett lélek, melyet az én kegyelmem ékesít. Jöjj, menekülj szent Szívembe. Hat nap óta elmélkedel szenvedésemről, és követsz engem a kereszttúton. Amikor az Olajfák hegyén szemléltél, láttad, mint izzadtam vért, imádkoztam és mély szomorúságomban felkiáltottam, és erre a bánat könnyei fürösztöttek arcodat. Láttad, hogyan ostromoznak, tövissel koronáznak, keresztfeszítenek, láttad, mint szenvedek el minden fájdalmat és megaláztatást: a te szeretetedért. Azért, hogy te viszonzszeress és kiegészítsd önmegetagadásoddal azt, ami még hiányzik szenvedésemből. Részt akartál venni szenvedéseimben testi penitenciáiddal, önsanyargatásaiddal és így megtisztultál. És most, hogy már tiszta vagy, jer menekülj Szívembe. Hiszen azért nyitotta meg a lándzsa, hogy befogadjon téged. A kerítés hasadékában.”

„Hat nap óta elmélkedel erényeimről. Szemléled szelidségemet, és mély alázatosságomat: mitis sum et humilis, szelíd vagyok és alázatos. Szemléled szelidségemet, mert láttad, miként borul Szívemre az áruló Judás és hallottad, amint hóhéraimért imádkozom.

Szemlélted alázatosságomat, mert láttad, hogy miként hallgatok Kaifás, Heródes és Pilátus előtt. Ebben a szemlélődésben megértetted, hogy miként érez Szívem és ekkor elszántad magadat arra, hogy követsz engem. Jöjj tehát, keress oltalmat, menedéket és erőforrást átszűrt Szívemben." (Hamon: P. Maumigny, 136)

„Jézust akarom szeretni és minthogy a szeretet együtt akar szenvedni azzal, akit szeret, én is részt akarok venni Jézus szenvedésében."

„Jézust akarom szeretni és minthogy a szeretet utálja mindazt, ami visszatetszik annak, akit ő szeret, azért én is megvetem mindazt, amit Jézus megvet."

„Jézust akarom szeretni és minthogy a szeretet boldogságát leli abban, hogy együtt szenvedjen azzal, akit szeret, azért én is boldog leszek, ha Jézussal szenvedhetek." (u. o. 140.)

„Jézust szeretni annyit jelent, mint hozzá hasonlóvá lenni. A szeretet vagy hasonlókra talál, vagy ha nem, hasonlóvá tesz. A szentek így gondolkodtak. Szívük, a Szeretet és az Igazság lelke ezt sugallta nekik. Életük nem volt más, mint a szegénység, szenvedés, megaláztatás elvének hosszas megvalósítása, melyeket vagy elfogadtak Isten kezéből, vagy kerestek, hogy utánozzák, testükbe, lelkükbe véssék a Golgota véres áldozatát!"

„Szeretni Jézust, amely abban nyilvánul meg, hogy szegények vagyunk Jézussal, meggyaláztatunk Jézussal és szenvedünk Jézussal. Ez már a mennyország, amely már e földön kezdetét vette a szívben. A keresztn az üdvösség, a keresztn az élet, a keresztn van a lélek öröme."

„Az oka pedig ennek az, hogy a szeretet nem érzi a szenvedést, mert szereti és e szeretet megédesíti azt. Aki szeret, nem szenved, vagyha szenved, szereti a szenvedést."

„A szegénységet igaz, nehéz elviselni, de amikor a szegény Jézus kézenfogva vezet bennünket, aki „szegény és szenvedő ifjúkorától fogva, akkor kedvessé

válik, amint ezt Asszisi szent Ferencnél látjuk, aki elragadtatásában jegyesének választotta."

"A megaláztatás, a megvettetés elviselhetetlennek látszik, de ha Jézus Szívével tartunk, aki önként a gyalázat fáján, a keresztfán hal meg, pedig csak rab-szolgákat szoktak e kegyetlen és gyalázatos halállal kivégezni, akkor értékesse válik előttünk. Mint szent János, mi is hívjuk magunkhoz, édesgetjük magunkhoz a szent keresztet, győzelmünk jelét, amely magával ragad minket."

"A testi és lelki szenvedés igaz, türhetetlennek látszik, de ha a szenvedés kelyhében Jézus szeretetével együtt van, édes lesz mindenkinek. Szent Teréz inkább meg akar halni, mint szenvedés nélkül élni. Szent Ignác pedig így kiált fel: Minden méz, amit az egész világon találhatunk, összes virágokból csak összegyűjthetünk, nem ér fel, sőt össze sem hasonlítható Jézus epéjének mégcsak egy cseppjével sem. Boldogok a szegények, boldogok akik szomorkodnak, boldogok, akik üldözést szenvednek."

"Tehát az egyetlen öröm, amit ez a világ adhat, az, hogy szegények, megaláztatottak lehetünk és szenvedhetünk Krisztussal, aki érettünk szenved és meghalt a kereszten." (u. o. 218).

A nagy kegyelmeket is azért adja Isten, hogy részt vehessünk a szenvedésben.

"Nemcsak azért adja Isten a misztikus imát, hogy a Szentlélek kimondhatatlan édességeit ízleljük. Így volt az apostolokkal is. Ők is eltelték a Szentlélek ajándékaival és az ő szeretete hevítelte őket, de csak azért, hogy ezekben a magasztos édességekben megtalálják az erőt, hogy hirdessék az Evangéliumot az egész világon és hogy vértanuhalált haljanak."

"Nemcsak azért adja Isten a főszeget imamódot, hogy megízleljük az elragadtatás leírhatatlan édességeit. Szent Pál példája mutatja ezt. Ő is a harmadik égig ragadtatott, de nem azért, hogy ott maradjon, és élvezze az ég boldogságát, hanem azért, hogy erőt gyűjtson és meg tudjon felelni az Úr felhívásának." Ő nekem

választott edényem és viselni fogja nevemet a népek, királyok és Izrael fiai előtt, mert megmutatom neki, hogy mennyit kell nevemért szenvednie." (Ap. cs. 9, 15.)

„Szent Ignácot sem csak azért ragadta el Isten negyvenszer Manresában, hogy megízlelje a mennyország kimondhatatlan édességét, hanem hogy ebből a szükséges erőt merítse arra, hogy elviselje a fogságot Alcalában, az üldöztetéseket Barcelonában, Párisban és Rómában, egy szóval, hogy a Jézustársaság alapításának nehéz munkáját keresztülvigye. Ugyanezt mondhatjuk szent Benedekről, szent Domonkosról, szent Bernátról, Xavéri szent Ferencről és még sok másról.” (u. o. 274)

Jól olvasott szent rendalapítója lelkében. A kereszt nagy rajongója, *Szent Ignác* így ír:

„Ami engem illet, őszintén és nyíltan mondhatom, nincs annyi kötelék, lánc vagy kaloda egész Salamancában, hogy még többre ne vágyódnék az én Uram Jézusom szeretetéből.” (Mócsy: Szikrák, 43)

Boldog de la Colombière Kolos így fejezi ki gondolatait.

„Egy tekintet a keresztrefeszített Jézusra minden keresztemet oly könnyűvé és édessé teszi, hogy azt hiszem, szenvedés nélkül nem is tudnék boldog lenni.” (A szent Szív tüzeiben, 35)

Hogy is lehet szeretni Jézust, ha nem szeretjük keresztjét? — kérdezi *Alacoque szent Margit*.

„Nem tudom megérteni, hogyan lehetséges az, hogy a keresztrefeszített Jézus jegyese nem szereti a keresztet, hanem fél tőle. Azt is megveti, aki — irántunk való szeretetből hordozta.” (Plus: La folie de la Croix, 149)

Greyfié anyának azt írja, előbbre kell tartanunk a keresztet, mint a szeráfok boldogságát.

„Nem ismerek semmit sem, írja Barge nővérhez, ami annyira megédesítené az életet, mint az, ha szeretetből mindig szenvedhetünk. Szenvédjünk hát, de szeretet-

ből, és tartsunk elveszettnek minden pillanatot, amely szenvedés nélkül mulik el." (u. o. 148)

Tehát adjuk át magunkat teljesen. Tarthat-e valamit is vissza magának a lélek, amely szereti az Urat?

„Nincs szebb, nagyobb, magasztosabb, mint az odaadás. Hiszen csak kettőről lehet szó: a szeretetről és a szenvedésről. Az odaadás a szeretet legtisztább, legigazibb alakja, mint áldozat. A szeretet sugallja az önfeláldozást, kívánja, akarja az égő áldozatot, amely ellenkezik az ésszel, de lelkesíti a szívet." (Bouchon: *P. Auffroy* 188)

„Minek nekünk a vigasztalás? — kérdi *P. de Ponlevoy*. — Arra van szükségünk, hogy ne legyen szükségünk rá. A vigasztalás enyhülés a természetnek, de keserűség a szeretetnek. A szeretet számára a legjobb vigasztalás a szenvedés, mert hiszen minél nagyobb keresztet viselhetünk, annál jobban egyesülünk Jézus Krisztussal. Végy el tehát mindent tőlem és add nekem a keresztet és ha kiveszed kezemből a keresztet, majd megtalálom én azt szívemben." (Gabriac: *P. Ponlevoy* II. 180)

Xavéri szent Ferenc lelkesülten kiáltott fel, amikor megmutatta neki az Úr a sok szenvedést, ami rá vár: amplius Domine, amplius! Még többet Uram, még többet! Viszont, mikor lelkigyakorlatait végezte és igen sok lelkivigasztalásban részesült, önfeladten kiáltott fel: elég Uram, elég! Vigasztalást nem akart, még mennyeit sem ezen a földön, neki csak szenvedés, kereszt kellett, az örömet a mennyországra hagyta. (Bouhours: *Vita S. Franc. Xav.* 68, 168)

„A hosszadalmas hajózás fáradalmai, a pogányok között töltött élet, a forrón tűző nap kibírhatatlan heve és sok más kellemetlenség, ha ezeket, mint kell, Isten szeretetéből szenvedjük el, a legtisztább gyönyöröknek kezdete és forrása. Én azt tartom, hogy akik Jézus

Krisztus keresztyét szeretik, azok boldogságukat találják abban, hogy minél többet szenvedhessenek és belehalnak abba, hogy nem szenvedhetnek." (u. o. 787)

„Oly tiszta és állandó lelki öröm árasztja el lelkemet, hogy nem emlékszem, éreztem-e valaha is hasonlót . . . És ennek a gyönyörnek állandó forrása a sok veszély és nyomorúság, amelyeket Krisztus ügyéért szívesen vállalok és amelyeket a benső öröm nagysága miatt alig érzek." (u. o. 263)

Elemi erővel tör ki ez a szeretet *boldog Foligno* Angela lelkéből, úgy gyannyira, hogy alig tudunk vele haladni:

„Egyszer éppen a keresztet néztem és rajta a Megfeszítettet. Testi szemmel néztem őt. De hirtelen oly heves, égő öröm töltötte be lelkemet, hogy minden tagomat átjárta a gyönyörűség. Láttam, éreztem, hogy Krisztus átöleli lelkemet keresztfeszített karjával, és az én örömöm egészen megdőbbsített, mert egészen rendkívüli volt, ily fokban még nem tapasztaltam soha. Ettől kezdve kimondhatatlan boldogság maradt a lelkemben és ez az öröm állandó, ez a kép egyenesen kápráztató, minden káprázatnál káprázatosabb."

„Ez alatt az ölelés alatt oly öröm járta át lelkemet, hogy hiába kíséreltem meg szenvedni a szenvedő Jézussal, pedig látom kezét és a megfeszített Istennek a sebeit is."

„Néha oly szorossá válik ez az ölelés, hogy úgy tűnik fel nekem, belépek szent oldalsebébe. Oly örömmámor jár át ilyenkor, amelyet emberi szó nem képes megközelíteni. Megsemmisítő öröm, amely lever lábamról és földre sujt . . ." (Plus: *La folie de la Croix*, 31)

Mit is kívánhatna mást ezen a földön az istenszerető lélek ezek után, mint szenvedni, áldozattá lenni? Hiszen az áldozat szeretet!

„Jézusom, — így imádkozik *kis Teréz*, — engedd meg, hogy én a szeretet égő áldozata legyek." (Nagy-íjező: *Önéletrajza*, 180)

„Igen, én szerelmem, így fog az én röpke életem napja Előtted leáldozni . . . Virágot hintek lábaid elé, azaz minden kicsi áldozatot, minden tekintetet, minden egyes szót és tettet föl akarok használni arra, hogy megmutassam, mennyire szeretlek. Irántad való szeretetből akarok szenvedni és az örömet is a szeretettel akarom megneszesíteni, ezek az én kicsi virágaim, melyekkel telehintem utadat. Ha ezer meg százezer virágra bukkanok is, nem hagyom ott, leszakítom Neked, azután meg énekelni fogok és zengeni még akkor is, ha szürös tövisek közül kell a rózsát kiszabadítanom. S minél hosszabbak, minél szürőbbak lesznek a tövissek, annál gyöngédebb, annál melegebb lesz az én dalom.” (u. o. 180)

„És bár rettenetesen szenvedek és nincsen egyetlen felemelő, egyetlen vigasztaló gondolatom sem, . . . lehet-e nagyobb öröm, mint irántad való szeretetből szenvedni? (u. o. 133)

„Már nem tudok szenvedni, mert gyönyörűségemet lelem a szenvedésben.”

* * *

Igy a szentek, az Egyház vezércsillagai, kik ellesték, megértették Jézus Szívének titkát, s az isteni Szív gondolata szerint rendezték be életüket.

Hogyan? Tehát az életszentségnek legbiztosabb útja a szenvedés, az önmegtagadás, a kereszt? Sőt talán egyetlen útja? És a lélekmentésnek, a világmegváltásnak is a legfőbb, sőt, szinte egyetlen eszköze a vér, a gyötrelmek árja, az áldozat?

Igen is, meg nem is.

Jézus, — Őt akarjuk követni a kereszten, — nemcsak szenvedett, meghalt értünk, hanem tanított is, hirdette az Evangéliumot. Az apostolok is, élükön a fáradhatatlan világapostollal, szent Pállal, ugyancsak szent tüzzel, lelkesedéssel dolgoztak, prédikáltak, beszéltek, írtak! És a többi szentek, hősök, vértanúk is, a Szent Ignácok, Xavéri szent Ferencek, Vianney szent

Jánosok, rengeteget dolgoztak, megvalósították a katolikus akció nagyszerű gondolatát.

Tehát a kereszt nem teljes képe az Egyház megszentelő, lélekmentő munkájának?

Igen is, meg nem is.

Mert bár sok út vezet az égbe: megváltásunknak, életszentségünknek, és apostoli működésünknek forrása és betetőzése mégiscsak a kereszt.

NÉVJEGYZÉK.

- Alacoque szent Margit.* 1647—90. Vízitációs apáca. Szenttéavatás éve: 1920. 59, 80—85, 119, 125.
- Antiochiai szent Ignác.* Apostoli atya, vértanu. † 107, 112.
- Assiszi szent Ferenc.* Rendalapító. 1182—1226. Szenttéavatás éve: 1228. 34.
- Assiszi szent Klára.* Rendalapító. 1193—1253. Szenttéavatás éve: 1255. 35.
- P. Auffroy Henrik S. J.* Jezsuita 1873—1914. 61, 77, 101.
- Barat szent Magdolna Zsófia.* Rendalapító. 1779—1865. Szenttéavatás éve: 1925. 41.
- Beaussier Abbé.* 77.
- Benson Róbert Hugh.* Angol konvertita regényíró. 1871—1915. 93.
- Szent Bernát.* 1090—1153. Szenttéavatás éve: 1174. 33, 110.
- Szent Boneventura.* Ferencrendi. 1221—1274. Szenttéavatták IV. Sixtus alatt. 36, 115.
- Bossuet Jacques Bénigne.* 1627—1704. 66.
- Chambon Mária Márta nővér.* Vízitációs apáca. 1841—1907. 77, 118.
- Chartreux Ludolf.* Karthauzi. † 1378. 40.
- Clément Karolín.* 71, 95,
- Couderc Teréz.* A Société de Notre-Dame du Cénacle alapítónője. 63.
- De Blois Lajos.* Bencés apát. 1506—66. 42.
- De Bourg Mária.* A Congrégation du Sauveur et de la Saint-Vierge alapítónője. 75.
- De Brébeuf szent János S. J.* Jezsuita. 1596—1649. Szenttéavatás éve: 1929. 105.
- De Droste Vischering Mária* grófnő. Jó Pásztor apáca. 1863—1899. 76.
- De La Colombière Kolos S. J.* Jezsuita 1641—82. Boldoggáavatás éve: 1929. 125.

- Deluil-Martigny Mária.* Jézusról nevezett Mária anyja. 76.
De Maistre Xavérine. Karmelita. 64.
De Ponlevoy Armand S. J. Jezsuita 1812—1874. 47, 69, 126.
De Sonis Gaszton. Tábornok. 1825—87. Boldoggáavatása folyamában. 47.
P. Doyle William S. J. Jezsuita. 1873—1917. 52, 86, 103.
Durnerin Teréz. Az Amis des Pauvres kongregáció alapító-nője. 96, 118.
- Ferrero Mária Benigna Consolata.* Vizitációs apáca.
 1885—1916. 56, 74, 98.
Folignoi Boldog Angela. Szent Ferenc harmadrendjéből.
 1248—1309. Boldoggáavatás éve: 1693. 110, 127.
- Galgani Gemma.* 1878—1903. Világi. Boldoggáavatás éve: 1931. 73.
Mgr. Gay. 94.
Szent Gertrud. Ciszterciendü 1256—1302. 36—39.
Grignon (De Montfort) Lajos. 1673—1716. Boldoggáavatás éve: 1888. 45.
- Huysmans Joris Károly.* Francia író. 1848—1907. 97.
- Jacopone Da Todi.* Ferencrendi. 1230—1306. 35.
Juliáni szent Veronika. Kapucinus apátnő. 1660—1727. 71.
- Keresztes szent János.* Karmelita. 1542—1591. Szenttéavatási éve: 1726. 43—45, 61, 113.
Keresztes szent Pál. Rendalapító. 1694—1775. 32, 59.
Keresztes Teréz. A Gardiennes Adoratrices kongregáció alapítónője. 60.
Kláver szent Péter. S. J. Jezsuita. 1581—1654. 49.
Kortonai szent Margit. Szent Ferenc harmadrendjéből. 1247—97. 70, 113.
- Léon Lajos.* Ágostonrendi. 1528—1591. 31.
P. Lintelo. 103.
Lionett János. Költő. 97.
Lisieuxi kis szent Teréz. Karmelita. 1873—1897. Szenttéavatás éve: 1925. 59, 79, 99, 118, 127.
Loyolai szent Ignác. Rendalapító. 1491—1556. Szenttéavatás éve: 1622. 48, 104, 107, 125.
P. Lyonnard. 94.

Maugmigny René S. J. Jezsuita. 1837—1917. 120—125.
Milanoi Jakab. 36.

Néri szent Fülöp. Rendalapító. 1515—95. XV. Gergely avatta szentté. 110.

Pazzi szent Magdolna. Kármelita. 1566—1607. 72.

Perreyve Abbé. 97.

Peyrot Lajos. Író. 97.

Porto Mauritio szent Lénárt. Ferencrendi. 1676—1751. 33.

Regis szent Ferenc S. J. 1597—1640. Szenttéavatás éve: 1737. 113.

Ricci szent Katalin. Domikánus apáca. 1535—90. 71.

Sziénai szent Katalin. Dominikánus apáca. 1347—80. 32, 36, 76.

P. Sourin S. J. † 1665. 43.

Boldog Suso Henrik. Dominikánus. 1295—1366. 114.

Nagy szent Teréz. Kármelita. 1515—1582. Szenttéavatták 1622. 116.

Tertullian. Született 160 körül. 68.

Jézus Szívéről nevezett Veronika anya. 70.

Vianney szent János. Arsi plébános. 1786—1859. Szenttéavatás éve: 1925. 51, 79.

Vrau Mária. Világi. 95.

Xavéri szent Ferenc. S. J. Jezsuita. 1506—1552. Szenttéavatás éve: 1622. 79, 104, 126.

Szent Péterről nevezett toursi kármelita. Apáca. 73.

TARTALOMJEGYZÉK

Forrásjegyzék	5
Előszó	7
I. KRISZTUS KERESZTJE	11
1. A Mester	11
2. Az Édesanya	15
3. A kőszikla	21
4. Az apostol	24
5. A többi	28
II. A SZEMLÉLET ELRAGADTATÁSÁBAN	30
III. ÖNMEGTAGADÁS	40
1. Ahonnét a kereszt vágya fakad	40
2. A Megfeszített követése	43
3. Külső önmegtagadás	48
4. Belső önmegtagadás	55
IV. ENGESZTELÉS	65
1. Az engesztelés szelleme	65
2. Miért engeszteljünk?	70
3. A kereszt rajongóinak válasza	74
4. Alacoque szent Margit	80
5. Ime, az Isten báránya	86
V. MEGVÁLTÁS	90
1. mi keresztünk szerepe a megváltásban	90
2. Apostoli áldozat	95
3. Vértanúság a lelkekért	102
VI. KRISZTUSSAL EGYÜTT A KERESZTEN	107
VII. SZERETET	122
Névjegyzék	131

